

Fylkesmannen i Nordland

Årsrapport 2017

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	4
1.4 Andre forhold	4
Sted, dato og fylkesmannens signatur	5
2 Introduksjon til embetets hovedtall	6
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	6
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
3 Årets aktiviteter og resultater	11
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	11
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	11
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	11
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	11
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	11
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	12
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	14
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	14
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	15
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	15
3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats jf. Opptrappingsplan for rusfeltet 2016-2020	18
3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid	19
3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	20
3.1.1.9 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring	21
3.1.1.10 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	21
3.1.1.11 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø	21
3.1.1.12 God økonomiforvaltning i kommunene	22
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket	23
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	24
3.1.1.15 Andre oppdrag	24
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	24
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	24
3.1.2.2 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket	25
3.1.2.3 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	26
3.1.2.4 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	26
3.1.2.5 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen	26
3.1.2.6 Andre oppdrag	27
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	27
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling	27
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	29

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	33
3.1.3.4 Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende	36
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	36
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	37
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	37
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	37
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	37
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	37
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	37
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	37
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	37
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	37
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	38
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	38
3.2.9 Landbruksdepartementet	38
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	38
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	63
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	64
4 Styring og kontroll i embetet	65
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	65
4.1.1 Embetets risikostyring	65
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	65
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	65
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	66
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	66
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	66
4.3 Andre forhold	67
5 Vurdering av framtidsutsikter	68
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	68
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	68
5.3 Andre forhold	68
6 Årsregnskap	69

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

2017 har vært et spennende år med sterkt fokus på reformarbeid både i kommunesektoren og i statlig forvaltning. Få kommuner i Nordland berøres direkte av reformen, og de som er omfattet av Stortingetsvedtak, følges tett opp i prosessen.

Med utgangspunkt i Fylkesmannens tildelte oppgaver og ressurser, vil jeg karakterisere 2017 som et godt arbeidsår. Måloppnåelsen er i all hovedsak god, og de tildelte ressursene er godt utnyttet.

Et mindreforbruk over driftsbudsjettet kapittel 0525 på 946' tilsvarer under 0,8 % av tildelt ramme. Mindreforbruket skyldes vakante stillinger og sykepengerefusjon.

Vi har hatt merforbruk på to områder i 2017, vergemål og reindrift. Merforbruket på reindrift ble dekket inn via øvrig ramme i landbruks- og reindriftsavdelingen. Det er svært positivt at tildelte budsjettrammer på vergemål og reindrift er økt i 2018.

Fire hovedmål er definert i tildelingsbrevet, og vi leverer i all hovedsak godt på alle områder med unntak av noen delmål under helse og omsorgsavdelingen. Dette skyldes en utfordrende ressursituasjon med flere sykmeldte over en lengre periode.

Tysfjordprosjektet (Jasska), der Fylkesmannen i Nordland er gitt ansvar for å koordinere oppfølging og forebygging etter overgrepssakene i Tysfjord, har i store deler av 2017 krevd omfattende arbeid fra Fylkesmannens side. Flere fagavdelinger er involvert i arbeidet, og fram til prosjektleder tiltrådte på nyåret 2018, har Fylkesmannen i tillegg til å lede styringsgruppen, også i praksis fungert som prosjektledelse. Dette er et tverrfaglig og krevende arbeid, der målet er å skape grunnlag for tillit og sikre et trygt oppvekstmiljø.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Klagesaksbehandling, kontroll, tilsyn og andre lovpålagte forvaltningsoppgaver er prioritert høyt med sikte på å holde lavest mulig saksbehandlingstid og å innfri volumkrav på tilsyn/kontroll. Det fokuseres ikke bare på avdekking av mangler, men også på viktigheten av læring og kvalitetsutvikling i forbindelse med tilsyn.

Kommunereformen er i en gjennomføringsfase for de kommunene som er omfattet av Stortingets vedtak. Fylkesmannen har fulgt opp prosessene i kommunene slik at en er i rute fram mot 2020. Vi har utredet og gitt tilrådning til deling av Tysfjord kommune. Vi ser at det vil bli store utfordringer knyttet til sammenslåinger hvor kommunene er i stor økonomisk ubalanse. I tillegg arbeides det med å utrede de forslagene til grensejustering som kom opp i forbindelse med kommunereformprosessen.

Oppfølging av kommunal beredskapsplikt har også i 2017 vært en prioritert oppgave - tilsyn, øvelser og ulike veiledningsopplegg. Vi ser nå ei klar positiv utvikling i kommunene med oppdatering av planverk, flere øvelser og generelt mer fokus på kommunens beredskapsansvar. Når det gjelder FMs samordningsrolle har vår deltakelse i Lokal redningsledelse (LRS) bidratt til økt samarbeid regionalt. Det samme har arbeidet med totalforsvaret.

Kommuneøkonomien i fylket er fortsatt krevende for en del kommuner. Antall kommuner på ROBEK-lista økte i 2017 fra 8 til 9.

På sikt ser det ut til at 2 kommuner kan meldes ut i 2018, når regnskapet er behandlet i kommunestyrene. Ytterligere 2 kommuner vil kunne meldes ut i 2019.

Fylkesmannen ser at målrettet økonomiveiledning og arbeidet i ROBEK-nettverk/Utviklingsnettverk gir gode resultater.

Vi ser per i dag ikke noen nye kommuner i fylket som er i direkte faresone for innmelding, ut fra innrapporterte regnskapsdata.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Sykefravær

De tre siste årene har embetet hatt særskilte utfordringer i forhold til medarbeidere i langtidsfravær. Dette har handlet om alvorlig sykdom. Fraværet fordeles ikke rettferdig, og enkelte avdelinger har over lang tid hatt stor belastning grunnet dette. Vi ser at de aller fleste blir friske og kommer tilbake i hele eller deler av stillingen sin. Og fraværet samlet sett går ned.

Utskiftning i strategisk ledergruppe

KMD påla i 2016 alle embetene stillingsstopp grunnet pågående regionreform for avdelingsdirektører og assisterende fylkesmann. I samme periode valgte to avdelingsdirektører å pensjonere seg og en søkte nye utfordringer, i tillegg til at vår mangeårige assisterende fylkesmann bestemte seg for å bli pensjonist. Vi hadde derfor over en drøy ettårsperiode konstituerte medarbeidere i flere lederstillinger. I løpet av 2017 ansatte vi avdelingsdirektører for Miljøvern avdelingen og Kommunal- og beredskapsavdelingen, assisterende fylkesmann og kommunikasjonssjef.

Kommunereform og kommuneøkonomi

Fylkesmannen har veiledet og deltatt i kommunereformprosessene i fylket. Arbeidet med disse sakene er omfattende og krever at det avsettes tilstrekkelige ressurser til å veilede og følge opp kommunene som berøres. To av de aktuelle sammenslåingene har også gått på tvers av Fylkesgrensene både i nord og sør.

1.4 Andre forhold

Indeks Nordland - utviklingen i fylket

Befolkningsutvikling og demografi har betydelige virkninger for inntektsgrunlaget i kommunene og resulterer i store omstillingsutfordringer. Mange unge flytter fremdeles ut av fylket eller til regionsentrene og blir der. Kommunenes kapasitet og handlingskompetanse til å takle disse utfordringene framstår i flere tilfeller som en stor utfordring. Det pekes på behov for økt samarbeid mellom kommuner for å løse framtidens utfordringer. Samtidig viser indeks Nordland at nordlandsøkonomien er inne i sitt niende år med vekst. Det er lav ledighet, solid bunnlinje i bedriftene og utsiktene for næringslivet i 2018 er gode i alle de viktigste sektorene.

Reinpåkjørsler

Reinpåkjørsler langs Nordlandsbanen ble en stor utfordring for reindriftsnæringa i 2017. Som forvaltningsmyndighet har Fylkesmannen engasjert seg i denne utfordringen over tid, også i 2017. Gjennom henvendelse til Bane Nor og Samferdselsdepartementet har vi belyst problemene og etterspurt tiltak, som oppsetting av gjerder m.m.

Driftssenteret for ePhorte

Driftssenteret for ePhorte sluttførte i 2017 sentraliseringen av ePhortedriften for alle embetene. Alle arkivbaser kjører nå fra samme driftsmiljø som vedlikeholdes i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark. Driftssenteret hadde ellers et fokus på å sikre at alle fylkesmenn fikk de nødvendige integrasjonene til arkivsystemet.

Digital forsendelse

I samarbeid med Difi og Evry jobbet driftssenteret mye med å tilrettelegge for digital forsendelse til privatpersoner og til virksomheter.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Bodø, 23.02.2018.

Hill-Marta Solberg

(sign.)

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannens samfunnsoppdrag består i å være Kongens og regjeringens representant i fylket, og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Dette skal skje i nært samarbeid med våre 44 kommuner, der hensynet til det kommunale selvstyre også skal tillegges stor vekt. Embetet utfører sektoroppdrag for 11 departementer med tilhørende direktorater.

Samfunnsoppdraget er oppsummert i embetets visjon:

- virker til Nordlands beste.

Fylkesmannens myndighet og ansvar er definert gjennom fire hovedmål i virksomhets- og økonomiinstruksen for 2017.

- **Iverksetter av nasjonal politikk i fylket**

Fylkesmannen skal som sektormyndighet medvirke til iverksetting av nasjonal politikk. Dette gjøres gjennom veiledning, dialog og tilsyn med kommunene, fylkeskommunene, innbyggerne og berørte virksomheter.

- **Samordningsmyndighet**

Fylkesmannen skal bidra til å samordne, forenkle og effektivisere den statlige virksomheten i fylket. Fylkesmannen skal ta samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører der det er aktuelt, for sikre at nasjonale mål nås på tvers av nivå og sektorer, og for å sikre samordning av statens styring av kommunene.

- **Rettsikkerhetsmyndighet**

Fylkesmannen er klagemyndighet for kommunale enkeltvedtak og vedtak gjort i spesialisthelsetjenesten, og tilsynsmyndighet etter særlovgivningen. I tillegg har fylkesmannen førstelinjeansvaret på flere områder. Fylkesmannen skal sikre likebehandling og rettsikkerhet for alle parter i sin forvaltning av lover og forskrifter.

- **Informasjon, kunnskapsinnhenting, initiativ og forslag**

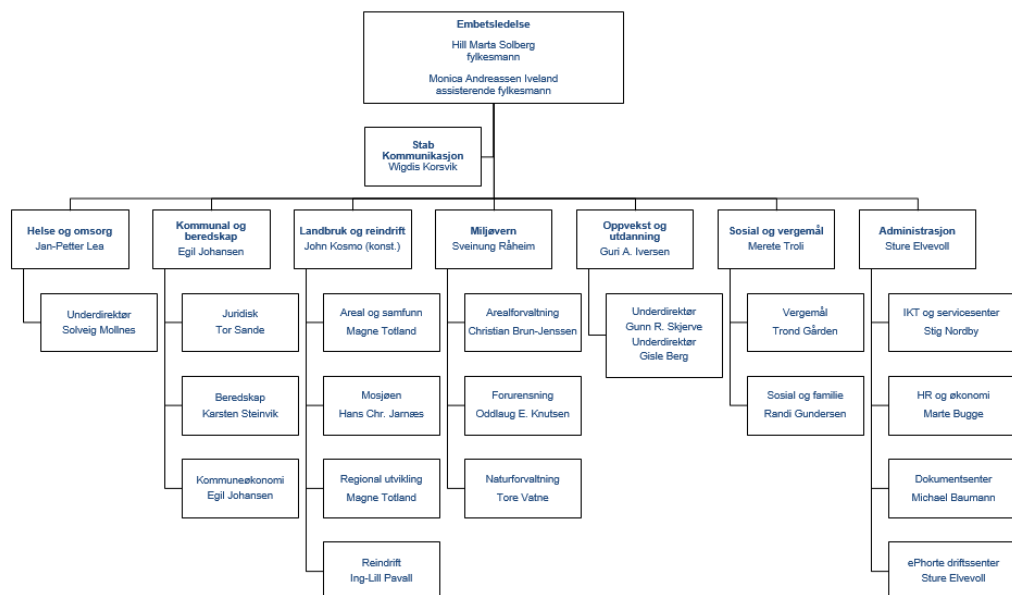
Fylkesmannen skal holde regjeringen og sentraladministrasjonen orientert om viktige spørsmål i fylket. Fylkesmannen skal ta de initiativ som er påkrevd, og fremme forslag til løsninger i den utstrekning fylkesmannen finner det formålstjenlig. Fylkesmannen skal formidle informasjon til kommunale, fylkeskommunale og statlige organ om forhold som antas å berøre deres virksomhet.

Samarbeid

Fylkesmannen har et tett samarbeid med mange fylker, og deltar i flere samarbeidsorganer. I rollen som ressursembete for sak- og arkivsystemet ePhorte har vi i 2017 hatt et tett og godt samarbeid med andre aktører og embeter, spesielt Fylkesmannen i Hedmark, knyttet til sentralisering av driften av ePhorte. Samarbeidet med fylker for øvrig er mest omfattende med Troms, Finnmark og Nord-Trøndelag.

Vi har et tett samarbeid med mange regionale etater, spesielt nevnes NAV Nordland, BUF-etat Nord, IMDI Nord, Husbanken, Statens vegvesen og Innovasjon Norge. Innen samfunnsikkerhet har vi nært samarbeid med Politiet, Forsvaret og øvrige beredskapsmyndigheter. Samarbeidet med Mattilsynet er videreutviklet innen landbruksforvaltning og reindriftsforvaltning. Vi har også et godt samarbeidsforhold med Nordland Fylkeskommune.

2.2 Organisasjon og ledelse

Fylkesmannen i Nordland har 180 medarbeidere fordelt på 159 årsverk lokalisert på 7 steder i fylket. Hovedkontoret er i Bodø, men i tillegg har embetet kontorer i Mosjøen, Fauske, Storfjord i Saltdal kommune, Vega, Trofors i Grane kommune og Hennes i Hadsel kommune.

Embetet er organisert i syv avdelinger og ledes av fylkesmann, assisterende fylkesmann, avdelingsdirektører og underdirektører. Strategisk ledergruppe består av embetsledelse og avdelingsdirektører.

Avdelingene er ulikt organisert: noen er seksjonert, - andre ikke. Avdelingsdirektørene har økonomiansvar i samtlige avdelinger. Underdirektører som leder egne seksjoner, har delegert fag- og personalansvar. I de øvrige avdelingene har avdelingsdirektør personalansvar, mens underdirektør(-er) har delegert fagansvar.

Ledelse på alle nivå i embetet er basert på lederplattformen i staten. Vi har ledersamlinger for alle ledernivå flere ganger i året, der fokus er på ledelse som fag og kompetanseheving både individuelt og som avdelingsledelse.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

I 2017 hadde Fylkesmannen i Nordland driftsmidler bevilget over kapittel 0525 post 01 på totalt kr. 121 087 000. Embetet har kun bagatellmessige merinntekter på kr 4 000 over kapittel 3525 post 02.

Resultatmessig endte embetet opp med et mindreforbruk på kr. 946 000, dette utgjør 0,8 % av total tildeling. Resultatet er stort sett iht. det som ble rapportert på til KMD på tertialrapportering per 31.08.2017.

Embetet hadde også i 2017 mye langvarige sykefravær på ansatte som det var svært vanskelig å erstatte med vikarer. Dermed har vi hatt til dels store refusjoner for sykefravær som ikke var mulig å disponere innenfor lønnspostene eller til innleie av personell. Dette har medført at noen ledige lønnsmidler har blitt omdisponert til nødvendige investeringer og oppgraderinger på IKT-området.

I 2017 belastet embetet over 18,6 mill. kr. i lønnskostnader over fagkapitler, dette er en nedgang på over 2,8 mill. kr. fra 2016. Nedgangen her tilskrives stort sett avvikling av midlertidige stillinger på vergemålsområdet. Når det gjelder inndekningen av administrativ kostnadsdekning har embetet i alle år regnet dette ut fra fast sats, og ikke basert på prosentvregning av lønnskostnad. Embetet hadde i 2017 ca. 30 % administrativ kostnadsdekning av lønnsposter utenom kap. 0525. post 01

Personellmessig her embetet per desember 2017 totalt 180 ansatte, av dette er det 14 midlertidige ansatte. Av disse er tre lærlinger, to tidsbegrensede prosjektlederstillinger og ni midlertidig ansatte eller vikarer for faste ansatte i permisjon/fødselspermisjoner og ved sykdom.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	5 534

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	946.0
Budsjettavvik (%)	0.8 %

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	120 141.0
Lønn 052501	96 793.0
Lønnsandel av driftsutgifter	80.6 %

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	13 898
Husleie (% av driftsutgifter)	12 %

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	70 151	41 484	28 667

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2017
052501	120 145
052521	5 945
Post 01 (unntatt 052501)	21 250
Post 20-29 (unntatt 052521)	61 288
Post 30-39	7 597
Post 40-49	122
Post 60-69	144 354
Post 70-79	33 595
Post 80-89	6 063

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2017
Totalt antall årsverk pr. 31.12.	159.0
Totalt antall årsverk for kvinner pr. 31.12.	97.0
Totalt antall årsverk for menn pr. 31.12.	62.0
Totalt antall årsverk for faste stillinger pr. 31.12.	150.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger pr. 31.12.	9.0
Sum andel administrasjon	16.0 %
Økonomi	3.0
Lønn	0.5
IKT	8.2
Personal	3.5
Arkiv	7.9
Resepsjon/sentralbord	2.4
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Her er alle årsverk knyttet til Driftssenter ephorte også med i våre tall.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2017
Turnover i prosent	12.8 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	180.0
Totalt antall ansatte som sluttet (eksludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	23.0
Totalt antall ansatte som sluttet	29.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	6.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	23.0

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	2 189.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.9 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	399.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	2.4 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 790.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	6.5 %
Antall legemeldte sykedager for menn	258.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	1.5 %
Avtalte arbeidsdager for menn	16 779.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	1 406.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	5.1 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	27 604.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	141.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.8 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	385.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.4 %

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	114.0	63.3 %	66.0	36.7 %	548 300.0	567 869.0	96.6 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	4.0	44.4 %	5.0	55.6 %	960 625.0	876 280.0	109.6 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	10.0	50.0 %	10.0	50.0 %	736 675.0	663 280.0	111.1 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	44.0	58.7 %	31.0	41.3 %	564 300.0	562 782.0	100.3 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	35.0	70.0 %	15.0	30.0 %	492 220.0	497 833.0	98.9 %
Kategori 5: Kontorstillinger	20.0	90.9 %	2.0	9.1 %	457 178.0	426 975.0	107.1 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	504 350.0	0.0 %
Kategori 7: Læringer	1.0	33.3 %	2.0	66.7 %	96 540.0	96 540.0	100.0 %

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2017
Sum antall ansatte	180.0
Antall kvinner	114.0
Antall menn	66.0
Sum antall deltidsansatte	18.0
Antall deltid kvinner	16.0
Antall deltid menn	2.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	3.0
Antall deltid kvinner, omsorg	3.0
Antall deltid menn, omsorg	0.0
Sum antall midlertidige ansatte	14.0
Antall kvinner, midlertidig	9.0
Antall menn, midlertidig	5.0
Sum antall ansatte med personalansvar	26.0
Antall kvinner, personalansvar	11.0
Antall menn, personalansvar	15.0
Sum antall ansatte	180.0
Antall ansatte under 20 år	2.0
Antall ansatte 20 - 29 år	15.0
Antall ansatte 30 - 39 år	30.0
Antall ansatte 40 - 49 år	50.0
Antall ansatte 50 - 59 år	43.0
Antall ansatte over 60 år	40.0

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Nasjonal politikk er godt kjent i fylket. Fylkesmannens inntrykk er at prinsippene om bærekraft, sikre samfunn og å legge til rette for gode steder og oppvekstvilkår blir viktigere og viktigere i kommunal planlegging.

Dialog og samordning mellom statlige og regionale myndigheter har også blitt både tettere og bedre de siste årene.

Generelt økt fokus på samfunnsikkerhet og økt aktivitet fra Fylkesmannen og andre myndigheter, gir resultater ute i kommunene.

Vi ser ei klar positiv utvikling med økt fokus på ROS-analyser, oppdatering av beredskapsplaner, flere øvelser og generelt mer fokus på kommunens ansvar innen samfunnsikkerhet.

For mange nordlandskommuner er boligpolitikken viktig. I tillegg til behovene i pressområder og boligsosiale behov, må kommunene ta hensyn til demografien med stadig flere gamle og en stadig større andel innvandrergjestearbeidere. Det utvikles og utprøves flere gode boligsosiale tiltak og prosjekter i kommunene. Fylkesmannen samarbeider også med Husbanken om et 3-årig prosjekt om helhetlig boligsosial planlegging i kommunene.

Forsøket med samordning av innsigelser - hvor Fylkesmannen i Nordland både samordner innsigelser og andre merknader - samt deltakelse i regionalt planforum har fått gode tilbakemeldinger fra kommunene. De aller fleste innsigelser løses underveis i planprosessene. God dialog tidlig i planprosesser bidrar også til at miljø, samfunnsikkerhet, landbruk osv. ivaretas uten at det er behov for å benytte innsigelsesordningen for å bli hørt.

Fylkesmannen deltar aktivt underveis i planprosesser for å øke forståelsen for å sikre landbrukets og reindrifts arealressurser. Jevnlig deltakelse i regionalt planforum og befaringer (særlig for reindrift) bidrar til god dialog og forståelse for konfliktpunkt. Videre bruker vi i større grad enn tidligere kortere telefon/nettmøter med kommuner og private plankontor for å diskutere problemstillinger og komme fram til akseptable løsninger.

Fylkesmannen tilgjengeliggjør plan-, miljø-, landbruks- og reindriftsinformasjon gjennom kartportalen Nordlandsatlas.no. Vi legger også inn høringsforslag av reguleringsplaner og kommuneplaner her. Dette er med på å gjøre viktig informasjon tilgjengelig for både offentlig og private aktører i Nordland og det sikrer at viktig informasjon er kjent tidlig i alle planprosesser.

Regional plankonferanse for Nordland er en viktig, årlig arena der vi synliggjør statlige interesser for kommunale arealplanleggere. Videre er årlige forventningsbrev til kommunene på landbrukssektoren en god arena for å tydeliggjøre nasjonale interesser innen arealbruk i fylket. Vi opplever at forståelsen for landbrukets og reindrifts interesser i plansammenheng er økende i flere kommunene.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Fylkesmannen samordner innspill fra regionale statlige etater i plansaker. Vår vurdering er at måloppnåelsen er meget god og samhandlingen med regionale statlige etater fungerer godt. Resultatet er enhetlige innspill, der det er tydelig hva som er innsigelser, hva som er feil lovanvendelse og hva som er råd.

Fylkesmannen har årlig møte med Fylkesmennene i Troms og Finnmark der tilsyn og konsesjonsbehandling blir drøfta på tvers av fylkesgrensene.

Fylkesmennene i Nord-Norge har gjennom Nordkalottsamarbeidet arrangert workshop om snøskuterløyper som krysser landegrensene. Fokus på lovverk og mulighet for medvirkning.

Fylkesmannen har formaliserte partnerskapsavtaler og et aktivt samarbeid med flere statlig regionale virksomheter, slik som Universitetet Nord, IMDI, NAV, Husbanken, Mattilsynet, Vegvesenet m/flere.

Med økt fokus på beredskap og totalforsvaret har Fylkesmannen et aktivt samarbeid med beredskapsetatene både gjennom Fylkesberedskapsrådet, LRS, ulike prosjektsatsinger og ved aktuelle hendelser.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Fylkesmennene i de nordligste fylkene deltar i ulike fagnettverk. De nordligste fylkene inklusive Trøndelagsfylkene og Møre- og Romsdal har en årlig fagsamling på barnevernområdet. De tre nordligste fylkene har vanligvis en årlig fagsamling på sosialtjenesteområdet, denne ble ikke gjennomført i 2017.

Vi bruker stadig mer ressurser på saker etter Offentleglova.

FMNO har i 2017 drevet politikeropplæring, veiledning ovenfor kommunene og har avholdt kurs, seminarer og konferanser som skal bidra til å øke kompetanse og likebehandling i kommunene.

Fylkesmannen i Nordland har to faste halvårslige møter med Fylkesmannen i Troms og Finnmark, samt Helse Nord RHF. Vi har også faste samarbeidsmøter mellom kompetansesentrene innen rus og psykisk helse, og Fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark. Vi har egne møter mellom Brukerstemmen i Nord (RIO og Marborg) og de tre nordligste Fylkesmennene.

På barnehageområdet er det etablert et samarbeid mellom Finnmark, Nordland og Troms med fastemøtepunkter på tilsynsområdet. Udir deltar på disse samlingene som brukes til å justere tolkninger, og utarbeide kontrollspørsmål til de ulike lovområdene som vi har tilsyn med. Utover dette formaliserte arbeidet er det også god kontakt mellom saksbehandlerne i konkrete klagesaker på områder som er nye, og vi har lite egen erfaring på.

På opplæringsområdet hadde vi i 2017 en samling for saksbehandlere i den nye håndhevingsordningen §9A. Dette er et samarbeid vi vil fortsette med også i 2018. I andre saker er det også uformell kontakt mellom saksbehandlere på saksbehandlingsnivå.

På landbruksområdet har Fylkesmannen arbeidet med et pilotprosjekt for å utarbeide en ny forvaltningsmodell for kontroll av produksjons- og avløsertilskudd i landbruket.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Vi benytter alle styringsmøter og andre relevante arenaer for å informere om tilstand og utviklingstrekk i fylket.

I 2017 ble det etablert regionale kompetansenettverk som kan gi et løft for mange kommuner i å utvikle skolenes kvalitet og kompetanse. Vi viser for øvrig til at definerte delmål og resultatmål innen hovedmålet er svært avgrenset.

Fylkesmannen har gitt tilbakemelding til Miljødirektoratet på utfordringer med ny metodikk for kartlegging av naturtyper.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

For å sikre landbrukets og reindriftas arealressurser, deltar Fylkesmannen jevnlig i regionalt planforum, på særmerter med kommuner og på befaringer (særlig for reindrift). Dette bidrar til dialog og gjensidig forståelse.

Planprosesser – formidling av nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket.

Fylkesmannen har løpende dialog med kommunene i planarbeidet i forbindelse med oppstart og behandling av kommunale planer, og gir også løpende veiledning på saksbehandlernivå. Fylkesmannen har videre vært representert i samtlige planforum, der vi har vært dialog med noen kommuner om problemstillinger. Alle kommunene blir invitert til den årlige plankonferansen, arrangert 28. - 29 november i Bodø.

Andel relevante kommunale (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100 %.

Vi har gitt innspill til de aller fleste planer der det er relevant i forhold til de interessene Fylkesmannen skal ivareta. I den grad det ikke blir gitt innspill bygger dette som hovedregel på en vurdering foretatt i felles planmøte.

Mekling i planer med (fra kapittel 3.1.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100 %.

Det ble anmodet om og gjennomført tre meklinger i 2017.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Landbrukets arealressurser er (fra kapittel 3.1.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Landbrukets arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser.

Generelt opplever vi forståelse for hvor viktig det er med en oppdatert overordnet arealplan blant kommunene i Nordland, og at landbrukshensyn blir ivaretatt gjennom denne.

I 2017 har Fylkesmannen lagt vekt på tidlig tilbakemelding til kommunene underveis i planprosessen vedrørende landbruks- og jordvernensyn. Dette har medført at vi har fremmet få innsigelser til arealplaner. Vi opplever at kommunene synes det er vanskelig å forutsi spredt utbygging i LNFR-områdene, og at konsekvensutredning av - og planbestemmelser for - disse ofte er mangelfulle.

Fylkesmannen fremmet innsigelse til 2 arealplaner ut fra jordvern/landbrukshensyn i 2017. Den ene innsigelsen gjaldt et foreslått byggeområde i kommuneplanens arealdel i Sortland, den andre innsigelsen gjaldt et foreslått område til sentrumsformål i kommuneplanen for Bø. Sortland kommune tok innsigelsen til følge. På bakgrunn av et dialogmøte mellom Bø kommune og Fylkesmannen leverte kommunen et revidert planforslag med betydelig redusert boligområde. Innsigelsen ble derfor frafalt.

Fylkesmannen fikk tilsendt 592 dispensasjonssøknader på høring i 2017. Av disse hadde vi landbruksfaglige merknader til 33 saker (5,6 %), hvorav 13 ble frarådet. Av disse har 5 av kommunene gitt avslag. I de resterende sakene er vi ikke kjent med vedtaket.

Reindriftens arealressurser er ivaretatt (fra kapittel 3.1.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Reindriftens arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser.

Vi fokuserer på å gi konkrete innspill til kommuner så tidlig som mulig dersom vi ser konflikter med reindriftsinteresser, og veileder også på mulige løsninger i en tidlig fase.

Vi fremmet en innsigelse til en reguleringsplan i 2017 av hensyn til reindriftas flyttelei.

Fylkesmannen fikk tilsendt 592 dispensasjonssøknader på høring i 2017. Av disse hadde vi reindriftfaglige merknader til 14 saker (2,4 %), hvorav 7 ble frarådet. Av disse 7 har kommunene gitt avslag på 1 og innvilget 2. I 4 av sakene er vi ikke kjent med vedtaket.

Reduksjon i omdisponering (fra kapittel 3.1.1.1.1.6 i TB)**Rapportere på**

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord sammenlignet med 2015.

Omdisponering av dyrka jord var 173 daa. i 2015 og 304 daa. i 2016.

Omdisponering av dyrbar jord var 55 i 2015 og 156 daa. i 2016.

Tallene viser en betydelig økning fra 2015 til 2016 når det gjelder omdisponering av dyrka og dyrbar jord. I løpet av denne perioden har Fylkesmannen i Nordland utformet en strategisk jordvernplan som skal rette økt fokus på bevaring av dyrka og dyrbar jord i fylket.

Hvis vi ser rapporteringen på omdisponering de 10 siste år har den variert mellom 173 og 537 daa pr år, med en topp i 2012 og en foreløpig bunn i 2015.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

Resultat. Så mye mindre ble omdisponert i 2016	Antall da dyrka jord som ble omdisponert i 2015	Antall da dyrka jord som ble omdisponert i 2016
- 131.0	173.0	304.0

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

Manglende oppfølging av statlige planretningslinjer er i vesentlig grad årsak til innsigelser fra Fylkesmannen. I 2017 hadde Fylkesmannen, eventuelt sammen med andre statsetater, innsigelse til 15 planer (10 reguleringsplaner og 5 kommuneplaner / kommunedelplaner). I 11 av disse tilfellene lå hensynet til rikspolitiske retningslinjer / statlige planretningslinjer helt eller delvis til grunn for innsigelsen. 14 av disse var, helt eller delvis, fremmet på miljøfaglig grunnlag. Retningslinje for støy i arealplanleggingen ([T-1442/2016](#)) stod alene for 2 av disse innsigelsene på reguleringsplannivå, og i ett tilfelle var hensynet til støy kombinert med hensynet til barn og unges oppvekstmiljø.

[Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen](#): 2 innsigelser knytter seg til manglende oppfølging av disse i 2017. En av innsigelsene var knyttet til manglende tilgang til egnede leke- og uteoppholdsarealer (retningslinjenes pkt 5), mens en var kombinert med innsigelse knyttet til retningslinje for støy og manglende vurdering av konsekvenser for barn og unges oppvekstmiljø (retningslinjenes pkt 4). Innsigelser er utelukkende fremmet på reguleringsplannivå.

[Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen](#): Manglende oppfølging ga grunnlag for syv innsigelser i 2017. Manglende begrunnelse for lokalisering eller manglende vurdering av alternativ er gjerne grunnlag for innsigelse. Fire av innsigelsene ble fremmet til reguleringsplaner, mens 3 ble fremmet til kommuneplanens arealdel. En av innsigelsene til kommuneplanens arealdel var i tillegg supplert med innsigelse ut fra etterfølgende planretningslinjer.

[Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging](#): Tidligere har disse i liten grad vært brukt som grunnlag for innsigelse. I 2016 ble det imidlertid fremmet innsigelse til lokalisering av nytt boligområde utenfor sentrum i kommuneplanens arealdel for Fauske. I 2017 gjaldt innsigelsen lokalisering av boligområder utenfor sentrumsområdet Sortland i kommuneplanens arealdel.

[Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag](#): Kantsonen langs vassdrag blir i vesentlig grad ivaretatt, også ut fra hensynet til erosjon og flom. Kommunene har imidlertid i liten grad fulgt opp retningslinjene med å dele vassdragsbeltet i 3 ulike soner, avhengig av beliggenhet. Dette er i stedet ivaretatt ved bruk av arealformål og bestemmelser i kommuneplanens arealdel. Kommune bruker i liten grad bestemmelser som regulerer tiltak tilknyttet jordbruk og skogbruk, som for eksempel anlegg av skogsveier og massetak.

[Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging](#): Vi har økt fokus på disse, bl.a. ved behandling av kommunale planstrategier og kommuneplanens samfunnsdel med økonomidel. I 2018 tar vi sikte på mer systematisk veiledning om kommunal oppfølging av disse retningslinjene.

Alle planer etter plan- (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet, herunder klimaendringer.

FM gir innspill til alle kommuneplaner og større reguleringsplaner i forhold til tema samfunnsikkerhet inkl. klimaendringer. I 2017 er det også gitt innspill til alle planstrategier som har vært på høring. Alle typer planer som kommer på høring blir vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet, inkl. klimaendringer,

uten at vi går ned på detaljnivå. Vårt hovedfokus er om det er utført tilstrekkelige ROS-vurderinger og om planen er i berøring med riskoområder som skred, flom, stormflo og storulykkesvirkninger mm. Ved skred- og flomproblematikk tas kontakt med NVE og dette håndteres av dem. I saker som angår stormflo og havnivåstigning går vi nærmer inne i ROS-vurderingen og har i 2017 fremmet en innsigelse på dette grunnlaget.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

Mye av vår veiledning og informasjon skjer gjennom telefon, e-post og våre nettsider.

I 2017 har vi imidlertid reist mye rundt i hele fylket for å informere og veilede kommunene, spesielt om den nye håndhevingsordningen kapittel 9a for skolene og den nye rammeplanen for barnehagene. Det er da gjennomført samlinger for flere kommuner samtidig og gjerne i samarbeid med de syv Regionale kompetansekontorene (RKK). I veiledning av enkeltkommuner, er videomøter effektivt og ressurs sparende.

Vår veiledning og informasjon til kommuner og skoler om den nye håndhevingsordningen, vurderer vi som god. Vi har fått positive tilbakemeldinger både fra klagere og skoler/kommuner. Vi mener dette har bidratt til at skolene er rimelig godt kjent med ordningen, men det vil være et stort behov for veiledning også i 2018.

Vi vurderer måloppnåelsen som god.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2016, jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2016» og «Spørsmål til Barnehage-Norge høsten 2016».

Barnehage:

Gjennomsnittscore for landet i 2016 var 3,4. 17 av 44 kommuner har svart og vi har i 2017 en score på 3 som er 0,4 under landsgjennomsnittet. Det har også vært en nedgang på eget score fra 2016, som da var 3,3. Hoveddelen av vår støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak har vært knyttet til arbeidet med implementering av ny rammeplan. Gjennom tilbakemeldinger og evalueringer, har vi hatt en forståelse av en større tilfredshet enn det kommer fram i denne undersøkelsen. Resultatmål er ikke oppfylt på barnehageområdet.

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Differanse resultatmål	Resultatmål	Grunnlagstall
0.3	3.0	3.3

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Resultatmål	Differanse resultatmål	Grunnlagstall
47.0 %	0.0 %	47.0 %

Dette er tall for landet. Vi ser ikke tallene for eget fylke.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Oppfølging av kommunal beredskapsplikt har vært en prioritert oppgave i 2017. Vi har gjennomført tilsyn med 11 kommuner, øvelser for kriseledelsen i 33 kommuner (scenario atomhendelse), to varslingsøvelser for kommunene og møte i brukerforum CIM-Nordland. Vi har også fulgt opp Lofoten-, Cruiseskip- og Saltenprosjektet. Alle disse prosjektene er initiert av oss, finansiert med skjønnsmidler (prioritert satsingsområde) og har kommunal beredskapsplikt som grunnlag. Det jobbes med å få til flere slike prosjekter, eks. i Ofoten og på Helgeland. Vi har gjennomført to beredskapssamlinger for kommunene på Helgeland og i Vesterålen og her deltok også politiet, heimevernet og sivilforsvaret. Beredskap var tema på kommunekonferansen for ordførere og rådmenn med innlegg fra statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet. Selv om mange kommuner fortsatt ikke oppfyller alle kravene i forskriften om kommunal beredskapsplikt, ser vi ei klar positiv utvikling. Det jobbes godt med planverket, det øves mer og vi ser økt samarbeid over kommunegrensene og mot andre beredskapsaktører. Vi ser også at ledelsen i kommunene har økt oppmerksomhet og engasjement i forhold til sitt beredskapsansvar. Også DSB sin kommuneundersøkelse viser ei markert forbedring i Nordland.

Gjennomføre tilsyn i ¼ av kommunene. (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomføre tilsyn i ¼ av kommunene.

Vi har i 2017 gjennomført tilsyn med 11 kommuner, derav ett dokumenttilsyn. I alle tilsyna er alle forskriftens bestemmelser kontrollert. Alle tilsynsrapportene er lagt inn i databasen Samba og publisert på vår hjemmeside. Kommunene blir rutinemessig pålagt å lage en framdriftsplan for lukking av avvik, og vi følger opp dette arbeidet. Når kommunene kan dokumentere at avviket er lukket, så sender vi ut brev med bekreftelse om dette.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt med ¼ av kommunene

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	0.00	25.00 %	44.00	11.00

Gjennomføre øvelser for kriseorganisasjonen i ¼ (fra kapittel 3.1.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Gjennomføre øvelser for kriseorganisasjonen i ¼ av kommunene.

Vi gjennomførte øvelse i januar 2017 for kriseledelsen i 33 kommuner (scenario atomhendelse). Vår nye øvelsesopplegget for kommunene ble for første gang gjennomført i 2016 som en enkel table-top (scenario skoleskyting), og i 2017 gjennomførte vi et videreutviklet opplegg som medførte spill. Tilbakemeldingene var at øvelsen fungerte meget godt og var nyttig. I 2018 (januar) deltok 37 kommuner (scenario pandemi), og den gode deltakelsen viser at kommunene er motivert for å øve og at de liker øvelsesopplegget. I 2018 fikk vi også god mediedekning av NRK og aviser. Vi har i tillegg gjennomført to varslingsøvelser for kommunene i 2017.

Gjennomføre øvelser for kriseorganisasjonen i ¼ av kommunene.

Fylkesmannen skal fylle ut antall øvelser gjennomført med kriseorganisasjonen i kommunene. Avvik fra resultatmålet skal kort begrunnes i kommentarfeltet.

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall kommuner i embetet	Antall kommuner det er gjennomført øvelser med
25.00 %	50.00	75.00 %	44.00	33.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Måloppnåelsen vurderes som god. Opplæring er i stor grad gitt i tjenesteområdene for å sikre at flest mulig kan delta. Nav-kontorene har lav terskel for å kontakte oss per telefon og e-post for råd og veiledning.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle NAV-kontor i fylket skal ha mottatt tilbud om opplæring.

Fylkesmannen samarbeider med Nav Nordland og koordinerer og samarbeider om formidlings- og kompetansetiltak så langt det er mulig. Som i 2016 har vi deltatt på opplæringene «Ny i Nav» og Veiledningsplattformen sammen med Nav fylke.

Alle Nav-kontor i fylket fikk opplæring i lov og rundskriv i 2017. Opplæringen ble gitt 10 steder i fylket. Tema på opplæringene var lovens formål og forsvarlighet, barneperspektiv, inngangskriteriene for rett til hjelp etter loven. Vi hadde også diverse temaer etter § 18; samboere, veiledende normer og skjønnsutøvelse. Herunder bruk av korttidssatser og stordriftsfordel samt nødhjelp. Tema som bruk av vilkår, og vilkår om aktivitet ble også drøftet. Til slutt var tema utlendingers rett og samhandling med barnevernet og meldeplikt.

I fylket vårt har vi sosialfaglige nettverk, og vi hos Fylkesmannen deltar etter forespørsel og behov. Tema i nettverkene er lovførståelse og sosialfaglig arbeid. Vi får også anledning til å bringe inn tema vi anser som aktuelle.

På fagområdet økonomisk rådgivning arrangerte vi videregående kurs, og har invitert til 6 nettverkssamlinger. Etter ønske fra deltarne ble ett nettverksmøte ble utsatt til 2018. Tema på nettverksmøtene har vært den nye rutine og avtalestandard, arbeidsmetoder, tvangssalg med undertema, og tema om trekk som vern mot utleggstrekk og krav til dokumentasjon. Fylkesmannen har også satt fokus på retten til tjenesten etter § 17, tilgjengelighet til tjenesten og bruk av modulen økonomisk rådgivning i veiledningsplattformen. Namsmannen har vært invitert inn som samarbeidspart.

Tidligere år har Fylkesmannen, i samarbeid med prosjektleder i det nasjonale prosjektet «Program for helhetlig økonomisk råd og veiledning i lokalsamfunnet», formidlet invitasjon til kommuner og Nav-kontor i fylket med tilbud om å delta i utviklingsprosjektet. Så langt vi kjenner til er ca. 2/3 av våre kommuner med i prosjektet, og jobber med utvikling av faget og tjenesten i egen kommune.

Det arrangeres hvert år to samlinger for alle Nav-lederne i fylket. Dette gjør vi i samarbeid med Nav Nordland, og vi har hovedansvar for hver vår samling. Noen av tema på samlingene har vært fattigdom og flere tema under oppfølging, herunder plikten til å stille vilkår om aktivitet og forenklet oppfølging – digital aktivitetsplan. Vi har også hatt tema innvandrere og sosial mobilitet på dagsorden.

Vi deltar fast på samlingene for rådgivende ledergruppe i fylket (TO-ledere) og har jevnlig inn tema om sosiale tjenester basert på erfaringer fra tilsyn, klagesaker og de ulike nettverkene. Vi orienterer også om vårt oppdrag og planer samt er i dialog med dem om behov for kompetanseheving i kontorene.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	43	43

3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

38 av 44 kommuner har fått kompetanse- og innovasjonstilskudd i 2017. 10 kommuner har hatt oppstartsmøter med Husbanken mht. etablering av sykehjem/omsorgsboliger, og 7 kommuner har fått tilsagn om i alt 9 slike prosjekter. Det arbeides aktivt med velferdsteknologi og pasientsikkerhet i de fleste kommunene.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet, bl.a. kompetanse- og rekrutteringsplaner [1].

[1] Helsedirektoratet vil i dialog med fylkesmannen utarbeide felles kartleggingsmetode.

Flere kommuner har lagt planer for å møte framtidens utfordringer, men med ulik detaljeringsgrad og perspektiv. Det varierer også hvorvidt de planlagte tiltakene framgår av en egen temaplan for helse- og omsorgstjenesten eller som en integrert del av kommuneplanen.

Fylkesmannen i Nordland har ikke en god nok oversikt når det gjelder planverk på dette området. Avventer innspill fra Hdir om felles kartleggingsmetode. Vårt inntrykk er at andelen kommuner med slike planer er mer enn 70%.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	0	70

Flere kommuner enn i (fra kapittel 3.1.3.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Flere kommuner enn i 2015 gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens [1].

[1] Antall personer med demens som får dagaktivitetstilbud og antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud fremkommer av Helsedirektoratets oversikt over tildelt tilskudd. Oversikten oversendes fylkesmennene 3 ganger i året. I tillegg fremkommer antall kommuner som har dagaktivitetstilbud til personer med demens i Kostra-skjema 4 pkt. 4. Totalt antall personer med demens som får dagaktivitetstilbud fremkommer av nasjonale kartlegginger av kommunenes tilrettelagte tjenestetilbud for personer med demens. Siste kartlegging var i 2014, og neste er i 2018.

Ad dagaktivitetstilbud til personer med demens:

Helsedirektoratets tilskuddsordning for dagaktivitet ble presentert i ulike møter/konferanser med kommunene.

34 av fylkets kommuner mottok tilskudd til dagaktivitet fra Helsedirektoratet i 2017. Statistikk for dagaktivitetstilbud mottatt av Helsedirektoratet, viser at det er 31 nye plasser med dagaktivitetstilbud og 48 brukere. Det er 152 videreførte plasser og 338 brukere. Totalt i Nordland er det da 183 plasser med dagaktivitetstilbud og 394 brukere av dette tilbudet. 34 av fylkets 44 kommuner har søkt tilskudd på dagaktivitetstilbud.

Dette er noe høyere tall enn det som er innrapportert i Kostra.

I Nordland er det flere små kommuner med store avstander. Flere av disse små kommunene ønsker å opprette dagaktivitetstilbud, men har en del utfordringer med å få transportert brukere til og fra dagaktivitetstilbudet.

De fleste kommuner har en eller annen form for dagaktivitetstilbud til ulike grupper. Det kan være utviklingshemmede, psykisk syke, grønn omsorg, det kan også være at personer med demenssykdom får tilbud i noen av disse gruppene. En del sykehjem har etablert noe tilbud til hjemmeboende, men som ikke er registrert som dagaktivitetstilbud.

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2015	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2016
5	28	33

Flere personer med dem (fra kapittel 3.1.3.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Flere personer med demens får dagaktivitetstilbud sammenliknet med 2015 [1].

[1] Se referanse under fotnote 3.

Statistikk fra Helsedirektoratet viser at 394 personer med demens har dagaktivitetstilbud. Dette tallet samsvarer ikke med tall fra Kostra som viser 479 personer.

Sammenliknet med 2015 er det 101 flere brukere som får dagaktivitetstilbud i 2017.

Antall hjemmeboende personer med demens som får dagaktivitetstilbud

Resultat	Antall personer som får dagaktivitetstilbud i 2015	Antall personer som får dagaktivitetstilbud i 2016
27	293	320

Personell i helse- og (fra kapittel 3.1.3.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Personell i helse- og omsorgstjenesten har fått økt formalkompetanse sammenliknet med 2015 [1].

[1] Tall hentes fra KOSTRA.

Oversikt fra Helsedirektoratet viser at 871 ansatte fikk økt formalkompetanse fra 2015 til 2016. Tallene er basert på det kommunene har rapportert til Helsedirektoratet, via Fylkesmannen. Som det fremgår av rapporteringen var det en markant økning i 2016. En forklaring på dette var økningen i kompetanse- og innovasjonstilskudd (med ca. 6 mill. kr.).

Personell i helse- og omsorgstjenesten har fått økt formalkompetanse

Resultat	Antall personell i 2015	Antall personell i 2016
871	674	1 545

Flere kommuner har ansatt psykolog sammenliknet med 2015 . (fra kapittel 3.1.3.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har ansatt psykolog sammenliknet med 2015 [1].

[1] Tall hentes fra IS 24/8 for 2015 og brukes til oppfølging av kommunene i 2017. IS 24/8 for 2016 brukes for å måle måloppnåelsen ved utgangen av året.

Økningen fra 2015 til 2016 er 14 psykologstillinger.

Antall kommuner som har ansatt psykolog

Resultat	Antall kommuner i 2015	Antall kommuner i 2016
14	8	22

Økt andel av pasienter (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Økt andel av pasienter med behov for habilitering- og rehabilitering mottar tjenester i kommunene sammenliknet med 2015 [1].

[1] Tall hentes fra IPLOS/SSB. Andelen beregnes ved å dele antall personer som får hab/rehab i kommunen på totalt antall personer med registrert behov for hab/rehab i kommunen.

Kostratall for brukere av pleie og omsorgstjenesten ved tidsavgrenset opphold rehabilitering og rehabilitering utenfor institusjon viser en økning fra 2236 brukere i 2015 til 2834 brukere i 2016. Fylkesmannen har ikke oversikt over behovet for habiliterings- og rehabiliteringstjenester i kommunene. Vi kjenner ikke til at dette er registrert.

Økt andel av pasienter med behov for habilitering- og rehabilitering mottar tjenester i kommunene

Resultat	Andel pasienter i 2015	Andel pasienter i 2016
0 %	0 %	0 %

Flere kvalifiserte årsverk (fra kapittel 3.1.3.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Flere kvalifiserte årsverk enn i 2015 arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene [1].

[1] Tall hentes fra KOSTRA.

Flere kommuner i Nordland har tilbud om tjenester innen hverdagsrehabilitering, jf. at pasienter skal kunne bo lengst mulig i egne hjem. Det er etablert flere korttidsplasser i sykehjem hvor det er fokus på rehabilitering/opptrening. Tabellen under viser antall fysioterapeuter som arbeider med diagnose, behandling og rehabilitering.

Vi har ikke sikre tall for andre yrkesgrupper som viser om det er flere kvalifiserte årsverk i 2016 enn i 2015.

Flere kvalifiserte årsverk arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene

Resultat	Antall kvalifiserte årsverk i 2015	Antall kvalifiserte årsverk i 2016
10	260	270

Minst ett innsatsområde (fra kapittel 3.1.3.1.2.3 i TB)

Rapportere på

Minst ett innsatsområde er iverksatt i minst en relevant avdeling i 75 % av kommuner [1].

[1] Helsedirektoratet vil i dialog med fylkesmannen utarbeide felles kartleggingsmetode. Resultatet av kartleggingen forventes brukt av fylkesmannen i oppfølging av kommunene gjennom året.

Kartleggingsundersøkelse gjennomført i samarbeid med Helsedirektoratet - med svar fra 30 av 44 kommuner. Ni av de 30 kommunene har svart at de har en plan for habilitering og rehabilitering. Disse er i hovedsak behandlet politisk eller administrativt. Ni nye kommuner oppgir at de har slik plan under utarbeidelse. Vi har tildelt tilskuddsmidler til styrking av habilitering og rehabilitering i 11 kommuner.

Innsatsområde iverksatt

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
75 %	- 55 %	20 %

3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats jf. Opptrappingsplan for rusfeltet 2016-2020

Fylkesmannen har i samarbeid med RKK (Regionale kompetansekontorer) fulgt opp nettverkene i Nordland på psykisk helse/rus-området. Fylkesmannen har aktivt brukt disse arenaene for å formidle viktig informasjon og føringer.

Det gjennomføres fortsatt to faste årlige møter med KoRus Nord der behov for type kompetanse diskuteres. Det gjennomføres et årlig møte med kompetansesentrene (KoRus, RVTS, RKBU, NAPHA) og fylkesmannsembetene i Troms og Finnmark, der vi samarbeider om overlappende oppgaver og eventuelt samarbeid om kurs og konferanser. Fylkesmannsembetene i Nordland, Troms og Finnmark har dessuten et årlig samarbeidsmøte (Nordflanken) om løsninger på oppdrag i sentrale styringsdokumenter.

Fylkesmannen har et forpliktende samarbeid med Husbanken. Prosjektet "å ta boligsosiale hensyn i helhetlig lokal planlegging" omfatter kommunene Alstahaug, Vågan, Sortland og Fauske.

Tilskuddsforvaltning gir Fylkesmannen god anledning til å bidra til å målrette innsatsen i kommunene. I tillegg gjennomfører vi en årlig "Tilskuddssamling" der fokus bl.a. er å se tjenester i sammenheng.

Det er Fylkesmannens inntrykk at det i 2017 var en økt kapasitet gjennom tilskuddsforvaltning og økt kompetanse gjennom kompetansehevingstilbudene, sammenlignet med 2016. Det vises også til Sintef's rapport om kommunalt helse- og rusarbeid i 2017.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene sikrer brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helsefeltet [1].

[1] Tall hentes fra IS 24/8.

Fylkesmannen har registrert en klar økning i søknader fra kommunene til erfaringskonsulent gjennom tilskudd til kommunalt rusarbeid. Tall fra IS-24/8 viser at Nordland melder om totalt litt over 50% brukermedvirkning i tjenesteutviklingen. Økningen skyldes også prosjektet "Brukerstemmen i Nord" som nå er i siste (tredje) gjennomføringsår. Fylkesmannen i Nordland inviterte utvalgte kommuner til erfaringskonsulentsamling i 2017. På bakgrunn av dette forventes en økning i kommunenes bruk av erfaringer fra brukerne.

Brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helse

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 20 %	50 %

90 % av kommunene har kartlagt (fra kapittel 3.1.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

90 % av kommunene har kartlagt rusmiddelsituasjonen i kommunen ved brukerplan eller annen kartlegging [1].

[1] Tall hentes fra IS 24/8.

I samarbeid med KoRus Nord har Fylkesmannen oppfordret kommunene til å gjennomføre brukerplan. Sammenlignet med 2016 har det vært en økning i

kommuner som har kartlagt rusmiddelsituasjonen, Fylkesmannen har imidlertid ikke klart å nå målet om 90% kartlegging. Tall fra IS-24/8 viser at det i Nordland er oppnådd 52% kartlegging. Tall fra KoRus og Fylkesmannen indikerer imidlertid et måltall på over 80%.

Kartlagt rusmiddelsituasjonen

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
90 %	- 38 %	52 %

70 % av kommunene har (fra kapittel 3.1.3.2.1.3 i TB)

Rapportere på

70 % av kommunene har sektorovergripende system for identifisering av personer med behov for tidlig intervensjon ved rusrelatert problematikk [1].

[1] Tall hentes fra IS 24/8

IS-24/8 viser at 32% av kommunene i Nordland har nådd målet om sektorovergripende system for identifisering av personer med behov for tidlig intervensjon ved rusrelatert problematikk. Gjennom prosjektet "Vårres unga, vårres framtid" (Sjumilssteget i Nordland) samt satsing på strategien "0-24 samarbeidet", forsøker Fylkesmannen systematisk å øke tverretattlig og tverrfaglig samarbeid i og med kommunene.

Sektorovergripende system for identifisering av personer

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 38 %	32 %

Flere kommuner har etablert (fra kapittel 3.1.3.2.1.4 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har etablert aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam for mennesker med rus- og psykisk helseproblematikk enn i 2016 [1].

[1] Tall hentes fra rapportering på tilskuddsordning "Langvarige sammensatte" (765.60) og "Kommunalt rusarbeid" (765.62) sett i sammenheng med IS 24/8.

Fylkesmannen i Nordland har startet opp to interkommunale FACT-team for midt fylket og nord fylket. Arbeidet med å etablere FACT-team i sørfylket ble satt i gang i 2017 og vil bli etablert i 2018.

Etablert aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam

Resultat	Antall kommuner i 2015	Antall kommuner i 2016
4	0	4

3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid

Nordland fylkeskommune har utarbeidet regional plan for folkehelse. Denne legger føringer for folkehelsearbeidet i fylket. Fylkesmannen deltar i Folkehelsealliansen, der om lag 25 regionale aktører bidrar i ulike arbeidsgrupper. Et eksempel er helsefremmende skoler og barnehager. Det arbeides godt, og mange skoler og barnehager oppfyller kriteriene for å kunne benevnes som "helsefremmende". Det arbeides ut fra en plan om å bidra til at alle grunnskoler og barnehager skal oppfylle kriteriene. Folkehelsealliansen har tatt initiativ til at også de videregående skolene samt universitetet skal jobbe etter kriteriene.

Minst 75 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minst 75 % [1].

[1] Helsedirektoratet vil ha dialog med fylkesmannen om kartleggingsmetode. Resultater av kartleggingen forventes brukt av fylkesmannen i oppfølging av kommunene gjennom året.

21 av fylkets 44 kommuner har svart på kartleggingsundersøkelse som ble gjennomført høsten 2017 i samarbeid mellom Fylkesmannen og Helsedirektoratet. 17 kommuner har svart at de har en plan for folkehelsearbeidet. I Nordland har fylkeskommunen inngått samarbeidsavtaler med alle kommunene om folkehelsearbeid. En av forutsetningene for disse avtalene er at kommunene skal ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
75 %	- 36 %	39 %

Minst 80 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Minst 80 % [1].

[1] Som fotnote over.

Vi leser alle kommunale planer og følger med på om kommunene er oppmerksom på trekk ved samfunnsutviklingen som kan skape eller opprettholde sosialt skapte helseforskjeller.

Vi deltar i ulike samarbeidsorganer der folkehelse er fokusområde med fylkeskommunen og kommunene. Det er nå 25 frisklivssentraler i Nordland og Fylkesmannen bistår disse med hjelp til fagutvikling og nettverksbygging. Fylkesmannen deltar i nettverk og bidrar med veiledning. Vi har delt ut tilskudd til etablering og videreutvikling av frisklivs-, lærings- og mestringstilbud, samt til helsestasjoner og studenthelsetjenester på området seksuell helse. Det er gjennomført kartleggingsundersøkelse i samarbeid med Helsedirektoratet. Kun 21 av fylkets 44 kommuner har besvart undersøkelsen. Ni av disse kommunene rapporterer at de har oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Vi gir innspill til alle kommunale planer om å ha fokus på utjevning av sosial ulikhet i helse.

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
80 %	- 60 %	20 %

3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Økosystemene i Nordland er under ulik grad av menneskelig påvirkning. Fylkesmannen bruker faktakunnskap om verdifulle og sårbare naturtyper aktivt i alle planprosesser for å hindre at disse blir ødelagt. Vi gir tilskudd og faglig veiledning til skjøtsel av utvalgte naturtyper i Nordland, i første rekke seminaturlig eng med slåttemarkspreg, naturbeitemark og kystlynghei. Vi har i 2017 restaurert to myrer, men opplever at det fremdeles dreneres og dyrkes opp mer enn vi restaurerer. Det er like fullt press på arter og naturtyper på grunn av endra arealbruk og nye driftsformer i landbruket. Miljøvernavdelinga og landbruks- og reindriftsavdelinga samarbeider om flere av disse oppgavene.

Resultater fra sjøfuglkartleggingene er ennå ikke klare, men foreløpige resultater viser dårlig hekkesuksess for sjøfugl generelt og lunde og krykkje spesielt i Nordland i 2017. Årsakene er komplekse, men trenden er tydelig. For hubro er situasjonen bra i Lurøy, men resten av fylket dårlig.

Det er knytta kostholdsråd til ei rekke arter i ferskvann og saltvann. Dette er knytta både til langtransportert forurensing og lokale utslipp. I 2017 er det ikke oppheva noen kostholdsråd, men det er innført ett nytt på stor kveite (mer enn 2 meter lang / over ca 100 kg).

Fangstene av sjørøret i Nordland har gått ned over en 10-års periode, noe som tyder på dårligere tilstand for disse økosystemene. I flere av de tidligere gyrovassdragene er bestandene av laks sterkt økende.

Status ved utgangen av 2017 er at vi i Nordland ligger under det regionale bestandsmålet for både gaupe, jerv og bjørn.

Påbegynt overvåkingsprogram i alle vannregioner. (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Påbegynt overvåkingsprogram i alle vannregioner.

Vesentlige deler av overvåkingsprogrammet er igangsatt, men her er det mange ulike aktører og myndigheter. Det har i 2017 vært stor overvåkingsaktivitet i vassdrag med anadrom laksefisk og i reguleringsmagasiner med innlandsfisk. Det har også vært betydelig overvåking av forurensningstilstanden i aktuelle vannforekomster, som havner, fjordlokalteter og vassdrag.

Økt bruk av påleggsmyndigheten (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2016.

I 2017 ble det gjennomført undersøkelser av de fleste reguleringsmagasiner i Lofoten. For flere av magasinene er det ikke konsesjonsvilkår som gir hjemmel for å pålegge undersøkelser, og undersøkelsene ble gjennomført etter frivillig avtale.

Vurdert fag- og hjemmelsgrunnlag (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Vurdert fag- og hjemmelsgrunnlag for tiltak i alle vedtatte vannforvaltningsplaner. Iverksett tiltak i henhold til forvaltningsplan på eget ansvarsområde eller har en begrunnelse dersom tiltak ikke iverksettes.

Det har ikke vært mulig å jobbe i Vann-nett de siste to årene, fordi basen har vært stengt for innlegging. Nå er det lansert en ny versjon av Vann-nett, og hver sektor, inkludert fylkesmannen, skal nå gå gjennom sine tiltak i tiltaksmodulen for å oppdatere status for gjennomføring. Det betyr at det vil gå litt tid inn i 2018 før vi har en oppdatert oversikt.

3.1.1.9 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring

Miljøvernavdelinga arbeider sammen med landbruks- og reindriftsavdelinga systematisk med å ta vare på kulturbetinga naturtyper i kulturlandskapet gjennom utarbeiding av skjøtelsesplaner, veiledning og tilskudd til skjøtsel.

Kalksjøer er ei utvalgt naturtype. De fleste kalksjøene i Nordland har god tilstand. Videre jobber vi med faggrunnlag for grotter. Det er viktig at dette arbeidet blir slutført så en får på plass en mer helhetlig grotteforvaltning.

I Nordland tilrådte vi i 2017 4 nye områder for marint vern. Vi holder nå på å melde oppstart for Andfjordtransektet marine verneområde sammen med Fylkesmannen i Troms. Disse vil være med å sikre et representativt utvalg av marine naturtyper. I samarbeid med Allskog har vi vurdert en del skogområder for frivillig vern. Vi vil i løpet av den kommende måneden sende tilrådning til fire nye naturreservater, og vil trolig melde oppstart for (minst) to nye områder i løpet av våren.

På Sleneset i Lurøy kommune har vi et referanseområde for hubro. Det har i flere år vært god ungeproduksjon og positiv utvikling her. Dette kombinert med viktige tiltak på linjenettet gjør det spennende å følge utviklingen framover. For resten av fylket er situasjonen mer negativ, og de tallene vi har tyder på at det vært tilbakegang de siste tiårene.

Fylkesmannen er med i interreg-prosjektet for å ta vare på fjellrev. På norsk side har Miljødirektoratet hovedansvar.

Vi ligger under vedtatte regionale bestandsmål for både gaupe, jerv og bjørn.

Alle tiltak for truede arter (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle tiltak for truede arter og naturtyper skal være i tråd med forvaltningsmål, faggrunnlag og handlingsplaner.

Fylkesmannen har i 2017 støtta tiltak for hubro, fjellrev, svarthalespove, slåttemark, naturbeitemark og kystlynghei. Alle tiltakene er gjort i samsvar med aktuelle handlingsplaner og rundskrivet for tilskuddsbehandling.

Vi har også gitt midler til utarbeiding av skjøtelsesplaner for slåttemark, kystlynghei og naturbeitemark.

Fylkesmannen i Nordland er koordinerende Fylkesmann for hubro.

3.1.1.10 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Vi har gjennom hele 2017 jobbet jevnt med både verneområdeutredninger og forvaltning av de eksisterende verneområdene.

I verneområdene har vi

- behandlet saker etter verneforskriftene
- gjennomført tiltak for å styrke verneformålet
- fulgt opp kommuner og nasjonalpark-/verneområdestyrer

Vi har også jobbet med nytt vern i form av marint vern og skogvern. Det ble gjennomført prosess og sendt tilrådning for fire nye marine verneområder i 2017, vi holder på å starte opp arbeidet med et nytt marint verneområde.

I Nordland ble det opprettet ti nye naturreservater (skog) på statsgrunn i 2017. Disse har ligget lenge, og det var bra med en avklaring rundt disse nå.

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern er økt i forhold til 2016. (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern er økt i forhold til 2016.

Vi meldte oppstart og gjennomførte høring for fire skogvernområder i 2017, noe som er en økning sammenlignet med tidligere. Disse oppsummeres og tilrådning sendes i løpet av våren 2018.

Arbeidet med frivillig vern er under opptrapping i Nordland. Allskog har økt innsatsen i fylket, noen som igjen gjør at vi får inn flere områder som vi kan sette i prosess. Framover ser vi for oss å samle opp områder og kjøre en til to prosesser i året.

3.1.1.11 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø

Måleprogrammer fra aktuelle skipsverft er innhentet og sendt Miljødirektoratet.

Oversikt og forventna utvikling på avløpsområdet er formidlet miljødirektoratet i møter i styringsdialogen, og formidlet i møter med direktoratet.

Skipsverft: Fylkesmannen i Nordland har sendt varsel om tiltaksplan i desember 2017 og har gjennomført høringsmøte i januar 2018, men har ikke gitt pålegg om å utarbeide tiltaksplan for forurenset sjøbunn.

Fylkesmannen i Nordland har gjennomført et risikobasert tilsyn og deltatt i de aktuelle tilsynsaksjoner på nasjonalt nivå i 2017.

Avfallsplan er innsendt fra de største industri-, fiskeri- og transporthavner, planer er godkjent og eventuelt gitt merknader på. Vi har fått tilsendt oversikt over havneanlegg fra kommunene, men vi mangler mye på å ha en total oversikt.

Pukkverk, skipsverft, galvanoidindustri (fra kapittel 3.1.4.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Pukkverk, skipsverft, galvanoidindustri, forbrenningsanlegg og fiskeforedling driver i tråd med kravene i forurensningsforskriften.

Ved behandling av søknader fra IED-bedrifter følger vi opp kravene i kap 36, med tilstandsbeskrivelse ift forurenset grunn. Våre IED- bedrifter er omfattet av BREF for Food, Drink and Milk Industries og i noen grad Slaughterhouses and Animal By-products Industries. Nye Brefer med BAT-konklusjoner er ennå ikke vedtatt og vi avventer prosess med oppdatering av tillatelser til Bref'ene er formelt vedtatt. Vi har noe etterslep på å få inn rett tilsynsfrekvens på EID bedrifter.

Pukkverk, skipsverft, galvanoidindustri, forbrenningsanlegg og fiskeforedling er gjenstand for frekvensstyrt tilsyn, samt at vi følger opp klager og andre henvendelser om veiledning oa.

Prioriterte skipsverft

Navn på prioriterte skipsverft	Undersøkelser	Behov for tiltak	Tiltaksplan land	Tiltak land	Tiltaksplan sjø	Tiltak sjø
Blokken skipsverft AS	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel	
Alstahaug havnevesen KF	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel	
Ballstad SLip AS	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel	
Lofoten sveiseindustri AS	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel	
Marhaug O. Slip og Mek verksted	Varsel, Pålegg	Sjø	Varsel, Pålegg		Varsel	
Nogva Svolvær AS	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel	
Saltidal kommune	Varsel, Pålegg	Sjø	Varsel, Pålegg		Varsel	
Skarvik AS	Varsel, Pålegg	Land, Sjø	Varsel, Pålegg	Varsel, Pålegg	Varsel	
Slipen mekaniske AS	Varsel, Pålegg	Sjø	Varsel, Pålegg		Varsel	

3.1.1.12 God økonomiforvaltning i kommunene

Kommuneøkonomien i Nordland er fortsatt krevende for en del kommuner. Antall kommuner på ROBEK-lista økte i 2017 fra 8 til 9. Dette var en innmelding som det ikke var mulig å forutse, da kommunen gjorde en del regnskapstekniske føringer i årsavslutningen. Disse bokføringene medførte at kommunen ikke kunne foreta inndekning av budsjettett merforbruk som vedtatt, selv om kommunen hadde midler på disposisjonsfond.

Mange kommuner i Nordland har begrensede fondsmidler gjerne kombinert med høy lånegjeld. Dette gjør kommunene sårbare og har begrenset mulighet til å takle økonomiske svingninger. Fylkesmannen ser også at stadig flere kommuner budsjetterer med minsteavdrag på sine lån, samtidig som gjeldsforpliktelsene øker.

Den målrettede økonomiveiledningen og arbeidet som skjer i ROBEK-nettverkene, gir gode resultater. Det ser ut som 2 kommuner kan meldes ut av ROBEK når regnskapene er behandlet i de respektive kommunestyrene i 2018, og ytterligere 2 vil kunne meldes ut i 2019. Vi ser per i dag ikke noen nye kommuner som er i direkte faresone for innmelding, ut fra innrapporterte regnskapsdata.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2017 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2016.

Antall ROBEK kommuner i Nordland har økt med en kommune det siste året. Denne innmeldingen var det ikke mulig å forutse, da kommunen gjennom regnskapstekniske bokføringer ved regnskapsavleggelsen for 2016, ikke kunne bokføre budsjettett inndekning av tidligere års merforbruk. Kommunen hadde tilstrekkelig fondsavsetninger til å dekke inn merforbruket, men dette ble ikke gjennomført.

Fylkesmannen tok i 2015 initiativ til å opprette et ROBEK-nettverk i samarbeid med KS for de kommunene i Nordland vi vurderer har størst utfordringer med å få økonomien i balanse - Ballangen, Tysfjord, Moskenes og Flakstad. Nettverket ble avsluttet vår 2017. Nettverksjobbingen har gitt god effekt av dette i de fleste av deltakerkommunene. Selv om deltakerkommer har klart å snu den økonomiske utviklingen tar det noe tid for kommunene kan meldes ut av ROBEK. Erfaringer fra dette nettverket har også vært nyttig for Fylkesmannen i arbeidet mot kommuner som står i fare for å bli oppført i registeret. Det settes i gang et nytt nettverk i 2018 for kommuner som er meldt inn i ROBEK med 6 deltakerkommuner. Det er særlige utfordringer knyttet til Ofoten-kommunene som berøres av sammenslåing og deling samtidig som de er innmeldt i ROBEK-registeret.

Skjønnsmiddeltildelinger til ROBEK kommunene har i hovedsak vært knyttet til prosjekter som skal bidra til å gjenopprette økonomisk balanse.

Antall kommuner i ROBEK

Kommuner per desember 2016	Kommuner per desember 2017	Avvik
8	9	1

Meløy kommune ble meldt inn ved regnskapsavleggelse for 2016 på grunn av udekket underskudd fra 2014. Dette skjedde pga. regnskapstekniske forhold og var ikke mulig å forutse fra Fylkesmannens side. Skal ut av ROBEK i 2018.

Feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2016. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2016.

Fylkesmannen har hatt fokus på kvalitetssikring av KOSTRA-tall i 2017. Det har vært gjennomført KOSTRA-kurs i samarbeid med NKK og etablert nettverk for økonomisjefer som skal hjelpe på kvaliteten. I tillegg er det tatt kontakt med kommuner som har hatt avvikende nøkkeltall.

Antall feil innen KOSTRA-rapporteringen på området for eiendomsforvaltning er noe redusert fra 2016 til 2017.

Kvalitet i KOSTRA-data

Feil per juni 2016	Feil per juni 2017	Avvik
43	39	- 4

Har gjennomført KOSTRA-kurs i samarbeid med NKK. Har i tillegg etablert nettverk for økonomisjefer i 2017 som skal hjelpe på kvaliteten.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket

Arbeidet med revidering av Regionalt bygdeutviklingsprogram er kommet godt i gang i løpet av 2017. Her er arbeidet med Regionalt næringsprogram for landbruket kommet lengst, der prosess med partnerskapet er startet. Prosessen med Regionalt miljøprogram ligger noe etter i påvente av føringer fra Landbruksdirektoratet. For Regionalt skog- og klimaprogram er premissene lagt, mens arbeidet starter for fullt i 2018.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er fulgt (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Regionalt bygdeutviklingsprogram er fulgt opp i tråd med nasjonal politikk.

Regionalt næringsprogram for landbruket i Nordland 2013-2018

(RNP Nordland) er en overordnet plan for arbeidet med å utvikle landbruket og bygdene i Nordland. Programmet bygger på de signaler som er gitt i Meld. St. nr. 9: Velkommen til bords. Den overordnede prioriteringen i Nordland er rettet mot de satsingsvillige som ønsker å utvikle næringsvirksomhet knyttet til landbruket.

RNP Nordland har tre strategiske satsingsområder: Kompetanse, rekruttering og innovasjon og entreprenørskap. Hovedmålet for programmet er: et attraktivt og mangfoldig landbruk som bidrar til verdiskaping, aktivitet og bosetting i Nordland.

Det regionale samarbeidet ivaretas gjennom Partnerskap Landbruk Nordland, som består av representanter fra Innovasjon Norge Nordland, Nordland fylkeskommune, KS, Nordland Bonde- og Småbrukarlag, Nordland Bondelag og Allskog. Fylkesmannen har ledelse og sekretærfunksjon i forumet. Partnerskapet har jevnlig møter i løpet av året. Årlig blir det foretatt en gjennomgang av behov for justeringer i RNP Nordland. Fylkesmannen tar de anbefalinger som forumet gir til vurdering og foretar eventuelle justeringer. Fylkesmannen og Innovasjon Norge Nordland har i tillegg to samarbeidsmøter i året der blant annet prioriteringer i regionalt næringsprogram er tema.

Arbeidet med rullering av regionalt næringsprogram startet i

2017 og i den forbindelse er Partnerskap Landbruk utvidet med samvirkeorganisasjonene Tine og Nortura, NIBIO og Norsk landbruksrådgivning Nordland.

I tildelingsbrev 2017 fra KMD framgår at det skal sendes egen rapport til LMD på bruken av midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak. Her skal det også gis en helhetlig overordna omtale av bruken av midlene til investering og bedriftsutvikling. Det henvises til denne rapporten, som blir sendt separat.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst.

- Utsendt brev om at foryngelseskontrollen skal gjennomføres
  - purring
  - nevnt i forventningsbrev til kommunene
- Noen kommuner følger ikke opp som ønsket med kontrollen.
- Vi mangler sanksjonsmuligheter ovenfor kommuner som ikke utfører kontrollen.
- I enkelte områder er motstanden mot granplanting stor blant skogeierne. Gjelder alle granarter.
- Når treslagene sitka og lutz ikke tillates plantet på nytt etter hogst blir det vanskelig å pålegge skogeierne å sørge for foryngelse som gir tilnærmet samme produksjon som det som opprinnelig sto på arealet.

Tilfredsstillende oppfølging av hovedplan for skogbruksplanlegging. (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Tilfredsstillende oppfølging av hovedplan for skogbruksplanlegging.

Fylkesmannen i Nordland har forholdt seg til den gjeldende hovedplan, uavhengig av det nasjonale arbeidet med ny høydemodell. Fylkesmannen har gjennom sin rolle som leder for landbruksparten i Geovekst prøvd å påvirke hvilke områder som skulle laserscannes til hvilket tidspunkt, men det ble tidlig klart at dette var et uoversiktlig landskap med mange rådende tilfældigheter. I 2017 var det pågående prosjekt i 3 kommuner, som avsluttes i tråd med prosjektplan 01.01.2019. I henhold til hovedplan startes det opp prosjekt i en ny kommune i 2018.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk

Det vises til rapporteringspunktene under.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2015.

Siden 2015 har gjennomsnittlig plantetetthet økt fra 154 planter pr daa til 161 planter pr daa.

Tilskudd for tettere planting blir lite brukt.

Gjødsling blir svært lite benyttet i Nordland, noe som bl.a. skyldes at jordboniteten vanligvis er høy. Det er ikke den som er minimumsfaktoren.

Det hadde vært ønskelig med tettere planting uansett tilskudd, med tanke på framtidsskogen.

Det meste av planting blir gjort av entreprenør, og den begrensende faktor er at det ikke bli satt av nok skogfond. Det blir plantet det antall planter som skogfond og tilskudd kan dekke.

Tiltak i regionalt miljøprogram (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i regionalt miljøprogram er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Regionalt miljøprogram 2013-2016 (forlenget ut 2018) synliggjør miljøutfordringene i Nordland. Tiltakene er utformet på bakgrunn av analysen i RMP, og de virkemidlene som er tilgjengelige.

I løpet av perioden har vi gjennom Miljøtilskudd i jordbruket økt innsatsen for reduserte klimautslipp, etablert flere tiltak for bedret vannkvalitet i prioriterte området, samt satt av betydelig mere midler til friareal for gås.

3.1.1.15 Andre oppdrag

Kommunereform

Fylkesmannen har veiledet og deltatt i prosessene i kommunene som berøres av reformen. Det ble gjennomført felles kommunestyremøter høsten 2017 og oppnevnt fellesnemder. Prosessene er godt i gang i Ofoten m/ Hamarøy. Fylkesmannen har utredet grensefastsetting for Tysfjord. Delingen av Tysfjord kommune er utfordrende. Det er også kommuneøkonomien i flere av kommunene som skal sammenslås fra 2020. Bindal er i en særstilling og det er ennå ikke avklart om kommunen ønsker en frivillig sammenslåing mot Trøndelag. Arbeidet med disse sakene hos Fylkesmannen er svært ressurskrevende. Fylkesmannen arbeider også med å utrede grensejusteringssakene som kom opp i forbindelse med reformen i svar med oppdrag fra departementet.

Anskaffelser

Embetet har de senere år hatt et forsterket fokus på anskaffelser. Vi har en aktiv anskaffelsesstrategi som ble implementert i 2016, og som har varighet til 2019. Anskaffelsesstrategien og interne rutiner ligger tilgjengelig for alle ansatte på Sharepoint. De interne rutinene, samt årlig internt disponeringsskriv tilsier at alle anskaffelser over kr. 100 000,- skal gå gjennom innkjøpskoordinator på administrasjonsavdelingen for å sikre etterlevelse av regelverk.

Vi har i 2017 også gjennomført intern opplæring på de fagavdelingene som har mest anskaffelser. Embetet har brukt KGV-verktøy (MerCell) siden 2009, og vil fra 2018 gå over til KGV-verktøyet EU-supply.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Fylkesmannen i Nordland har i juni 2016 inngått samarbeidsavtale med Husbanken med målsetting om å jobbe helhetlig opp mot nasjonal strategi for boligsosialt arbeid "Bolig for velferd". Avtalens varighet er til 31.12.2020. Det er utarbeidet en felles handlingsplan, prosjektplan m.m. for samarbeidet.

Som en del av samarbeidet har vi arbeidet fram en plan for å sette fire mellomstore (i nordlandsammenheng) kommuner i stand til å planlegge og gjennomføre en helhetlig og lokalt tilpasset boligpolitikk og gjennom dette svare på de 15 målsettingene i «Bolig for velferd». Målet er at dette skal bidra til økt kompetanse slik at boligsosiale utfordringer og tiltak integreres i kommunenes planverk. Invitasjon til de utvalgte kommunene gikk ut ved årsslutt.

Den nasjonale strategi "Bolig for velferd" er også synliggjort og tematisert overfor ulike aktører og i møter med kommunene.

Fylkesmannen skal integrere det boligsosiale (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal integrere det boligsosiale arbeidet i etablerte fora og læringsarenaer, og ha gjennomført minimum to kompetansehevede tiltak for kommunene i fylket om boligsosialt arbeid.

Boligsosiale tema og strategien "Bolig for velferd" er tematisert i samarbeidsforum NAV Nordland, KS/kommunene og Fylkesmannen samt i regionale sosialfaglige nettverk for Nav-ansatte og i møter med Regionale kompetansesentre i nordlandskommunene (RKK). I 2017 har 4 mellomstore Nordlandskommuner takket ja til å inngå i et prosjektsamarbeid der Fylkesmannen i Nordland og Husbanken i samarbeid skal bidra til at de fire kommunene skal settes i stand til å planlegge og gjennomføre en helhetlig og lokalt tilpasset boligpolitikk, jf. målsettinger i strategien "Bolig for velferd". I tillegg skal Fylkesmannen i Nordland og Husbanken bidra til økt kompetanse slik at boligsosiale utfordringer og tiltak integreres i kommunens planverk. Prosjektet vil strekke seg over 3 år, siste prosjektår er 2020.

En Foyer-konferanse var planlagt i 2017, men ble ikke gjennomført pga. forhold eksternt.

Fylkesmannens bidrag til at det boligsosiale arbeidet i kommunene er kunnskapsbasert

Resultatmål	Differanse	Grunnlagstall 1
2	0	2

Samhandlingsforum KS/NAV/FM samt regionale sosialfaglige nettverk for samtlige kommuner i Nordland

3.1.2.2 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap i fylket

Det årlige møtet i fylkesberedskapsrådet (september) hadde totalforsvaret, revisjon FylkesROS og oppfølgingsplanen som hovedtema. I tillegg ble det gjennomført en skrivebordsøvelse med tema sikkerhetspolitisk krise. Dialogen i møtet fungerte godt og vi ser over tid et økt engasjement hos deltakerne. Vi mener dette skyldes den systematiske jobbingen med FylkesROS og oppfølgingsplanen, og at medlemmene blir invitert og utfordret til å delta i møtene med sine fagtema.

Vi har hatt separate dialogmøter med politiet, Sivilforsvaret og heimevernet (HV), NVE og Salten Brann KF, der gjensidig oppdatering, tidsaktuelle tema, oppfølgingsplanen til FylkesROS og aktuelle prosjektsatsinger har vært tema. Vi har også deltatt i fire møte i LRS for det nye Nordland politidistrikt, derav to øvelser. Her har blant annet rolleavklaring og evaluering av hendelser (ekombrudd, fare for demningsbrudd i Sortland og ekstremværet Ylva) vært tema. Vår deltakelse i LRS har gitt oss et mye nærmere samarbeid særlig mot politiet, men også mot de øvrige aktører som deltar. LRS er en viktig kompetanse- og nettverksarena som vi har stor nytte av å delta i.

Som en del av det økte fokuset på totalforsvaret har HV blitt en sentral samarbeidspart for oss. Vi har deltatt på to møter hos HV14 på Drevjamoen – ledermøtet og under øvelsen Trident Javelin. Videre har vi hatt to kontaktmøter med HV hos FM, og HV hadde hovedansvaret for planleggingen av øvelsen i fylkesberedskapsrådet. Vi har deltatt på det årlige sivilmilitære møtet for Nord-Norge som i 2017 var i Tromsø. Vi har også hatt et koordinerings- og oppfølgingsmøte i samarbeid med NVE angående et mulig Jøkulhlaup i Meløy kommune. Her deltok kommunen og en rekke regionale etater, og det ble enighet om et spleiselag om finansiering. Vi har også deltatt i ei nasjonal arbeidsgruppe i regi av NVE, der oppdraget var å evaluere skredvarslingen. Vi har deltatt på fagseminar i regi av Statens strålevern og Hovedredningssentralen for N-Norge. I samarbeid med DSB har vi tilrettelagt for et dagsseminar om nødnett og nye brukergrupper. Vi hadde beredskaps gjennomgang med DSB i oktober 2017, og hadde stort utbytte både av øvelsen og gjennomgangen. Dette er et godt tiltak for å få gjennomført gode øvelser for oss, samt at vi skal kunne utvikle vårt systematiske arbeid med samfunnsikkerhet.

Vi har i 2017 deltatt på to møter i henholdsvis Kiruna og Umeå (i tillegg også et lync-møte) i forbindelse med samarbeidsavtalen (Memorandum of Understanding) mellom de tre nordligste fylker og tilsvarende fylker i Nord-Sverige og Nord-Finland. Avtalen innebærer årlige møter og utveksling av kontakinfo og planverk.

En fullstendig revisjon av FMs overordnede beredskapsplan ble gjennomført i 2017, og det ble utarbeidet flere nye tiltakskort. Alle fagavdelingene har deltatt, og helse- og omsorgsavdelingen og landbruks- og reindriftavdelingen er i gang med å gjennomgå sine egne beredskapsplaner. Vi har hatt et møte i vårt tverrfaglige interne forum for samfunnsikkerhet og gjennomført intern opplæring i DSB-CIM og øvelsesplanlegging. Vi har også inngått skriftlig avtale med Salten Brann KF og HRS Nord-Norge om reservelokaler i tilfelle strømbrudd i Statens hus, eller vi av andre grunner ikke kan bruke egne lokaler til krisehåndtering.

Prosjekt Cruiseskipulykke kom i gang i 2016 og skal avsluttes i 2018. Prosjektet inkluderer deltakelse fra en rekke regionale og nasjonale aktører, samt kommunene i Lofoten. Prosjektet har fokus på utfordringer med evaluering av et stort antall personer fra cruiseskip og spesielt kommunenes ansvar i denne forbindelse. Prosjektet har bidratt til en del viktige avklaringer om roller og ansvar, samt økt samarbeid mellom aktørene.

Fylkesmannen skal evaluere alle hendelser (fra kapittel 3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal evaluere alle hendelser av regional betydning, og sende evalueringsrapportene til DSB innen tre måneder etter hendelsen.

Nordland har i 2017 hatt to hendelser av regional betydning. I forbindelse med utskifting av ei vannledning i Sortland (juli) oppstod det akutt fare for dambrudd med store konsekvenser. Vi var i løpende dialog med politiet, NVE, DSB-vakta og sivilforsvaret, men vi fant det ikke hensiktsmessig å innkalle deler av fylkesberedskapsrådet til møte – først og fremst på grunn av at krisehåndteringen bare varte i fire timer. Hendelsen er evaluert i fylkesberedskapsrådet og i LRS, men evalueringsrapporten er ennå ikke er ferdigstilt i påvente av rapport fra Sortland kommune. I forbindelse med ekstremværet Ylva (november) hadde vi løpende kontakt med politiet, vegvesenet, KDS, Telenor, Nkom og sivilforsvaret. Vi valgte ikke å innkalle fylkesberedskapsrådet i forkant av uværet, og har konkludert med at dette burde vi gjort. Det var også en del av tilbakemeldingene fra LRS-evalueringen. Evalueringsrapporten etter Ylva er oversendt DSB. Håndteringen av Ylva medførte mye mediekontakt (blant annet ni intervjuer) under hendelsen og i etterkant. Vi har i 2017 også evaluert hendelsen ekombruddet som rammet fire kommuner i Lofoten i julen 2017. Her hadde vi et evalueringsmøte med alle tre av kommunene, Telenor og Nkom. Evalueringsrapporten er oversendt DSB.

Fylkesmannen skal evaluere eller (fra kapittel 3.2.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal evaluere eller delta i evalueringen av alle regionale øvelser hvor fylkesmannen har deltatt og fylkesmannens embetsøvelser, og sende evalueringsrapportene til DSB innen tre måneder etter øvelsen.

I 2017 har vi deltatt i tre regionale øvelser som er evaluert og rapport oversendt DSB: Øvelse Nord i regi av Nord Universitet (årlig stor samvirkeøvelse hvor vi også deltar i planleggingen), øvelse for fylkesberedskapsrådet i samarbeid med HV14 og Nordland politidistrikt, samt øvelse for FMs kriseorganisasjon i regi av DSB (beredskapsgjennomgang). I tillegg har vi deltatt i to øvelser i regi av LRS Nordland, men disse er det ikke utarbeidet evalueringsrapport for. Videre deltok vi som responscelle og observator hos HV14 i forbindelse med Trident Javlin, men har ikke evaluert dette.

3.1.2.3 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Vi har hatt to møter i internt tilsynsforum i 2017. Pga. ulike krav til metodikk på de forskjellige fagområdene skjer samordning først og fremst ift. tid og rom. Høst 2016 ble det gjennomført felles tilsyn med meldeplikt og barnevernets arbeid med meldinger i Tysfjord kommune. Oppvekst og utdanningsavdelingen, sosial og vergemål og helseavd. deltok. Erfaringene er evaluert.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov, og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Tilsyn på fagområdene helse, omsorg, sosial og barnevern blir fulgt opp i samsvar med retningslinjer fra Helsetilsynet. Tilsyn avsluttes når tilfredsstillende dokumentasjon/planer er mottatt. På sosialtjenesteområdet kan det se ut som kommunenes terskel for å konkludere med lovbrudd i egenrederingstilsyn er noe lavere enn vår.

3.1.2.4 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Vi vurderer fortløpende hvordan klimahensyn er ivaretatt i planer som kommer på høring etter plan- og bygningsloven. I arealplanleggingen gjelder dette både hvordan hensynet til samordna bolig-, areal- og transportplanlegging er ivaretatt (jf de statlige planretningslinjene), og om hensynet til økt risiko for blant annet stormflo og ras som følge av klimaendringer i tilstrekkelig grad er ivaretatt. Ved varsel om planoppstart har vi gjennomgående gitt innspill om dette der det er relevant. På plankonferansen for kommunene i november 2017 ble det blant annet satt fokus på betydningen av å ta vare på kantvegetasjonen langs vassdrag.

Klimahensyn og forebygging av naturskader er også et viktig tema i oppfølgingen av kommunal beredskapsplikt, eksempelvis tilsyn, beredskapsseminar og interkommunale beredskapsprosjekt.

For klimahensyn i landbruket viser vi til rapport under punkt

7.3.9.6 i tildelingsbrevet.

Hatt dialog med alle kommuner i fylket (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Hatt dialog med alle kommuner i fylket og formidlet forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Sommeren 2017 sendte vi brev til alle kommunene der vi oppfordret til klima- og energiplanlegging - for reduserte kommunale utslipp (jf. [hjemmesida vår](#)). Her oppfordret vi kommunene til å bruke etablerte plannettverk til samarbeid om klima. 3. november informerte vi spesielt om muligheten for å søke klimasatsmidler, og 10. januar 2018 fulgte vi opp med nytt brev til kommunene med oppfordring om å søke klimasatsmidler for å etablere kommunale klimanettverk. Ellers er det løpende kontakt med kommunene i forbindelse med kommunalt planarbeid, der hensynet til klima får stadig økende fokus.

FM har hatt dialog med alle (fra kapittel 3.2.1.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

FM har hatt dialog med alle kommuner og formidlet relevant kunnskap og informasjon, samt fulgt opp kommunene for å iverksette nasjonale føringer for tilpasning til klimaendringer.

Vi har i 2017 revidert vår tabell for havnivåstigning med bakgrunn i den nye veilederen om havnivåstigning og stormflo fra DSB. Den nye tabellen er sendt ut til alle kommuner og lagt ut på vår hjemmeside. Erfaringen er at tabellen er et enkelt og nyttig verktøy for kommunene og blir mye brukt. Vi har hatt dialogmøte med NVE og blant annet diskutert kommuneoppfølging og felles opplegg for dette. Beredskapsseksjonen er med i klimagruppa (FM, NVE og fylkeskommunen) og deltar i diskusjoner og aktivitet knyttet til denne. For øvrig er behandlingen av plansaker en viktig arena for formidling av klimatilpasning.

3.1.2.5 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningsituasjonen

Fylkesmannen i Nordland har et godt og tett samarbeid med IMDIs regionskontor i Nord. Vi har løpende dialog om bosettingssituasjonen, og bidrar dersom det er ønskelig med å f.eks ta kontakt med enkelt kommuner. I 2017 har det ikke dette vært noe behov. Kommunene er generelt flinke til å imøtekomme anmodning om bosetting, og der det har vært aktuelt har dette gått svært greit.

Det har også vært god kontakt med kommuner og fylkeskommunen om opplæringstilbud til enslige mindreårige. Fylkesmannen har veiledet ved behov. Fylkeskommunen har også fått midler til kompetanseheving av skoleledere og lærere.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.2.1.5.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Iflg tall fra *IMDI* er andel flyktninger bosatt innen 88% . Innen 12 mnd er andel bosatte 98%.

Iflg *IMDI* er kommunene i Nordland svært positive til bosetting. I 2017 var det anmodet om langt flere enn det reelt ble behov for, og kommunene var også positive til anmodningene. Bosetting gikk derfor raskt og uten problemer.

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.2.1.5.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 80 %.

76%

3.1.2.6 Andre oppdrag

3.2.1.6.1 0-24 arbeidet

Det gjennomføres jevnlig møter mellom avdelingene hos fylkesmannen med fokus på barn og unge gjennom et forum med faste deltakere. Sjumilssteget i Nordland; "Vårres unga vårres framtid", er fellesnevner. Vi har også fokus på barn og unge/0-24 arbeidet i faste RKK møter, i samarbeidsmøter med NAV og ellers i møter med kommunene. Spesielt mye ressurser er brukt opp mot forebyggende arbeid mot vold og overgrep i Tysfjord-prosjektet Jasska/Trygghet.

Fylkesmannen arrangerte, i samarbeid med ungdom i Nordland, en stor oppvekstkonferanse 2017 der alle kommuner og mange ungdom deltok.

Fylkesmannen har i 2017 hatt et internt felles kompetansehevende tiltak vedrørende meldeplikt og opplysningsplikt i de ulike regelverkene for skole, barnehage, helsetjenester og barnevern. Vi innhentet ekstern kompetanse og deltok på tvers av fagavdelingene hos fylkesmannen. Målet var å få en helhetlig og god forståelse av temaet, noe som også er viktig når vi informerer om temaet ut til ulike instanser i kommunene.

3.2.1.6.2: HOLF-prosjektet

Fylkesmannen har en egen kontaktperson opp mot HOLF-prosjektet som har deltatt i 2 nasjonale samlinger., og har kontakt og understøtter deres arbeid. Utover dette har vi kontakt med prosjektleder og medarbeider i HOLF-prosjektet i Nordland og understøtter deres arbeid gjennom kontakt og gjennom at vi informerer om prosjektet i ulike fora vi deltar i (som f.eks. RKK møter, barneverntjenester, eget/internt Forum for barn og unge)

3.2.1.6.4 Nav veileder i videregående skole

Det vises til pkt. 7 3 10.3.1 i årsrapporteringen.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivarettatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling

Kvaliteten på kontroll og klagebehandling har vært god. Klagesaker knyttet til lovverket har blitt behandlet fortløpende og i god tid innenfor tidsfristene.

Når det gjelder tilsyn, har vi ikke nådd alle målene dette året. På FNT har vi måloppnåelse både på antall kommuner og poeng, med flere poeng enn kravet. Av det totale kravet på 59 poeng på skoleområdet, har vi kun 50 poeng. På barnehagesiden har vi fire poeng lavere enn kravet; 12 av 16. Dette skyldes flere forhold. Vi har hatt både sykdom, permisjoner og folk som har sluttet.

Veiledning på telefon og skype vurderer vi som god.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Det var planlagt to tilsyn i 2017. Vi fikk dessverre bare gjennomført et pga at en medarbeider sluttet i løpet av høsten, og det var ikke mulig å få erstattet henne før i 2018. Vi hadde heller ikke kapasitet til å omprioritere andre saker.

Gjennomførte tilsyn var med Fauske kommune.

Det enkelte embetets omfang (fra kapittel 3.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Det enkelte embedets omfang av tilsyn skal opprettholdes på samme nivå som i 2016, jf. retningslinjer og aktivitetskrav i VØI.

På KD sitt område hadde vi lavere omfang enn i 2016. Jf meldt avvik 3.2.8.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens tilsyn skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2016, jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2016» og «Spørsmål til Barnehage-Norge høsten 2016».

For barnehage ligger vi for 2017 noe under nivået for 2016, med 3,11 mot 3,19, og noe lavere enn gjennomsnitt for landet i 2017 på 3,52.

For skole kan det ikke i rapporten leses ut hvordan Nordland scorer i forhold til tidligere år eller landet for øvrig. Det er bare oppgitt årets tall for hele landet.

Tabell 8.4 viser i hvilken grad vår avdeling oppleves å være en viktig medspiller for kommunene for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i grunnopplæringen. Her ser vi at vi i 2017 med 4,0 ligger på samme nivå som i 2016. Vi ligger samtidig litt over gjennomsnittet for 2017 - 3,8. Ut fra dette er vi godt fornøyde med kvalitet og resultater av hvordan vi har løst vårt oppdrag og vårt arbeid sammen med kommunene.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens klagesaksbehandling skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2016, «Spørsmål til Skole-Norge våren 2016» og «Spørsmål til Barnehage-Norge høsten 2016».

Barnehage:

Landsgjennomsnittet for 2016 var 3,21. I 2017 var resultatet for Nordland 3,0, mens gjennomsnittet for embedene var 3,35. Vi ligger dermed noe lavere enn snittet for 2016 og lavere enn snittet for 2017. 17 av 44 kommuner har svart. Resultatmålet er ikke oppfylt for barnehageområdet

For skole kan det ikke i rapporten leses ut hvordan Nordland scorer i forhold til tidligere år eller landet for øvrig. Det er bare oppgitt årets tall for hele landet.

Tabell 8.4 viser i hvilken grad vår avdeling oppleves å være en viktig medspiller for kommunene for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i grunnopplæringen. Her ser vi at vi i 2017 med 4,0 ligger på samme nivå som i 2016. Vi ligger samtidig litt over gjennomsnittet for 2017 - 3,8. Ut fra dette er vi godt fornøyde med kvalitet og resultater av hvordan vi har løst vårt oppdrag og vårt arbeid sammen med kommunene.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens veiledning om regelverket skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2016, jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2016» og «Spørsmål til Barnehage-Norge høsten 2016».

Barnehage:

Tilfredshet med fylkesmannens veiledning om regelverket ligger i 2017 på 3,52. Landsgjennomsnittet for 2016 var på 3,84 og i 2017 er det på 3,7. Vi ligger derfor noe under snittet for 2016 og 2017. Som rapporteringskrav viser, ligger vi ikke på det nivået som forventes. Barnehageeiere og barnehagemyndighetene har fått informasjon og veiledning gjennom konferanser, fagdager, i arbeidet med implementering av ny rammeplan, gjennom nettverkene vi har på regionskontorene, via epost og telefoner. Vi har fått gode tilbakemeldinger på de felles samlingspunktene vi har hatt, men ser at vi har en del å jobbe med.

Skole:

Skoleeierne rapportering på nasjonalt nivå fra 2016 viste at 74 prosent i stor eller svært stor grad opplevde Fylkesmannens veiledning som viktig. For 2017 rapporterte 72 prosent at veiledningen er viktig i stor grad/svært stor grad. Vi opplever at kommunene ønsker veiledning fra Fylkesmannen på ulike områder og vi strekker oss langt for å imøtekomme kommunene på dette. Selv om undersøkelsen ikke gir oss fylkesvise tall, vurderer vi det til at resultatmålet er oppnådd.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 21 %	79 %	126	100

Dette er riktig

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.6.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Vi ingen klagesaker med utsatt iverksetting i 2017

BOBY - Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 100 %	0 %		

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.7.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

På plan- og bygningsrettens område har vi behandlet 143 saker om tillatelse i 2017. 110 saker innen 12 uker. Gjennomsnitt saksbehandlingstid er 70 dager. I tillegg har vi hatt 16 saker som gjelder avvisning, saksomkostninger, ekspropriasjon og annet.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 41 %	59 %	17	10

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Vi har behandlet 2 ekspropriasjonssaker i 2017. Begge som førsteinstans og innen 12 uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %	0 %	2	0

Dersom vi trekker fra høringsperioden, når saken er sendt partene til uttalelse, er begge sakene behandlet innen 12 ukers-risten.

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.8.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Vi har ikke hatt saker som klageinstans

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %		0	0

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen behandlet 18 klagesaker etter jord- og konsesjonsloven i 2017. Klage ble tatt til følge i 2 av sakene. Fylkesmannen har også behandlet saker som førsteinstans på grunn av at kommunen - som part i saken - er inhabil.

Vi sender jevnlig ut informasjon på området lov- og tilskuddsforvaltning til kommunene gjennom forventningsbrev og e-poster med spesifikk temainformasjon. Kommunene henvender seg også hyppig gjennom e-poster og telefoner til jurist hos Fylkesmannen.

Fylkesmannen har med hjemmel i § 3 i jordloven foretatt kontroll i 4 kommuner. Kontrollen omfattet alle saker som var behandlet over en periode på 6

måneder. Kontrollen ble avsluttet i 2 av kommunene uten vesentlige merknader. For en av kommunene er kontrollen ikke avsluttet, dette skyldes sen innsending av saker. En av kommunene hadde ikke behandlet saker etter jord- og konsesjonsloven i kontrollperioden.

Gjennomført kontroll av foretak (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført kontroll av foretak i henhold til kontrollplan.

Foretaks kontroll husdyrkonsesjon

For 2017 ble 3 foretak kontrollert. Ett foretak hadde produsert over konsesjonsgrensen i 2016 og dette var en kontroll for å finne ut om foretaket hadde redusert antall gris med 15 %, slik som kravet i forskrift sier. De to andre foretakene var for en kontroll som ble startet i desember 2016. Denne kontrollen gjaldt mistanke om driftsfellesskap.

Foretaks kontroll av veterinærforetak

Vi mottar søknad om tilskudd til veterinære reiser fra ca. 60 veterinærer hver måned. For å sikre mest mulig lik praksis når det gjelder kontroll av tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk ble 12 ulike foretak valgt ut for kontroll. Disse foretakene gjenspeiler hele aspektet som vi kontrollerer; bruk av egen bil, egen båt og leid skyss. På bakgrunn av ett anonymt tips ble kontrollen utvidet med ett ekstra foretak til totalt kontroll av 13 foretak.

For tilskudd for veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk ble det gjennomført foretaks kontroll av 13 foretak. Kontrollen ble gjennomført som en dokumentkontroll og var ressurskrevende med mye innsamlende data.

Bakgrunn for å foreta kontroll av foretakene var at en ønsket å kontrollere mer inngående enn ved den løpende kontrollen og for å få verifisere fakta opp mot søknadene om tilskudd og for å teste om dagens regelverk er hensiktsmessig og dekkende. Det ble gjennomført foretaks kontroller fra april til desember. Det vil bli utarbeidet en rapport som sendes til Ldir med eventuelle innspill til endringer av regelverket, der vi ser mulige forbedringer når kontrollene er avsluttet.

Kontroll av foretak og oppfølging av avvik

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
1	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Oppgitt feil kjørelengde og bruk av transportmiddel	Vedtak om avkorting
2	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Foretaket har ikke levert dokumentasjon for utvalgte reiser. Det er blitt sendt purringer gjentatte ganger. Har mottatt en forklaring fra foretaket angående manglende tilbakemelding.	Saken blir fulgt opp våren 2018.
3	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Foretaket har framlagt dokumentasjon som understøtter reiseregningene. Ingen avvik registrert.	
4	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Mangelfull dokumentasjon angående kjørestrekning og tidspunkt.	Foretaket er blitt bedt om å framlegge tilleggsdokumentasjon
5	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Ingen.	Foretaket har levert dokumentasjon som forespurt
6	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Søknadene hadde manglende dokumentasjon for kjøreavstander og antall besøk. Foretaket leverte tilleggsopplysninger som bekreftet korrekte kjørelengder.	Informasjon om dokumentasjonskrav
7	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Usikkert om reisene er gjort på hurtigste og billigste måte jfr regelverket. Fremlagt dokumentasjon er mangelfull i forhold til kjøreavstander og rute. Det foreligger mange reiser til samme foretak uten dokumentasjon.	Foretaket er bedt om å framlegge reiseruter med start og ende punkt for reisen.
8	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Ingen	
9	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Det er oppgitt feil reiseavstander i søknadene. Dokumentasjon på utlegg ifølge bilag er mangelfulle.	Avvikene følges opp 2018
10	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Det er usikkert om at reiseavstandene er korrekte og antall reiser er gjennomførte. Egenandelene som skal trekkes er ikke gjort ihht til regelverket.	Foretaket er bedt om å framlegge tilleggsdokumentasjon for omsøkte reiser. Følges opp vår 2018
11	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Dokumentasjon for reiseavstander er mangelfull. Framlagte dokumentasjon som kan bekrefte at reisen er syke- og inseminasjonsbesøk er mangelfull.	Følges opp
12	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Ikke korrekte reiseavstander. Dokumentasjon som kan bekrefte at reiseavstander som er oppgitt er korrekte er mangelfull.	Foretaket er bedt om enn redegjørelse
13	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Det er usikker om reiseavstander og start og ende punkt for reisene er korrekte	Foretaket er bedt om å framlegge tilleggsdokumentasjon
A og B	Husdyrkonsesjon	Ingen	Ingen
C	Husdyrkonsesjon	Produksjon over konsesjonsgrensen	Standardisert erstatning

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs RS 2016-17?	Ja
Tal kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	8
Tal kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2016	7
Tal kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr produksjonsgrensen i 2018	2
Tal kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2017	1
Tal kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga mistanke om driftsfelleskap	2
Tal kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning	1
Tal kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning pga driftsfelleskap	0
Tal kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	1
Beløp som er ilagt i standardisert erstatning	2907

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

I 2017 var det planlagt 14 forvaltningskontroller av kommuner.

Forvaltningskontrollene hadde som hensikt å kontrollere om vilkårene for å innvilge tilskudd var riktig vurdert og håndtert av kommunen.

NMSK ble valgt til kontroll med bakgrunn i instruks fra VØI og TB med fokus på hvordan ordningen blir ivaretatt av kommunen. Kommunens stedlige kontroll ved utbetaling av NMSK ble vektlagt med fokus på fornyelsesplikten.

Det ble gjennomført forvaltningskontroll av tilskuddsordninger innen skogbruket i Leirfjord kommune 2017. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK), skogfond, resultatkontroll og foryngelseskontroll- for regnskapsårene 2015-2016. Forvaltningsrapporten er under utførelse og vil bli ferdigstilt i løpet av mars 2018.

Tilskudd til drenering av jordbruksjord ble valgt for kontroll med bakgrunn i risiko for feil i kommunal saksbehandling og at det var en ny ordning fra 2016. Her ble det valgt en kommune for kontroll, Andøy kommune, med resultat ingen avvik.

Lokalt verdifulle kulturlandskap (RMP) ble kontrollert med bakgrunn i risiko for feil i kommunal saksbehandling. Fem kommuner ble kontrollert. Det var av kommunene Bodø, Brønnøy, Vefsn, Rana og Andøy. Kontroll i kommunene Bodø og Andøy er avsluttet med resultat ingen avvik. Kontrollene i de resterende kommunene vil bli avsluttet innen utgangen av mars 2018.

Jord- og konsesjonslovsaker i utvalgte kommuner ble kontrollert med blant annet bakgrunn i KOSTRA-tall for 2016. Fire kommuner ble valgt for kontroll og det var kommunene Vefsn, Fauske, Vågan og Vevelstad. Kontroll i kommunene Vefsn og Vevelstad er avsluttet og kontroll i kommunene Fauske og Vågan vil bli avsluttet i løpet av våren 2018.

Fylkesmannen i Nordland har også arbeidet med et pilotprosjekt for å utarbeide en ny forvaltningsmodell for kontroll av Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. I 2018 vil dette arbeidet videreføres, i et forprosjekt, for å prøve ut kontrollaktiviteter og skaffe oss erfaringer som grunnlag for nye måter å gjøre kontroller innen landbruk på i fremtiden.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20% av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Leirfjord kommune	Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK), skogfond, resultatkontroll og foryngelseskontroll- for regnskapsårene 2015-2016.	Mindre avvik når det gjelder dokumentasjon på gjennomførte kontroller.	Har videre dialog med kommunen
Andøy kommune	Kontroll av lokalt verdifulle jordbrukslandskap og tilskudd til drenering av jordbruksjord - Dokumentkontroll.	Ingen	Ingen
Bodø kommune	Kontroll av arealer valgt som lokalt verdifulle jordbrukslandskap - Dokumentkontroll.	Ingen	Ingen
Brønnøy kommune	Kontroll av arealer valgt som lokalt verdifulle jordbrukslandskap - Dokumentkontroll.	Kontroll ikke avsluttet	
Vefsn kommune	Kontroll av arealer valgt som lokalt verdifulle jordbrukslandskap - Dokumentkontroll.	Kontroll ikke avsluttet	
Rana kommune	Kontroll av arealer valgt som lokalt verdifulle jordbrukslandskap - Dokumentkontroll.	Kontroll ikke avsluttet	
Fauske kommune	Kontroll av saker etter jordloven og konsesjonsloven - Dokumentkontroll.	Kontroll ikke avsluttet	
Vågan kommune	Kontroll av saker etter jordloven og konsesjonsloven - Dokumentkontroll.	Kontroll ikke avsluttet	
Vefsn kommune	Kontroll av saker etter jordloven og konsesjonsloven - Dokumentkontroll.	Ingen	Ingen
Vevelstad kommune	Kontroll av saker etter jordloven og konsesjonsloven - Dokumentkontroll.	Ingen	Ingen

Forvaltningskontroller av kommunene

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	0	20 %	9	44

Endringer i organisasjonen, flytteprosess og stort omfang av foretakskontroller resulterte i lite ledige ressurser.

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

Det ble utarbeidet ferdige forvaltningsrapporter etter gjennomførte forvaltningskontroll av to kommuner i 2016. Kommunene fikk påvist 7 avvik og 6 merknader. Tilbakemelding fra kommunene angående avvikene er fulgt opp våren 2018. Kontrollene er meldt til kommunene som avsluttet.

Der kontroll er avsluttet blir avvik videre fulgt opp i vår egen saksbehandling og i direkte kontakt med kommunene som er blitt kontrollert. Dersom kommunens forklaring ikke resulterer i at avvikene blir lukket, og vi mener det er nødvendig og hensiktsmessig, blir det tatt kontakt med rådmannen og eventuelt innkalles det til møte med rådmannen i aktuelle kommune.

Oppfølging av avvik avdekket under kontroll

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall kontroller med registrerte avvik	Antall kontroller der registrerte avvik er fulgt opp
Oppfølging etter foretakskontroller	100 %	0	100 %	9	9
Oppfølging etter forvaltningskontroller	100 %	0	100 %	2	2

Foretakene er fulgt opp og det er bedt om tilleggsdokumentasjon/redegjørelse

Andel av siidaandeler der (fra kapittel 3.3.1.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Andel av siidaandeler der det er gjennomført kontroll: 15%.

Kontrollen utføres i tråd med kontrollplan. Det er valgt ut 7 siidaandeler i Saltfjellet reinbeitedistrikt, noe som tilsvarer 17 % av siidaandelene. Kontrollen gjennomføres ved offentlig kontrollert telling av all rein i distriktet. Telling startet i slutten av november 2017 og sluttføres i februar 2018 med etterkontroll fra helikopter.

Kontroll av siidaandeler del 2

Sidaandel	Ordninger/omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
WN 89	Tilskudd til siidaandeler	Endelig telleresultat er ferdig i februar 2018	Samling av rein for telling foregikk i perioden november 2017 til januar 2018. Etterkontroll med helikopter foretas i februar 2018.
WN 90	Tilskudd til siidaandeler	Endelig telleresultat er ferdig i februar 2018	Samling av rein for telling foregikk i perioden november 2017 til januar 2018. Etterkontroll med helikopter foretas i februar 2018.
WN 91	Tilskudd til siidaandeler	Endelig telleresultat er ferdig i februar 2018	Samling av rein for telling foregikk i perioden november 2017 til januar 2018. Etterkontroll med helikopter foretas i februar 2018.
WN 93	Tilskudd til siidaandeler	Endelig telleresultat er ferdi i februar 2018	Samling av rein for telling foregikk i perioden november 2017 til januar 2018. Etterkontroll med helikopter foretas i februar 2018.
WN 95	Tilskudd til siidaandeler	Endelig telleresultat er ferdig i februar 2018	Samling av rein for telling foregikk i perioden november 2017 til januar 2018. Etterkontroll med helikopter foretas i februar 2018
WN 96	Tilskudd til siidaandeler	Endelig telleresultat er ferdig i februar 2018	Samling av rein for telling foregikk i perioden november 2017 til januar 2018. Etterkontroll med helikopter foretas i februar 2018.
WN 97	Tilskudd til siidaandeler	Endelig telleresultat er ferdi i februar 2018	Samling av rein for telling foregikk i perioden november 2017 til januar 2018. Etterkontroll med helikoper foretas i februar 2018.

Kontroll av siidaandeler del 1

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall siidaandeler som er kontrollert	Antall siidaandeler i fylket
15 %	2	17 %	7	42

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.2.2 i TB)**Rapportere på**

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100%.

Kontrolltelling fra helikopter gjenstår per 31.01.18. Telleresultatet viser hittil ingen avvik.

Kontroll av siidaandeler - oppfølging av avvik

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall kontroller med registrerte avvik	Antall kontroller der registrerte avvik er fulgt opp
100 %	- 100		0	0

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Vi har tilbudt alle barn som var til stede på barneverninstitusjoner og omsorgssenter på tilsynstidspunktet samtale. Vi snakket med alle barn som ønsket å snakke med oss.

Måloppnåelsen i klager etter lov om sosiale tjenester i Nav og lov om barneverntjenester vurderes som svært god.

For saker etter lov om barneverntjenester var median saksbehandlingstid for rettighetsklager 1,2 måneder. 90 % av sakene ble behandlet innen 3 måneder.

For rettighetsklager etter lov om sosiale tjenester i Nav var median saksbehandlingstid 0,6 måned, 99 % av sakene ble behandlet innen 3 måneder.

Fylkesmannen nådde ikke målkravene mht. saksbehandlingstid i rettighets- og tilsynssaker, og heller ikke anbefalte antall planlagte tilsyn i kommunehelsetjenesten. Antall planlagte tilsyn i spesialisthelsetjenesten var imidlertid over det som var føringen fra Helsetilsynet.

Vi oppfylte i all hovedsak kravene på områdene kap. 9 i helse- og omsorgstjenesteloven, kap. 4A i pasient- og brukerrettighetsloven, og vi fikk økt antall stedlige tilsyn i 2017.

Antallet stedlige tilsyn skal økes (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antallet stedlige tilsyn skal økes sammenlignet med 2016.

Gjennomførte stedlige tilsyn i 2017 var 7. I 2016 var det ingen stedlige tilsyn.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2016	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2017	Økning	Resultatmål
0	7	7	Positiv økning

Minst 80 prosent av (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Minst 80 prosent av barn registrert ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre skal få tilbud om samtale.

Vi gjennomførte 18 tilsynsbesøk ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre i 2017. Alle barn som var tilstede på tilsynstidspunktet fikk tilbud om å snakke med oss. Tilsynene legges til ettermiddag/kveld, slik at de ikke må ta fri fra skole/dagtilbud. 81 % av beboerne fikk tilbud om samtale. De som ikke fikk tilbud om samtale var ikke tilstede på institusjonen på tilsynstidspunktet. Årsaken til at de ikke er tilstede er oftest samvær med foreldrene eller aktiviteter utenfor institusjonen.

Tilsynsmyndighetenes kontakt med barn i barneverninstitusjoner og omsorgssentre

Resultatmål	Resultat	Antall barn totalt	Antall samtaler tilbudt
80 %	81 %	69	56
80 %	82 %	74	61

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre.

43 % av tilsynssakene på helse/omsorg ble behandlet innen 5 måneder. Vi behandlet i alt 138 saker. Median saksbehandlingstid var 5,5 måneder. I 2017 behandlet vi mange gamle saker, noe som influerte på saksbehandlingstiden.

Median saksbehandlingstid for hendelsesbaserte tilsynssaker på barnevernområdet var 4 måneder, 66 % av sakene ble behandlet innen 5 måneder.

Vi åpnet en tilsynssak om kommunens plikt til å stille vilkår om aktivitet på sosialtjenesteområdet i 2017. Etter å ha fått redegjørelse fra kommunen så vi at skriftlig saksbehandling ikke var tilstrekkelig til å konkludere. Vi varslet derfor systemrevisjon som blir gjennomført i 2018.

Andel tilsynssaker behandlet innen 5 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %		
Helse/omsorg	50 %	43 %	43 %

Vi hadde ikke tilsynssaker på sosialtjenesteområdet i 2017. Vi åpnet en sak, men klarte ikke konkludere ut fra skriftlig saksbehandling. Vi avsluttet da saken og varslet systemrevisjon som gjennomføres i 2018.

Avslutning av klagesaker: Minst (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Vi behandlet i alt 163 rettighetsklager i 2017, 60 % innen 3 måneder. Det er spesielt kategorien helse- og omsorg for øvrig hvor det var vanskelig å holde 3-månedersfristen. Vederlagssakene har vært arbeidskrevende. På sosialtjenesteområdet behandlet vi 117 saker i 2017, 99 % innenfor 3 måneder. På barnevernområdet behandlet vi 29 rettighetsklager, 90 % innen 3 måneder.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	99 %	99 %
Helse/omsorg	90 %	60 %	60 %

Andel vedtak om bruk av tvang (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)**Rapportere på**

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

72 saker i 2017. 97% behandlet innen 3 mndr.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	97 %	97 %

Andel søknader om dispensasjon (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

71 saker vedr dispensasjon i 2017. 97% behandlet innen 3 mndr.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende (fra kapittel 3.3.1.3.4.2 i TB)

Rapportere på

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester: 17.

Vi hadde ikke ressurser i 2017 til å utføre alle oppgavene vi var pålagt, bl.a. på grunn av flere langvarige sykemeldinger og vakanser. I tråd med retningslinjene fra Statens helsetilsyn prioriterer vi rettighetsklager og hendelsesbaserte tilsyn foran planlagte tilsyn. Det medførte færre planlagte tilsyn med kommunehelsetjenesten, enn anbefalt av Statens helsetilsyn.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
17.0	- 5.3	11.7

Fordelingen av tilsyn med spesialisthelsetjenesten (fra kapittel 3.3.1.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Fordelingen av tilsyn med spesialisthelsetjenesten på hvert embete: 4.

Resultatmålet satt av Statens helsetilsyn, var 4 planlagte tilsyn med spesialisthelsetjenesten i 2017. Fylkesmannen gjennomførte landsomfattende tilsyn (LOT) med tema sepsis ved 2 sykehus, tilsvarende 3 tilsyn + journalgjennomgang ved 4 helseforetak som talte som 2 tilsyn. Til sammen ble det 5 tilsyn med spesialisthelsetjenesten, dvs. 1 mer enn resultatmålet satt av Statens helsetilsyn.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
4.0	1.0	5.0

Systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn Systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn (fra kapittel 3.3.1.3.6.2 i TB)

Rapportere på

Systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn skal være basert på risikovurderinger i de enkelte fylke. Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester bør være i størrelsesorden: 6.

Vi gjennomførte 4 systemrevisjoner og 3 egenvurderingstilsyn i 2017, det vil si ett tilsyn mindre enn resultatmålet. Tema for egenvurderingstilsynene og to av systemrevisjonene var sosiale tjenester til ungdom (17 - 23 år). De to øvrige systemrevisjonene er ROP-tilsyn som er gjennomført sammen med helse- og omsorgsavdelingen.

Årsaken til manglende måloppnåelse er at tre planlagte egenvurderingstilsyn ble utsatt til 2018 etter anmodning fra kommunene. Kommunene begrunnet ønske om utsettelse med omorganisering av driften og nyrekruttering. Disse egenvurderingene gjennomføres i februar/mars 2018.

I løpet av 2017 har vi intervjuet unge sosialhjelpsmottakere fra 5 kommuner i forbindelse med egenvurderingstilsyn og ordinær systemrevisjon. Vi har oppsummert og presentert erfaringene fra brukerintervjuene i forbindelse med åpningsmøtene for egenvurderingstilsynene. Kommunene har fått bruke disse slik de selv finner fornuftig og vi har fått dele erfaringene med dem i etterkant, på sluttmøtene.

Tilbakemeldingene vi har fått har vært at dette har vært nyttig i kontorenes arbeide med egenvurderingene, men også for å avdekke behov for kompetanse på områder som handler om ansattes holdninger, relasjonsarbeid og samarbeid og samhandling med andre aktører. Der vi gjennomførte brukerintervju i forbindelse med tilsyn utført som systemrevisjon, planla vi i utgangspunktet kun å bruke det vi erfarte/fant som underlag for tilsynet. Kommunen ønsket selv en gjennomgang av det de unge brukerne hadde sagt og vi presenterte dette for dem på en lokal fagdag. Kommunen har brukt det de fikk tilbakemeldinger om aktivt i sitt arbeid med kompetanseheving, samhandling med bl.a. barnevernet og i sitt kontinuerlige forbedringsarbeid.

Vi har delt våre erfaringer fra disse intervjurundene sammen med Nav-leder fra Rana kommune på samling for fylkets Nav-ledere. Vi bruker også disse erfaringene i vår dialog med kommunene, bl.a. i regionale sosialfaglige nettverk. Vi har også delt våre erfaringer fra involveringsprosjektet med ansatte fra

Nav-kontor i Troms, etter invitasjon fra Fylkesmannen i Troms og Nav Troms.

I forbindelse med landsomfattende tilsyn, tjenester til personer med samtidig rusproblem og psykiske lidelser, har vi gjennomført prøveintervju med to brukere for å teste ut og eventuelt justere egenprodusert intervjuguide. Vi gjennomførte to tilsyn i 2017 og brukte erfaringene fra involveringsprosjektet i rekruttering av intervjuobjekt, i kontakten med disse og i selve gjennomføringen av intervjuene.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
6.0	- 1.0	5.0

Årsaken til avviket er at tre planlagte egenvurderingstilsyn ble flyttet fra 2017 til 2018 etter anmodning fra kommunene.

3.1.3.4 Økt rettsikkerhet og rettslikhet for vergetrengende

Fylkesmannen i Nordland har gjennom 2017 forbedret interne systemer og legger i hovedsak til grunn at rettsikkerheten for vergetrengende er økt gjennom året.

2017 har imidlertid vært preget av betydelige nedbemanningar i midlertidige stillinger, noe som har virket inn på kapasitet og produksjon. Etter en risikovurdering ble kontroll av sentralt uttrekk av vergeregnskaper ikke gjennomført. Dette er uheldig men vi har ikke identifisert andre oppgaver som kunne legges bort uten fundamental svikt i kvalitet eller rettsikkerhet på fagfeltet. Avviket ble meldt til SRF tidlig på året, og forklart i egne brev.

Tre fagdager for faste verger er gjennomført i 2017, i tillegg til at faste og alminnelige verger i 11 kommuner har fått opplæring etter en plan som tilsier at kommunene skal få slikt tilbud hvert 3 år. Samtidig som møte med verger, besøker vi kommunen og har en generell orientering til kommunalt ansatte om vergemål. Dette omfattet 16 kommuner i 2017.

Vi har heller ikke i 2017 fått arbeidet nok med rekruttering og oppfølging av faste verger. Fremdeles er det udekkede behov for verger i enkelte kommuner.

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 80 dager.

Resultatmål oppnådd

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 80 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
81 %	80 %	1 %

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 28 dager.

Målkrav oppnådd

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 28 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
91	80	- 11

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 42 dager.

Fylkesmannen i Nordland har hatt en stor økning i saker og derigjennom søknader om godtgjøring. Til dette kom alle sakene om enslige mindreårige. Ut fra dette er vi godt fornøyd med et minimalt avvik fra målkrav

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgifts-dekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 42 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
79	80	1

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene

Det ble i 2017 etablert regionale kompetansenettverk som i stor grad er "rigget" med utgangspunkt i de nettverk som eksisterer rundt de 6 regionale kompetasekontorene i Fylket. Dette har bidratt til at skoleeierskapet i større grad har kommet aktivt på banen i forhold til å utvikle egen og skolenes kvalitet og kompetanse. Vi opplever dette vil gi et løft for mange kommuner. Samtidig er det fortsatt slik at det er en reell utfordring at det i flere kommuner er vanskelig å beholde og rekruttere kvalifisert personell.

Vi hadde 6 kommuner som kom med på lista for å få oppfølging. Her er det iverksatt ulike tiltak som vi opplever er i ferd med å gi effekt. Flere er med i "Godt barnehage- og skolemiljø", en kommune har støtte av veilederkorps og flere vi i 2018 får støtte gjennom et regionalt veilederkorps i regi av Fylkesmannen i Nordland.

Ut mot mot barnehagemyndigheten, har vi startet arbeidet med å støtte i implementering og bruk av den nye rammeplanen. Flere regioner har kommet godt i gang med dette, men her har vi fortsatt en jobb å gjøre. Det er også etablert kompetansenettverk i noen regioner og vi ser at PBL (Private Barnehagers Landsforbund) gjennom sitt kompetansesenter bidrar til å løfte kompetansen spesielt i de private barnehagene. PBL vil, som en sentral part inviteres inn i arbeidet med regional kompetanseutvikling som i 2018, vil bli et viktig arbeid for avdelingen.

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers grad av tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunene, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2016, jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2016» og «Spørsmål til Barnehage-Norge høsten 2016».

Barnehage

Tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunene ligger i 2017 på 3,35. For 2016 var denne for vår del på 3,5. Vi ser dessverre en negativ utvikling på hvordan kommunen vurderer viktigheten av vår rolle som medspiller. Ikke oppfylt måloppnåelse.

Skole:

Tabell 8.4 viser i hvilken grad vår avdeling oppleves å være en viktig medspiller for kommunene for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i grunnopplæringen. Her ser vi at vi i 2017 med 4,0 ligger på samme nivå som i 2016. Vi ligger samtidig litt over gjennomsnittet for 2017 - 3,8. Ut fra dette er vi godt fornøyde med kvalitet og resultater av hvordan vi har løst vårt oppdrag og vårt arbeid sammen med kommunene.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det er ikke gjennomført evalueringer i 2017

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Vi gjennomførte ett tilsyn mindre enn kravet på 6 tilsyn på sosialtjenesteområdet. Årsaken til avviket er at tre planlagte egenvurderingstilsyn ble flyttet fra 2017 til 2018 etter anmodning fra kommunene.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Det var i 2017 avvik på kravet til median saksbehandlingstid på 5 måneder for tilsynssaker. Vi behandlet 138 saker med median saksbehandlingstid på 5,5 mnd.

Likeledes oppfylte vi heller ikke kravet om at 90 % av rettighetssakene skulle behandles innen 3 måneder. Av 163 saker ble 60 % behandlet innen 3 måneder.

Vi gjennomførte 11,7 systemrevisjoner i kommunehelsetjenesten. Kravet var 17 revisjoner.

Avvikene skyldtes ressursstasjonen.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Fylkesmannen har ikke i 2017 gjennomført kontroll av vergeregnskap etter sentralt uttrekk, men det er ført kontroll med at vergene har innlevert riktige dokumentkategorier i alle vergemål der det er regnskapsplikt.

Det var krav om to tilsyn på Introloven i 2017. Vi har pga skifte av medarbeider kun gjennomført ett tilsyn.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Ingen avvik

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

VØI 5.5.2.1

Fylkesmannen benytter SharePoint som løsning for lagring, redigering, deling og presentasjon av interne dokumenter. Det har derfor ikke vært et behov for å ta i bruk Risk Manager som verktøy for dokumenthåndtering. Dokumenter knyttet til arbeidet med informasjonssikkerhet lagres og presenteres i vår egen SharePoint-installasjon. Det er vurdert som en for stor risiko å spre viktig intern dokumentasjon i flere systemer. Den samme vurderingen står bak vår avgjørelse å ikke benytte Risk Manager til risiko- og sårbarhetsanalysearbeid. Slike analyser utføres i vårt etablerte system.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Når det gjelder tilsyn, har vi ikke nådd alle målene dette året. På FNT har vi måloppnåelse både på antall kommuner og poeng, med flere poeng enn kravet. Av det totale kravet på 59 poeng på skoleområdet, har vi kun 50 poeng. På barnehagesiden har vi fire poeng lavere enn kravet; 12 av 16. Dette skyldes flere forhold. Vi har hatt både sykdom, permisjoner og folk som har sluttet.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Ingen avvik

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Blir personer i målgruppen... (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Blir personer i målgruppen for programmet vurdert med hensyn til deltakelse og får de som har krav på det, tilbud om program.

Antall personer i kvalifiseringsprogram (KVP) er lavere enn det som er forventet ut fra de beregninger som opprinnelig ble lagt til grunn ved oppstart av ordningen.

I Nordland var det ved utgangen av november registrert 9 færre enn på samme tidspunkt i fjor. I 2017 var det i gjennomsnitt registrert 191 deltakere i programmet pr måned, mens det til sammenligning var 202 deltakere pr måned i 2016.

Det er imidlertid viktig å merke seg at tre kommuner har hatt en jevn utvikling av KVP deltakere i 2017 og at disse også har flere deltakere i program enn forventet.

Det er fortsatt en del små kommuner som har få eller ingen deltakere i KVP. Vi ser gjennom vår veiledning at flere av kommunene har utfordringer knyttet til å identifisere kandidater i målgruppen og at særlig de små kommunene melder om at de ikke har aktuelle kandidater eller at de er usikre på om de har aktuelle kandidater.

Fylkesmannen har de siste årene gjennomført KVP-veiledning i utvalgte kommuner basert på rapportering, lave deltakertall og ønsket veiledning. I 2017 har vi gjennomført slike veiledningsbesøk i fire kommuner. Her har tema vært identifisering av potensielle deltakere og veiledning på programinnhold. Vår kontaktperson fra Arbeids- og velferdsdirektoratet var med på veiledningsbesøk ved tre Nav-kontor, noe som vi oppfatter var nyttig og gir økt fokus på KVP-arbeidet. Vi har erfart at en finner aktuelle kandidater ved veiledning ute i kontorene. Dette kan indikere at flere brukere enn de som får det har rett til KVP. Rapportering viser at de aller fleste som søker KVP får innvilget KVP, men mangel på klagesaker behøver ikke være en indikator på at alle som har rett til tjenesten får den.

Vi har sendt ut månedlige rapporter på deltakertall til kommunene med kommentarer. Forhold som er kommentert er blant annet; hvorfor enkelte kontor har lavere deltakertall enn forventet, nedgang i antall deltakere og informasjon om kommende kompetansehevede kurs og fagsamlinger.

Det har vært gjennomført grunnkurs KVP i 2017. Bakgrunnen for kurset var at vi ser behov for økt kunnskap om lovverk og prosedyrer, både på grunn av at det er flere nyansatte i Nav-kontorene, men også fordi veiledere som jobber alene eller har få KVP kandidater trenger oppdatering og veiledning. Kurset inneholdt blant annet en gjennomgang av lovverket og drøfting av muligheter og utfordringer i arbeidet med kvalifiseringsprogram.

Det er etablert 3 regionsnettverk i fylket som favner alle kommunene. Her har det vært gjennomført inntil 3 samlinger i hvert nettverk i 2017. Fylkesmannen har bistått til etableringen og driften av nettverkene. Vi har deltatt på noen av samlingene og bidrar med kostnadsdekningen og faglige innspill etter ønske fra nettverkene selv. Det meldes tilbake at disse nettverkene oppleves som svært nyttige og gir veilederne faglig påfyll, kollegial støtte og økt kompetanse i deres arbeid.

Det er stor oppslutning rundt fagsamlinger og flere kontorer ønsker veiledning.

KVP som rettighet er tema både i Nav-ledersamlinger, sosialfaglige nettverk, ved egentilsyn og i opplæringen. Fylkesmannen vurderer imidlertid at det er forhold som mangel på kunnskap om KVP, sykefravær, nye ansatte, organisering av arbeidet og kapasitet på kontoret som ligger til grunn for lavt deltakertall.

Hvilke utfordringer opplever FM... (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP.

Vi ser utfordringer knyttet til å sikre at programmet er tilgjengelig med et godt og individuelt tilpasset innhold og god oppfølging. For noen kontor kan dette skyldes mangel på forståelse og kunnskap om hva programmene skal inneholde. Det er fortsatt en del kommuner som trenger bedre forankring av KVP-arbeidet hos Nav-leder og politisk og administrativ ledelse. Kommunen kan bli bedre på å identifisere aktuelle KVP-deltakere og tjenesten kan bli mer kjent.

Det er varierende kvalitet på kartlegging og arbeidsevnevurdering og i små kommuner kan det også være en utfordring å finne aktuelle tiltak. Flere av kontorene er i omstillingsprosesser hvor det blant annet etableres egne team for å forsterke ungdomssatsningen blant unge brukere med standard- og situasjonsbestemt innsatsbehov. Et faremoment med denne type organisering er at unge brukere med behov for tett oppfølging ikke får sitt innsatsbehov tilstrekkelig vurdert, og derav ikke de rettigheter som følger med. Herunder retten til KVP. Det vises også til at arbeidet med KVP nedprioriteres til fordel for innføringen av aktivitetsplikt.

Ved spørsmål til veiledere ved Nav-kontorene om hvilke utfordringer de møter i KVP-arbeidet er tilbakemeldingen; Bedre informasjonen til brukerne, erfaringsdeling mellom Nav-kontor, færre arbeidsoppgaver, få jobbe kun med KVP, manglende ressurser, dårlig forankring i ledelsen, manglende kunnskap om lovverk og prosedyrer, kommuneøkonomi, vanskelig å gi individuell oppfølging.

Vi har inntrykk av at i kommuner hvor KVP-arbeidet er forankret hos Nav-leder og politisk og administrativ ledelse er det bedre kvalitet på KVP-tjenesten. Tilstrekkelige ressurser til personell som kan jobbe tett med deltakerne og handlingsrom for kjøp og etablering av tiltak vurderes som avgjørende for å kunne jobbe godt med KVP.

Hva er de viktigste utfordringene for FM... (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Hva er de viktigste utfordringene for FM i arbeidet med KVP.

Kommunene i Nordland har fremdeles betydelig færre deltakere i KVP enn hva man skulle kunne forvente, samtidig som deltakertallene er synkende ved en rekke Nav-kontor. Kommunene kan bli dyktigere på å identifisere aktuelle KVP-deltakere og tjenesten kan bli mer kjent. Videre er det for få program som består av koordinerte tjenester. Vi erfarer fortsatt at tjenesten er mindre allment kjent enn tjenester som sosialhjelp, dagpenger og arbeidsavklaringspenger, noe som gjør at svært få søker KVP på eget initiativ. Kontorene kan lettere prioritere bort arbeidet med KVP fordi tilfanget av søknader vil stoppe opp dersom kontorene ikke selv aktivt oppsøker og tilbyr tjenesten til potensielle deltakere.

Vi har god kunnskap om situasjonen i fylket og har møtt utfordringene gjennom veiledning i kommunene hos Nav-kontor der alle på kontoret inviteres til informasjon om retten til KVP, årlig fagsamling, veiledning over telefon, gjennom kommentarer og refleksjon i månedlig rapportering på deltakertall til Nav-kontor, etterspurt tilbakemelding fra Nav-kontor som har få eller ingen deltakere, eller som har stor nedgang i deltakertall. Det planlegges ny fagsamling i 2018, samt videre oppfølging og støtte til nettverkene. Det vil bli gjennomført flere veiledningsbesøk i utvalgte kommuner og det planlegges at fylkesleddet også deltar på disse.

Vi vil i 2018 fokusere på brukerens rett til tjenesten mer enn forventet måltall. Kommunene er opptatt av nytteverdi og vi har derfor en viktig rolle å dokumentere hvilken samfunnsøkonomisk gevinst KVP-arbeidet kan gi på sikt.

Vilkår for aktivitet for de under 30 år... (fra kapittel 7.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Vilkår for aktivitet for de under 30 år: Fylkesmannen skal følge med på og beskrive innføring av aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år og kommunenes erfaringer med den nye lovbestemmelsen.

Fylkesmannen har i 2017 arrangert fagdager i sosialtjenesteloven hvor plikten til å stille vilkår om aktivitet har vært et av hovedtemaene. Alle Nav-kontorene i Nordland har deltatt på disse fagdage som har blitt gjennomført ti steder i Nordland. Plikten til å stille vilkår om aktivitet har også vært tema på Nav-lederkonferanse.

Fagdage har også vært en arena hvor vi har fått informasjon om hvordan plikten til å stille vilkår om aktivitet blir håndtert i kommunene. Vi har her sett at det jevnt over er de største kontorene som i størst grad stiller vilkår om aktivitet. Årsaker til dette synes blant annet å være at det i større kommuner er flere muligheter for å finne passende aktiviteter i de forskjellige kommunale enhetene. Noen av de større kommunene har opprettet egne stillinger som kun skal arbeide med ordninger knyttet til vilkår om aktivitet og følge opp personer som har fått stilt vilkår. Det kan tenkes at det er større fokus på å sette aktivitetene i system i kommuner som har en del innbyggere som faller inn i målgruppen. Nav-ansatte i kommuner som ikke har kommet i gang med å stille vilkår om aktivitet sier at bakgrunnen for dette ofte er at det ikke er tilrettelagt noen aktivitet å sette dem til. Gjennom fagdage har vi imidlertid poengtert at «aktivitet» også kan være å skrive jobbsøknader, delta på jobbsøkerkurs o.l.

Fylkesmannen vil i 2018 fortsette å ha plikt til å stille vilkår om aktivitet som tema på fagdager for å bidra at flere kommuner oppfyller denne plikten. Vi har sett at vilkår om aktivitet i en del tilfeller ikke praktiseres i tråd bestemmelsen i sosialtjenesteloven § 20a jf. § 1. Dette har særlig gitt utslag i tilfeller hvor vilkåret ikke oppfylles og Nav-kontoret skal gi en reaksjon som følge av dette.

Kommunenes erfaring med bestemmelsen

Når Fylkesmannen arrangerer fagdager og gir veiledning ellers får vi innblikk i utfordringene ut fra Nav-kontorenes perspektiv. Et punkt som særlig fremstår som en suksessfaktor er i hvilken grad resten av kommunen støtter opp Nav-kontorets plikt til å stille vilkår om aktivitet. Herunder at det bevilges ressurser til aktivitetene og personer som kan følge opp brukerne, samt at andre kommunale enheter bidrar med aktiviteter i sin enhet som er tilpasset brukerne.

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

Det er seks krisesenter i Nordland, tre på Helgeland, ett i Bodø som dekker kommunene i Salten, ett i Narvik som dekker Evenes, Ballangen og Tysfjord samt en tromskommune og ett på Sortland som dekker kommunene i Vesterålen og Lofoten.

Kommunene i Lofoten har siden 2012 kjøpt tjenester fra krisesenteret på Sortland. Intensjonen har vært at det skal etableres nytt krisesenter i Lofoten, dette er ennå ikke gjort.

Vi åpnet egenvurderingstilsyn med alle krisesentrene i 2017. Tema for tilsynet er om kommunen ivaretar sine plikter etter lov om krisesenter §§ 2, 3, 4 og 8. Tema for tilsynene er krav til krisesentertilbudet, individuell tilrettelegging, samordning av tjenester og internkontroll.

Kommunenes vurdering av egen praksis og oppfyllelse av lovkrav blir vurdert og ved behov fulgt opp i 2018.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	44
Antall krisesentertilbud i fylket	6
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2015	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2015	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2016	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2016	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	6
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	0

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Vi vil i forbindelse med Sortlands egenvurderingen vurdere hvorvidt avtalen kommunene i Lofoten har med Sortland om kjøp av tjenester gir negative konsekvenser for brukere fra Lofoten.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader og fattede vedtak etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudgivingslova i årsrapporten.

Ekteskapsloven: det ble fattet 478 vedtak om separasjon og 466 vedtak om skilsmisse i 2017.

Anerkjennelsesloven: 45 vedtak om anerkjennelse av utenlandsk skilsmisse/fritak for skifte ble fattet.

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

Vi har ikke behandlet saker etter barneloven i 2017.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling.

I løpet av året mottar vi mange henvendelser, særlig per telefon om hvordan regelverket i familieretten skal forstås. Dette handler om ekteskapsloven med forskrifter, anerkjennelsesloven, barneloven og lov om familievernkontor. Vi har i utstakt grad gitt råd og veiledning på disse områdene. Henvendelsene kommer i hovedsak fra publikum.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Vi har i 2017 behandlet 4 saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor Fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

Vi har ikke gjennomført tilsyn med familievernkantor i 2017.

Tilsyn med familievernkantorene

Totalt antall familievernkantor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2017	Antall gjennomførte tilsyn i 2016	Antall gjennomførte tilsyn i 2015
5	0	4	0

Etter avtale med Fylkesmannen i Troms gjennomførte de tilsyn med familievernkantoret i Harstad og Narvik i 2016.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Kravene til universell utforming blir i hovedsak ivarettatt gjennom vårt arbeid med plan- og byggesaker etter plan- og bygningsloven.

TEK 17 sikrer i stor grad universell utforming av nye bygg og uteområder.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

I 2017 har vi ikke prioritert likestillingsarbeid utenfor embetet. Det blir tatt med i politikeropplæring, ellers ingen andre tiltak.

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak av den digitale veilederen og opplæringsprogrammet modul 1 for skoler i fylket som samarbeider med lokalt barnevern.

I juni 2017 ble det orientert om den digitale veilederen og innholdet i den på møte med de regionale kompetansesentrene i Nordland.

Fylkesmannen hadde også høsten 2017 kontakt med Regionalt kompetansesenter på Helgeland for planlegging av fagdag om veilederen. Ansatte fra to avdelinger hos Fylkesmannen forberedte program for dagen med gjennomgang av sentrale punkter i veilederen med spesielt fokus på taushetsplikt og meldeplikt, samt problemstillinger innhentet fra deltaker kommunene. Sentrale faginstanser på Helgeland hadde ikke mulighet til å delta på slik dag i oktober 2017, og den planlagte fagdagen ble ikke gjennomført før i januar 2018.

Også i delprosjekter i "Tysfjord-prosjektet" i Nord-Salten er veilederen og dens innhold blitt tematisert. Der har det vært flere møter mellom skole, barnehage og barnevern der Fylkesmannen har bidratt og deltatt. I disse møtene har fokuset vært rettet spesielt på meldeplikt, opplysningsplikt og vold/overgrep mot barn.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barneverninstusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for foreldre og barn §28.

Årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstusjoner og omsorgssentre er sendt inn innen fristen.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Vi har hatt et nært samarbeid med N.K.S Kløveråsen as. Kløveråsen er et kompetanse- og utredningssenter for personer med demens. De skal bistå kommunene i fylket med spesialisthelsetjeneste innenfor demensomsorgen. Kløveråsen har på vegne av Fylkesmannen gjennomført:

- 9 Nettverkssamlinger (hukommelsesteam) med totalt 120 deltakere.
- 17 ABC samlinger/ miljøpermen/psykiske sykdommer hos eldre: Det har vært 669 personer som har deltatt. Totalt har 2407 gjennomført kurset i Nordland.
- Hukommelsesteamledersamling med 24 deltagere over to dager.
- Utredningskurs for leger med 59 deltagere over to dager.

I tillegg har Kløveråsen arrangert sitt årlige "Kløveråsenseminaret" over 2 dager med 102 deltagere.

Fylkesmannen hadde innlegg om demensplan 2020 ved Hukommelsesteamledersamling, utredningskurs for leger og ved Kløveråsenseminaret.

Kløveråsen har også hatt ulike undervisningsoppdrag, som åpne møter/folkemøter/pårørendeundervisning/ undervisning og veiledning til ansatte. Totalt har 40 av 44 kommuner i Nordland fått kompetanseheving/undervisning av Kløveråsen i 2017. De har også hatt undervisning i spesialisthelsetjenesten. En del kommuner arrangerer også pårørendeundervisning i egen regi.

Fylkesmannens årlige høstkonferanse gir også kompetanseheving i kommunens helse- og omsorgstjenester. Konferansen hadde 95 deltagere i 2017. Målgruppen for ledere og mellomledere i helse- og omsorgstjenesten. Tema for konferansen var:

- Samhandling mellom kommune og helseforetak
- Pårørendeveilederen
- Pasientsikkerhetskultur i sykehjem
- Velferdsteknologi
- Digital samhandling mellom kommune og hjelpemiddelsentralen

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte tre systemrevisjoner med fokus på grunnleggende behov, herunder ernæring, aktivitet, medisinsk oppfølging og brukermedvirkning. Vi hadde samtale med pårørende til personer med demens som ikke hadde samtykkekompetanse.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordninger 765.60 og 765.62.

0765.60 - Psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Nordland mottok i 2017 kr 6 100 000,- i friske midler.

18 kommuner mottok tilskudd i 2017, en økning med 3 kommuner fra året før. Totalt er det 3 interkommunale nettverk som omfatter 8 kommuner.

Det er flere grunner til at det ikke har vært en større økning av nye kommuner i tilskuddsordningen. Det viser seg vanskelig å rekruttere fagfolk til distriktene. Kommuner som er små, og der det er tatt vurderinger på at interkommunalt samarbeid ikke er hensiktsmessig, melder om at egenandelen ved tilskuddsordningen er vanskelig å møte.

0765.60 - Tilbud til voksne med langvarige og sammensatte behov for tjenester og barn og unge med sammensatte hjelpebehov

Nordland mottok i 2017 kr 6 000 000,- til fordeling innenfor tilskuddsordningen. Beløpet er det samme som året før, noe som vanskeliggjorde prioritering av nye søknader.

Totalt fikk 7 kommuner tilskudd, samt Nordlandssykehuset HF, som fikk midler til totalt 4 prosjekt. Alle disse prosjektene er i nært samarbeid med kommuner/NAV. Det er gitt midler til 3 ulike FACT-prosjekt. Disse prosjekt omfatter 7 kommuner.

0765.62 - Kommunalt rusarbeid.

Nordland mottok totalt kr 18 722 000,- i friske midler inkludert tilleggstildeling på kr 330 000,-.

Av totalt 44 kommuner, mottok 23 kommuner tilskudd i 2017. Dette er en nedgang fra året før med ca 3 kommuner.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

Gjennom tilskuddsforvaltningen ser vi at kommunene fokuserer mer på samordnet og oppsøkende team, boligstrategiske tiltak og samarbeid på tvers av etater og mellom spesialisthelsetjenestene og kommunene. Det synes å være en generell bedring og holdningsendring når det gjelder brukerens betydning og deltakelse i tjenesteutvikling både på det individuelle og organisatoriske planet.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.60.

5140 000 kr ble fordelt til 11 kommuner i Nordland som søkte om tilskudd til "Styrking av habilitering og rehabilitering". En kommune har gitt tilbakemelding om at de ikke klarte å komme i gang med arbeidet med å utarbeide en plan for habilitering og rehabilitering, og har tilbakeført tilskuddet. Ytterligere to kommuner har bedt om å få overføre deler av tilskuddet til 2018.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

Det er ikke gode nok tilbud innen habilitering og rehabilitering i kommunene. Kartleggingsundersøkelsen viser at et fåtall av kommunene har tilstrekkelig spesialisert personell. To av de 30 kommunene som har besvart kartleggingen, vurderer spørsmålet om i hvilken grad kommunen har tilgang på breddekompetanse med tallet 1 på en skala fra 0 til 5. Fire kommuner oppgir tallet 2, ti kommuner oppgir tallet 3, 11 kommuner oppgir tallet 4, en kommune oppgir tallet 5 og en kommune har ikke vurdert dette spørsmålet.

Når ble siste analyse... (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Når ble siste analyse gjennomført?

Siste revisjon av FylkesROS ble avsluttet høsten 2015. Denne utgaven er basert på de nye veilederne fra DSB og har en helt ny metodisk oppbygging sammenlignet med 2011-utgaven. Nytt i FylkesROS 2015 er også at analysen nå omfatter «tilsiktete hendelser», nemlig de tre scenarioene «Terrorangrep i Nordland», «Alvorlig voldshendelse i utdanningsinstitusjon» og «Sikkerhetspolitisk krise i nord». En ny revisjonsprosess ble startet opp høsten 2017 i forbindelse med møte i fylkesberedskapsrådet. En revidert utgave av FylkesROS skal være ferdig i løpet av 2018.

Foreligger oppfølgingsplan, og i så fall når ble den sist... (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Foreligger oppfølgingsplan, og i så fall når ble den sist oppdatert?

I forbindelse med revisjonen av FylkesROS i 2015 ble også oppfølgingsplanen revidert. Den nye oppfølgingsplanen har i alt sju prioriterte oppfølgingsområder med ett eller flere konkrete tiltak innenfor hvert område. Oppfølgingsplanen er fireårig og blir årlig oppdatert og behandles i fylkesberedskapsrådet. Den ble sist behandlet i fylkesberedskapsrådet i september 2017 og samtidig oppdatert.

Hvilke regionale tiltak... (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Vi viser her til pkt 3.1.2.2 «Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap i fylket» ovenfor.

Andel hendelser av regionale hendelser... (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Andel hendelser av regionale hendelser som er evaluert med oppfølgingspunkter og sendt DSB.

Vi har i 2017 hatt to hendelser av regional betydning – fare for dambrudd i Sortland (juli) og ekstremværet Ylva (november). Evalueringsrapporten etter Ylva er oversendt DSB, mens rapporten etter hendelsen i Sortland ennå ikke er ferdigstilt i påvente av rapport fra Sortland kommune. Vi har i 2017 også evaluert ekombuddet som rammet fire kommuner i Lofoten i julen 2017. Rapporten er oversendt DSB.

Andel regionale øvelser og embetsøvelser... (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)

Rapportere på

Andel regionale øvelser og embetsøvelser som er evaluert med oppfølgingspunkter og sendt DSB.

I 2017 har vi deltatt i tre regionale øvelser som er evaluert med oppfølgingspunkter og rapport oversendt DSB: Øvelse Nord i regi av Nord Universitet, øvelse for fylkesberedskapsrådet i samarbeid med HV14 og Nordland politidistrikt og øvelse for FMs kriseorganisasjon i regi av DSB (beredskapsgjennomgang). I tillegg har vi deltatt i to øvelser i regi av LRS Nordland, men disse er det ikke utarbeidet evalueringsrapport for. Videre deltok vi som responselle og observatør hos HV14 i forbindelse med Trident Javlin, men har ikke evaluert dette.

Status revisjon underliggende planverk... (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)

Rapportere på

Status revisjon underliggende planverk knyttet til nasjonale beredskapstiltak

- Status revisjon i embetets planverk – hva er gjennomført og hva gjenstår
- Status revisjon regionalt arbeid med underliggende planverk – hvilke tiltak er gjennomført

Vi deltok på DSB sine totalforsvarseminar i Tønsberg i september og i november. Videre har vi startet opp gjennomgangen av tiltaka i SBS med utgangspunkt i malene som ble utsendt i høst (utarbeidet av DSB sin arbeidsgruppe). Vår plan er at vi skal ha møter med den enkelte regionale aktør angående deres rolle i løpet av vinteren. Videre skal SBSen diskuteres i fylkesberedskapsrådet i mai og revisjonen skal være ferdig i løpet av første halvår 2018. Revisjonsarbeidet skal skje i nært samarbeid med Heimevernet.

Arbeid knyttet til det sivilt-militære... (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)

Rapportere på

Arbeid knyttet til det sivilt-militære samarbeidet i forbindelse med *Trident Javelin 2017* og *Trident Juncture 2018*: Hvilke deler av dette arbeidet har embetet deltatt i 2017.

Vi deltok som responselle under Trident Javelin 2017, og fikk da en del innspill og spørsmål fra DSB og HV14. I tillegg var vi en dag observatør hos HV14 på Drevjamoen. Dette var nyttig og gav et godt innblikk i spillet og problemstillinger som berørte Fylkesmannen. Vi hadde totalforsvaret og Nato-øvelsene som tema i fylkesberedskapsrådet i september og kjørte samtidig en tabletop-øvelse for rådet i samarbeid med HV14 og Nordland politidistrikt. Vi har også orientert om arbeidet med totalforsvaret og Nato-øvelsene i LRS, og en hybrid situasjon var scenario i DSB-øvelsen for vår kriseorganisasjon i oktober. Her var politiet, Mattilsynet, Telenor og tre kommuner responseller.

Embetene skal i årsrapporten rapportere på antall og andel... (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på antall og andel kontrollerte vergeregnskap, samt antall verger som er under oppfølging på bakgrunn av ikke godkjente vergeregnskap.

Fylkesmannen har ikke kontrollert sentralt uttrekk av vergeregnskaper for 2016. Dette etter en risiko- og sårbarhetsvurdering av hele vergemålsfeltet, beskrevet i brev av 27. juni 2017 til Statens sivilrettsforvaltning, og senere i dialogmøte med SRF i september 2017. Det har imidlertid vært gjennomført kontroll etter bekymringsmeldinger og ved avslutning av vergemål.

Vergemålsordningen

Sum	Antall kontrollerte vergeregnskap	Antall mottatte vergeregnskap
0 %	0	0

Embetene skal i årsrapporten rapportere hvorvidt... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere hvorvidt alle vergemål opprettet etter gammel lov har riktig status med tanke på regnskapsplikt.

Fylkesmannen i Nordland har gjennomgått alle saker registrert uten vanlig regnskapsplikt. Eventuelle feil eller manglende vedtak er rettet opp.

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere... (fra kapittel 7.3.4.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Retts hjelp 1.1 - Søknader

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførelse
Innkommne søknader	1 109	1 096	13
Innvilgede søknader	833	832	1
Avslåtte søknader	62	51	11

en fri saksførelsessak gjaldt fritak om rettsgebyr

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.3.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

6 millioner

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.4.4.1 i TB)**Rapportere på**

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen skal rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Vi har mottatt 19 klagesaker i forbindelse med introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere.

6 av klagesakene gjelder programmets varighet. 8 av klagesakene gjelder stans av introduksjonsordningen på grunn av den enkeltes forhold. 4 av klagesakene gjelder rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram. Vi har avvist en klage som gjelder kommunens vedtak om avslutning av introduksjonsprogrammet.

Vi har opphevet et vedtak om stans av introduksjonsordning på grunn av den enkeltes forhold og et vedtak om programmets varighet. Vi har stadfestet kommunens vedtak i de resterende klagesakene.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.4.4.2 i TB)**Rapportere på**

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Vi har mottatt 5 klagesaker på området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. En av klagesakene gjelder rett og plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og to gjelder stans av gjennomføring av opplæring i norsk samfunnskunnskap. To av klagesakene gjelder bortvisning og annullering. Vi har stadfestet alle vedtakene.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.4.4.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier og hvor mange av nye statsborgere i fylket som har deltatt.

Fylkesmannen arrangerte to seremonier i 2017, den ene i Bodø og den andre på Sortland. Av 358 nye statsborgere møtte totalt 80 til seremoni.

Resultat- og økonomirapportering... (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)**Rapportere på**

Resultat- og økonomirapportering på fagmidler på klima og miljøområdet innenfor naturmangfold, forurensning og klima.

Tilskuddsmidler innen naturmangfold, forurensning og klima er rapportert i ESS (Elektronisk søknadssenter). I tillegg har Miljødirektoratet fått egen rapport på rovviltmidler.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Sum brukt
Kjempepringfrø	Kartlegging		Kartlegging på Tjøtta, Alstahaug	Kommunen gjennomførte kartlegging	14 250
parkslirekne, kjempespringfrø, hagelupin	Bekjempelse		Lofoten, Bodø, Gildeskål	Avslutning av tiltak i regi av Statens vegvesen	50 000
Tromsøpalme, hagelupin, slireknearter, sitkagran	Kartlegging	hele kommunen	Vågan kommune	Vågan kommune har kartlagt fremmedarter i kommunen og ønsker å gå videre med bekjempelse neste år.	80 200
Tromsøpalme/kjempebjørnekjeks	Bekjempelse		Vinjesjøen i Bø kommune	Tiltak gjennomført som sommerjobb.	54 450
Sitkagran	Bekjempelse		Moskenes	Hogst av sitkagran i moskenes kommune	5 000
Kjempepringfrø	Bekjempelse		Vik i Saltdal	Slåing av kjempespringfrø over et stort område. Flerårig tiltak som må følges opp flere år.	99 224
Rynkerose	Bekjempelse		Marsøra (Vefsn) og Sør-Fugløy (Gildeskål)	Bekjempelse av to kjente forekomster.	25 000
Tromsøpalme og kjempespringfrø	Bekjempelse		Bodø kommune	Innkjøp av spyd til heatweed og bekjempelse av tromsøpalme og kjempespringfrø på utvalgte lokaliteter.	102 900
Fremmedarter	Utarbeidelse av regional handlingsplan		Nordland	Vi har laget utkast til regional handlingsplan mot fremmede arter. Oppdateres etter ny svarteliste i 2018.	150 000
Tromsøpalme, kjempespringfrø, parkslirekne, hagelupin mfl	Informasjonstiltak		Nordland	Vi har gjennomført ei fagsamling i Bodø, samt tre regionale opplæringsdager i felt.	100 000
					681 024

Det skal rapporteres på fylkesmannens... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlig styring av kommunesektoren etter retningslinjene i rundskriv H-2143.

Fylkesmannen har deltatt i prosjektet om samordning av innsigelser siden starten i 2013/14. Vi har gode erfaringen med samordning i av regional stat på plansiden.

Vi gjennomførte våren 2017 felles tilsyn i forbindelse med "Tysfjord-saken" og gjorde oss noen nyttige erfaringer.

Idet kommunereformen i liten grad har påvirket kommuneinndelingen og strukturen i Nordland forsøker vi å bidra til ordninger som gjør at alle kommunene skal kunne yte gode tjenester til sine innbyggere. Det er store utfordringer knyttet til kapasitet og kompetanse i mange småkommuner. Dette setter vi fokus på i møtene med kommunene. Prosjektsskjemmidler rettes inn mot områder hvor mange kommuner har utfordringer. Her vil løsningene både være ulike typer samarbeid og omstilling i kommunene.

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK. Det skal rapporteres om bruk av skjemmidler til ROBEK-kommunene.

Vi har tett oppfølging og dialog med ROBEK-kommunene. Alle har vært i møter med Fylkesmannen. Vi har også vært ute i kommunestyre og/eller formannskap. Det er også opprettet et nytt nettverk for ROBEK-kommuner i samarbeid med KS. Dette har vi god erfaring med fra tidligere.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling og modernisering i kommunene, bruk av skjemmidler til formålet og formidling av resultatene.

Av fylkesrammen på 124,1 mill kr ble det i 2017 satt av ca 19,2 mill kr til fornyings og innovasjonsprosjekter i Nordland. Alle kommunene ble invitert til å søke prosjektskjemmidler i eget brev, hvor det redegjøres for retningslinjer og satsingsområder. Satsingsområdene for 2017 var velferdsteknologi, samfunnsikkerhet og beredskap samt oppfølging av vanddirektivet. Kommunene ga i forkant innspill til valg av satsingsområder. Søknadene gjennomgås og vurderes av fagavdelingene før endelig tildeling.

Fylkesmannen i Nordland deler i forbindelse med den årlige Kommunekonferansen ut en fornyingspris til et prosjekt som har utmerket seg. I 2017 gikk prisen til omstillingsarbeidet i Vesterålen.

Det skal rapporteres om antall lånesøknader... (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres om:

- Antall lånesøknader som godkjennes og i hvilken grad fylkesmannen har nektet godkjenning av lån.
- Antall godkjente garantier, samt antall garantier som ikke ble godkjent.

ROBEK-kommunene er kjent med Fylkesmannens praksis ved å legge begrensninger i adgangen til å ta opp nye lån, dersom kommunen ikke følger den forpliktende plan for inndekning av akkumulert regnskapsunderskudd. Fylkesmannen ser at dette virkemidlet virker, og kommunenes søknad om godkjenning av låneopptak er i stor grad knyttet til de områder der vi har signalisert at kommunen kan påregne å få godkjenning.

Ved vurdering av lånesøknader fra kommunene, vurderes det om investeringene allerede igangsatte prosjekter som skal slutføres, om det er investering knyttet til statlige pålegg, om det er innenfor lovpålagte områder eller om det er selvfinansierende tiltak som eksempelvis VAR og startlån.

I tillegg ser Fylkesmannen på kommunens planlagte gjeldsutvikling i økonomiplanperioden og mulig økonomisk bæreevne for en økt lånebelastning.

Fylkesmannen behandlet til sammen 21 søknader om godkjenning av kommunale garantier, hvorav 1 søknad om kommunal garantistillelse ikke ble godkjent da dette omhandlet næringsvirksomhet som drives av andre enn kommunen selv.

Antall garantisøknader

Saksområde	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall garantisøknader	21	20	1	0

Kommunenes lånesøknader

Type søknad	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall lånesøknader	17	17	0	0

Fylkesmannen skal rapportere... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på hvordan veiledningsarbeidet har blitt utført, herunder aktiviteter for å øke kvaliteten på KOSTRA-data.

Fylkesmannen legger ut relevant informasjon for kommunene på vår hjemmeside same dag som kommuneproposisjonen og statsbudsjettet legges frem. I tillegg er vi tilgjengelige for kommunene for å besvare telefoner og e-poster.

For å forbedre kommunedialogen på økonomiområdet, tok Fylkesmannen initiativ til å opprette et nettverk for økonomisjefer. På første samling var bl.a. KOSTRA tema, i tillegg til innlegg fra KS, erfaringsutveksling fra en kommune som har vært gjennom en vellykket omstilling, samt generell informasjon om økonomiregler m.m. Dette er et samarbeid med NKK i Nordland.

Fylkesmannen bruker KOSTRA-data i vår dialog med kommunene, og det fokuseres på kvalitet, frister og riktig rapportering i vår kontakt med kommunene.

Fylkesmannen har oppnådd en liten bedring i resultatmål for feil i KOSTRA-tall innen eiendomsforvaltningen. Vi har purret og veiledet kommunene, samt gjennomført et KOSTRA-kurs i samarbeid med NKK i mars 2017.

Kort om fordelingen av skjønnsmidler... (fra kapittel 7.3.6.5.2 i TB)**Rapportere på**

Kort om fordelingen av skjønnsmidler, herunder rapportering i ISORD.

Fylkesmannens ramme for skjønnsmidler i 2017 var 124,1 mill. kroner. 76,6 mill. kroner ble fordelt i forbindelse med Statsbudsjettet for 2017 og skjedde etter skriftlige tilbakemeldinger fra kommunene på vesentlige utgiftsbehov som ikke er kompensert gjennom inntektssystemet og kommuner som har store utfordringer innenfor barnevern og sosialtjenester. Tilbakemeldingene er vurdert av fagavdelingene i embetet.

47,5 mill. kroner ble holdt igjen til senere fordeling som omfatter prosjektskjønn til innovasjon og fornying, kriseskjønnsmidler og kompensasjon til ressurskrevende tjenester.

Kommunene ble invitert til å søke på prosjektskjønnsmidler til fornyings- og innovasjonsprosjekter gjennom ISORD.

Fylkesmannen setter som krav, at resultatet fra prosjektene skal dokumenteres gjennom en sluttrapport, for å sikre overføringsverdi mellom kommunene. Disse rapportene er tilgjengelig på nettstedet <https://prosjektskjonn.fylkesmannen.no/offentlig>

Fylkesmannens skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsyn som er gjennomført.

Vi har i 2017 ikke prioritert samordning av kommunerettet tilsyn fra andre tilsynsorgan, men har ikke mottatt signaler om at det har medført utfordringer for kommunene.

Embetet rapporterer hvor mange tilsyn... (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

Embetet rapporterer hvor mange tilsyn det har gjennomført.

Forklaring:

- Det bes om ett samlet tall for alle tilsyn hjemlet i opplæringsloven, barnehageloven, helse- og omsorgstjenesteloven mv.
- Det rapporteres samlet for kommunene og fylkeskommunen(e)
- Antall tilsyn det skal rapporteres om omfatter planlagte tilsyn (som landsomfattende/nasjonale tilsyn) og hendelsesbaserte tilsyn uavhengig av tilsynsmetodikk og hvor ressurskrevende tilsynet var.
- Antall tilsyn det skal rapporteres om, omfatter ikke forundersøkelser, sjølvmeldingstilsyn og dokumentgjennomganger uten oppmøte (fysisk eller videokonferanse) på tjenestestedet eller i kommunen/fylkeskommunen.
- Det bes ikke om tall for avvik eller pålegg.

Det ble behandlet 138 hendelsesbaserte tilsynssaker i 2017.

Planlagte tilsyn innen helse- og omsorgstjenesten i 2017:

- Spesialisthelsetjenesten:
  - Landsomfattende tilsyn med SEPSIS - i alt 5 tilsyn, herunder journalgjennomgang med oppmøte i 4 virksomheter som tilsvarer 2 tilsyn. Tilsyn gjennomført sammen med Fylkesmannen i Troms og Finnmark, noe som alltid fordrer ekstra ressurser.
- Kommunehelsetjenesten:
  - 3 egeninitierte tilsyn, herunder samordnet tilsyn sammen med barnevern og utdanning hvor tema var meldeplikten til barnevernet. Samordnet tilsyn mellom flere avdelinger hos Fylkesmannen er også ekstra ressurskrevende.
  - Videreføring av tidligere landsomfattende med psykisk utviklingshemmede - tilsvarende 2.66 tilsyn - ressurskrevende.
  - Landsomfattende tilsyn med rus og psykiatri (ROP) - tilsvarende 1.5 tilsyn - ressurskrevende.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.
- Det skal gis en kortfattet omtale i årsrapporten av hvor mange klager fylkesmannen har mottatt etter kommuneloven § 60d fjerde ledd, hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om samt bruk av interkommunalt samarbeid i fylket, med særlig vekt på bruk av vertskommunemodellen.

Fem lovlighetskontroller gjelder skole og barnehagespørsmål. En gjelder krav til saksutredning og en gjelder plan- og bygningslovsak. Opphevelsen av vedtak gjelder tilskudd private barnehager.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	6	1	7
På eget initiativ			0

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Vi har behandlet 23 innsynsklagesaker. Klager har fått helt eller delvis medhold i 18 saker. 5 avslag er stadfestet.

FMAV, FMBU, FMHO, FMMR... (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)

Rapportere på

FMAV, FMBU, FMHO, FMMR, FMNO, FMOP, FMRO, FMST, FMTR, FMTE, FMVE som deltar i forsøksordningen om samordning av statlige innsigelser, rapporterer til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om antall planer der statlige innsigelser er samordnet, antall innsigelser som er fremmet, antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene, og antall innsigelser som er avskåret.

Antall planer der statlige innsigelser er samordnet: 31 planer.

27 reguleringsplaner, 2 kommuneplaner og 2 kommunedelplaner.

Fylkesmannen fremmet innsigelse til 14 av disse planene (10 Reguleringsplaner og 4 overordnede planer).

Antall innsigelser som er fremmet: 44.

Fylkesmannen fremmet 21 innsigelser, NVE: 7, Statens vegvesen: 5, Direktoratet for mineralforvaltning: 2, Avinor: 5, Kystverket: 1 og Bane Nor: 2.

Det ble i tillegg fremmet en felles innsigelse fra Statens vegvesen og Fylkesmannen.

Vi har ikke oversikt over hvor mange innsigelser som er trukket/ikke oversendt kommunene etter dialog underveis i planprosessene.

Det ble ikke avskåret noen innsigelser i 2017.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer på offentlig ettersyn hvor fylkesmannen har samordnet uttalelser med statlige innsigelser	31
Antall innsigelser som er fremmet	44
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	0
Antall innsigelser som er avskåret	0

Vi har ikke oversikt over hvor mange innsigelser som er trukket underveis i planprosessene. Ingen innsigelser ble avskåret i 2017

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene. Alle saker som ligger til behandling per 31.12.2016 skal overføres til den nye SYSAM-løsningen.

- Av årsrapporten for 2017 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2017 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2017 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2017 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Totalt har vi behandlet 157 saker. sakene som ikke kommer frem i tabell gjelder avvisning (fem saker), saksomkostninger (fem saker) og annet (4 saker)

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
126	26	26	40	4	3	0

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene. Alle saker som ligger til behandling per 31.12.2016 skal overføres til den nye SYSAM-løsningen.

- Av årsrapporten for 2017 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis. Rapportering om ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område (også der oreigningsloven er hjemmelsgrunnlag).
- Av årsrapporten for 2017 skal det fremgå totalt antall behandlede ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område. Det skal også fremgå antall søknader som ikke er behandlet innen 12 uker.
- Av årsrapporten for 2017 skal det fremgå totalt antall behandlede ekspropriasjonssaker der Fylkesmannen er klageinstans, på plan- og bygningsrettens område. Det skal også fremgå antall klager som ikke er behandlet innen 12 uker.

Ekspropriasjonssaker er rapportert over.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	17
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	90
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	7
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	0

Fylkesmannen skal gjøre rede for iverksatte... (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gjøre rede for iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak. Det skal her fremgå at tiltak som inneholder digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester er særlig vurdert. Det skal også gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinstene av tiltakene hentes ut, slik at de kan omdisponeres til prioriterte områder. Nærmere retningslinjer kommer i eget rundskriv.

I 2017 tok Fylkesmannen i bruk 3D-kart i forbindelse med behandling av arealsaker. Dette bidrar til økt kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen. 3D-kart er enkelt å sette opp og ta i bruk som en følge av Fylkesmennes felles avtale om bruk og tilgang til programvare og tjenester fra Geodata AS og Kartverket.

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.14.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres om lærlinger i årsrapporten.

To lærlinger i ikt-faget tok fagbrev i 2017. Tre nye førsteårslærlinger, på hhv byggfag, mediagrafikerfag og ikt ble tatt inn 2. halvår. Til sammen har Fylkesmannen i Nordland hatt 5 lærlinger i embetet i 2017.

Kort beskrivelse av aktiviteten... (fra kapittel 7.3.7.1.1 i TB)**Rapportere på**

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Det ble søkt om tilskudd fra 35 samfunn i 2017, og det ble gitt til 28 samfunn, med til sammen 4222 medlemmer.

Ingen trossamfunn er slettet hos Fylkesmannen.

Det ble ikke registrert nye samfunn.

Det er ikke ført tilsyn med trossamfunn eller forstander i 2017, utover kontroll med årsmelding og regnskap mv. i forbindelse med behandling av søknadene.

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.7.2.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har behandlet 75 aksespredningssøknader i 2017. Innvilgede saker: 51 på hav og 20 på land. Avslag: 3 på hav og 1 land. I 13 saker har vi i tillegg kun gitt informasjon/veiledning.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.7.3.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Ingen dispensasjoner er behandlet i 2017. Typisk turiststed: 1 avslag og en innvilget. Begge Lofoten. Vi har 4 saker til behandling, hvor sakene er sendt på høring.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven... (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2 og bakgrunnsinformasjon (metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har gjort på bakgrunn av de valgte kildene.

Også i 2017 var vi styrt av kravene i forbindelse med FNT. Vi har en medarbeider som jobber systematisk med å notere ulike risikoområder i kommunene i fylket vårt og som tilsynsgruppa bruker når vi velger kommuner og skoler for tilsyn. Vi legger også til grunn henvendelser fra foreldre, medieoppslag, informasjon fra skoleporten, elevundersøkelsen, GSI-tall, klager på standpunkt og skolenes behandling av disse. Vi forsøker å ha en rimelig god oversikt over hvilke kommuner som har størst risiko, samtidig som det er et mål at alle kommuner bør få et tilsyn innenfor ett eller flere områder.

Vi benytter også Udir sine oversikter og materiell over ulike risikoområder. Vår totale kjennskap til kommunene er god, og dette bruker vi ved valg av tilsynsobjekter.

Rapportering på FNT – forvaltningskompetanse

Kontrollspørsmål																							
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Narvik	Skistua	03.04.17	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Ballangen	Ballangen barne og ungdomsskole	18.01.17	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Tjeldsund	Ramsund skole	04.09.17	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Bodø	Hunstad ungdomsskole	19.01.17	1	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Bodø	Misvær skole	22.02.17	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nordland Fylkeskommune	Sandnessjøen vg	16.02.17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nordland Fylkeskommune	Knut Hamsun vg	30.01.17	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nordland Fylkeskommune	Sortland vg	04.09.17	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0

Gjennomførte tilsyn - Barnehage

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Antall varslede pålegg i foreløpig rapport	Antall mulige pålegg i endelig rapport	Antall vedtatte pålegg
Tysfjord	Fokusområde: Meldeplikt til barneverntjenesten		4	Endelig rapport	1	1	0
Vefsn	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)		3	Endelig rapport	0	0	0
Ballangen	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	Kommunen som godkjenningsmyndighet	3	Endelig rapport	2	2	0
Tjeldsund	Annet	Forvaltningskompetanse ved enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp	2	Foreløpig rapport	2	0	0
			12		5	3	0

Tilsynet med kommunene Tysfjord og Ballangen er per tiden ikke avsluttet. Vi vet derfor ikke om det er aktuelt å vedta pålegg om retting.

Gjennomførte tilsyn - Opplæring

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Antall varslede pålegg i foreløpig rapport	Antall mulige pålegg i endelig rapport	Antall vedtatte pålegg
Narvik	Skistua	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	5	5	0
Narvik	Skistua	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Endelig rapport	3	3	0
Ballangen	Ballangen barne- og ungdomsskole	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Endelig rapport	5	5	0
Tjeldsund	Ramsund skole	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Foreløpig rapport	4	0	0
Bodø	Hunstad ungdomsskole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	4	4	4
Bodø	Hunstad ungdomsskole	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Endelig rapport	4	4	4
Bodø	Misvær skole	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Foreløpig rapport	3	0	0
Nordland fylkeskommune	Sandnessjøen vg	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	3	2	2
Nordland fylkeskommune	Sandnessjøen vgs	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Endelig rapport	0	0	0
Hamarøy	Hamarøy sentralskole	Egeninitiert	Nasjonale prøver		2	Endelig rapport	0	0	0
Meløy	Glomfjord skole	Egeninitiert	Nasjonale prøver		2	Endelig rapport	1	0	0
Nordland fylkeskommune	Sortland vgs	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Foreløpig rapport	4	0	0
Nordland fylkeskommune	Knut Hamsun videregående	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Foreløpig rapport	4	0	0
Nordland fylkeskommune	Knut Hamsun videregående	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Foreløpig rapport	2	0	0
Nordland fylkeskommune	Sortland videregående	Egeninitiert	Forvaltningskompetanse		2	Foreløpig rapport	0	0	0
					38		42	23	10

Status tilsyn varslet i 2016, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2017 (Skole)

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Antall varslede pålegg i foreløpig rapport	Antall mulige pålegg i endelig rapport	Antall vedtatte pålegg
Vestvågøy	Bøstad skole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen	Skolebasert vurdering	4	Enkeltvedtak med pålegg	5	5	5
					4		5	5	5

Rapportering på FNT – skolebasert vurdering

Kontrollspørsmål									
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5		

Vi hadde ingen tilsyn med tema skolebasert vurdering i 2017.

Rapportering på FNT – skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

Kontrollspørsmål																								
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Narvik	Skistua	03.04.2017	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
Bodø	Hunstad ungdomsskole	17.01.2017	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0
Nordland fylkeskommune	Sandnessjøen vgs	16.02.2017	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0
Nordland fylkeskommune	Knut Hamsun vgs	30.01.2017	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1

Status tilsyn varslet i 2016, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2017 (Barnehage)

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Antall varslede pålegg i foreløpig rapport	Antall mulige pålegg i endelig rapport	Antall vedtatte pålegg
Tysfjord	Fokusområde: Meldeplikt til barneverntjenesten		4	Endelig rapport	1	1	0
			4		1	1	0

Rapportering fra egeninitierte tilsyn (foreløpige tilsynsrapporter)

Kommune	Barnehage/skole	Tilsynstema	Korreksjonspunkt	Antall kontrollspørsmål i tilsynet
Tysfjord	Barnehage	Meldeplikten til barnevernet	4	20
Vefsn	Barnehage	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)	0	19
Ballangen	Barnehage	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning) og kommunen som godkjenningsmyndighet	5	27
Tjeldsund	Barnehage	Forvaltningskompetanse ved enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp	4	10

Rapportering på tilsyn med barnehagemyndighetens tilsyn og veiledning

Kontrollspørsmål																															
Kommune	Åpnet	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.2	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	4.2	4.3	4.4	4.5	4.7	4.8	4.9	4.11	4.12	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	5.8	5.9	5.10	5.11	5.12
Ballangen	05.09.17	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vefsn	11.10.17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Fylkesmannen skal redegjøre for oppdraget om egnevalueringen... (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for oppdraget om egnevalueringen av kompetanse på regelverksområdet, og særlig trekke fram styrker og utfordringer samt tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet.

Vi vurderer avdelingens kompetanse på regelverksområdet som god. Flere pedagoger har opparbeidet seg kompetanse i samarbeid med juristene. Vi har tre jurister på avdelingen. Det har vært utskifting og nyttilsetninger dette året, noe som har medført en del opplæring med noe mindre kapasitet i perioder sammenlignet med året før. Imidlertid er vi ved årets utgang godt rustet.

Vi har jurister og pedagoger som jobber med tilsyn og klagesaksbehandling. Også i 2017 fikk vi en del personalroteringer. Det har medført at vi ikke klarte å være så aktive i tilsynsgruppa og klagesaksgruppa som vi hadde håpet på.

I forbindelse med ny håndhevingsordning, har vi nedsatt en gruppe som har opparbeidet seg god kompetanse. Sakene er imidlertid utfordrende og det går en del tid til å drøfte saker for å sikre kvalitet og likebehandling. Vi jobber for å få ned saksbehandlingstiden i 9a-saker, samt finne gode rutiner i saksbehandlingen. Vi har svært mange henvendelser, og sakene er tidkrevende.

Vi har fått tilsatt en ny person med særdeles god kompetanse innenfor spesialundervisning. Det har bidratt positivt til saksbehandling på det spesialpedagogiske feltet.

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager... (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen.

Totalt sett har antallet klager ikke hatt noen markant økning eller reduksjon sammenlignet med 2016. Saksbehandlingstiden har økt til 7 uker i gjennomsnitt. Årsaken til det er i hovedsak intern turn over på juristsiden, samt stor saksmengde særlig med tanke på ny håndhevingsordning for skolemiljø saker.

Før 01.08.17 og endringen av opplæringsloven kapittel 9a, hadde vi seks klagesaker om skolemiljø. Det er grunn til å forvente at dette tallet hadde vært høyere dersom vi ikke hadde gått over til håndhevingsordningen. Antall saker behandlet etter den nye håndhevingsordningen er høye, og underbygger vår vurdering.

I 2017 hadde ikke vi ansvar for klagesaker knyttet til eksamen. Når det gjelder klage på standpunktkarakter, legger vi vekt på å ha kort saksbehandlingstid slik at elevene skal få gjennomført eventuell ny vurdering før inntaksfristen til videregående opplæring. Antall opphevinger av vedtak om standpunktkarakter er fortsatt høyt, men har gått ned 20% sammenlignet med 2016. I samarbeid med Utdanningsdirektoratet har vi gjennomført regionale fagdager om vurdering. Det er grunn til å vurdere dette som et positivt tiltak. Vi har fått gode tilbakemeldinger fra deltakerne som har opplevd fagdage som nyttig.

Antallet klagesaker om skyss er stabilt. De fleste sakene har i år blitt opphevet og sendt tilbake for ny behandling. Dette skyldes i hovedsak mangelfull saksbehandling i underinstansen. Av de resterende sakene ble flest stadfestet.

På barnehageområdet har vi begynt å få klagesaker etter barnehageloven § 19g. Saksbehandlingen i kommunene tyder på at denne bestemmelsen fortsatt er noe ukjent. Klagesakene bærer preg av at det fortsatt praktiseres en søknadsordning for tilskudd til tiltak for å støtte barnehagene. Vi vil jobbe med å bevisstgjøre individperspektivet.

I løpet av 2017 har vi gjennomført tre lovlighetskontroller vedrørende endring av skolestruktur. Vi opplever disse sakene som krevende for kommunene å håndtere på en god måte for de som blir berørt. Samtlige lovlighetskontroller har ført til at vi har opphevet kommunestyrets vedtak.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	51	0	0	38	13
Standpunkt i orden og oppførelse	2	1	1	0	0
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	2	0	1	1	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	0	1	0	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	1	0	0	1	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	4	0	3	1	0
Spesialundervisning, § 5-1	14	0	2	9	3
Skyss, § 7-1	19	2	8	9	0
Skoleplassering, § 8-1	10	0	9	1	0
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	6	1	2	3	0
Sum	110	4	27	63	16

Tillegg til sak om skyss (§ 7-1) og psykososial skolemiljø (§ 9a-3) - i én sak om skyss og én om psykososialt skolemiljø traff vi vedtak om saksomkostninger etter krav. Vi tilkjente saksomkostninger i begge disse sakene.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd	4	1	1	2	0
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0				
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
	4	1	1	2	0

Tillegg til sak vedrørende forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd - Vedtak om saksomkostninger etter krav. Vi tilkjente saksomkostninger.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	3	0	2	1	0
	3	0	2	1	0

Samtlige av disse sakene har sortert under barnehageloven § 19a

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	3	0	3	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	1	0	0	1	0
Spesialundervisning, § 5-1	1	1	0	0	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	1	0	1	0	0
	6	1	4	1	0

Fylkesmannen skal rapportere på antall meldte skolemiljø saker... (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall meldte skolemiljø saker til embetene som håndhevingsmyndighet, resultat av behandlingen og saksbehandlingstid.

Fylkesmannen mottok totalt 45 meldinger om skolemiljø i perioden 01.08.17 – 31.12.17. Sakene gjelder elever som har opplevet krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering fra medelever eller voksne i skolen. Vi får flest meldinger fra grunnskolesektoren.

Vi har fattet 10 vedtak og i alle disse sakene fant vi at skolen har brutt aktivitetsplikten. Fylkesmannen har bestemt tiltak i disse sakene.

3 klager ble trukket av foreldre.

Vi har avvist 10 saker på grunn av at vilkårene for å behandle ikke foreligger (f.eks. at eleven ikke går på den aktuelle skolen i dag, melder er ikke part i saken, saken gjelder spesialundervisning m.m.).

12 av disse sakene er under behandling per dags dato.

Vi har veiledet foreldregrupper/foreldre, skolen eller samarbeidsinstanser i 10 saker.

Saksbehandlingstid fra vi mottar melding til vi fatter vedtak varierer fra 3 til 9 uker. Det er viktig å si at det skjer mye aktivitet i denne perioden ved at vi ringer opp foreldre/elev straks vi får meldingen, og kontakter skolen for dokumentasjon og tiltaksplan. Deretter tar vi ny kontakt med heimen og skolen.

Vi har ikke fattet midlertidige vedtak eller brukt tvangsmulkt hittil.

Stort omfang av 9a-saker har medført at saksbehandlingstiden på andre oppgaver blir lengre enn vi ønsker.

Fylkesmannen skal rapportere på antall og type saker hvor klager henvender... (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall og type saker hvor klager henvender seg på nytt til fylkesmannen hvor skoleeier /barnehageeier /barnehagemyndigheten ikke har fulgt opp vedtaket.

I 2017 har vi hatt to saker hvor klager har henvendt seg på nytt til Fylkesmannen fordi vårt vedtak ikke har blitt fulgt opp. Dette gjelder én klagesak på skyss og én sak om tilskudd til private barnehager fra 2014. Skyssaken har vært vanskelig å følge opp på grunn av problematikken rundt ansvarsfordelingen mellom kommune og fylkeskommune. Tilskuddssaken har ikke blitt fulgt opp på en adekvat måte. Dette fordi vi mistet mye kompetanse på regelverksområdet på grunn av intern turn over.

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema på tiltak... (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Rapporteringskravet er splittet i to (se 7.3.8.13) av tekniske grunner for å koble riktige tabeller til årsrapporteringen.

Fagbrev

Viser til tidligere rapporteringer om arbeidet med fagbrev for barne- og ungdomsarbeidere, i Nordland. Midlene for 2017 ble utlyst og informert om, slik vi har gjort tidligere år. Det kom ingen søknader. Etter flere kontakter med regionene (RKK), ble det gitt en ny frist på høsten. Det ble også informert om at vi kunne være behjelpelig med igangsetting. Det kom ingen søknader, men noen tilbakemeldinger at det ikke var interesse for dette. I noen kommuner/regioner ble det sagt at så mange har tatt fagbrev at de anså markedet som mettet. I noen kommune/regioner var de i gang med tiltak igangsatt i 2016.

Barnehagekonferanse

Det ble arrangert Barnehagekonferanse, høsten 2017, i samarbeid med RKK Salten. Konferansen varte over 2 dager med og hadde temaene Mobbing i barnehage og Minoritetsspråklige barn. Dette var tema som ble satt etter tilbakemeldinger fra både barnehageansatte og kommunenivå. Vi opplevde at temaene traff godt og de kommunene som vi kan ha utfordring med å få til å stille, møtte også opp. Konferansen hadde 113 deltagere fra 27 av 44 kommuner. Selv om dette bare er 61% av våre kommuner, vurderer vi det som godt oppmøte. Geografi, små kommuner og sårbare barnehager med få ansatte, gjør at det kan være vanskelig å prioritere en slik konferanse.

Inkluderende barnehage og skolemiljø

FMNO er med i pulje 1 i Inkluderende barnehage og skolemiljø med til sammen 5 kommuner. Alle kommunene deltar med både skoler og barnehager. Utdanningsdirektoratet har arrangert gode samlinger som har bidratt til kompetanseheving for alle. Kommunene har deltatt på to regionale samlinger i tillegg til de nasjonale. Det er meldt tilbake fra kommunene god kompetanseheving og kompetansespredning på dette temaet. Særlig positivt vurderes det som nyttig og nødvendig å se sammenheng mellom barnehage og skole, og å bygge kunnskap og kompetanse sammen samt lære av hverandre. Spredningseffekten til andre barnehager i kommunene og til andre kommuner, kommer det også gode tilbakemeldinger om.

Vi vurderer det som svært positivt at Utdanningsdirektoratet i denne satsingen har sørget for ekstra reisemidler til de kommuner som har særlige utfordringer med hensyn til kommunikasjon; både reiseavstander og priser.

Vurdering for læring

Nordland deltar med sju kommuner i siste pulje - 7. Alle melder om engasjement og god kompetanseheving for egen kommune. Når denne satsingen nå fases ut, har vi hatt de fleste av våre kommuner med i en eller annen form i løpet av satsingsperioden. Gjennom tilsyn har vi sett at skolene har fått mye vurderingskompetanse.

Kompetansemidler

Kompetansemidlene ble delt ut i tråd med Strategi for kompetanse og rekruttering 2014-2020. De ble delt ut til regionale nettverk og de enkelt kommuner.

FMNO har over flere år, hatt fokus på rekruttering og likestilling av menn til barnehageyrket. De nettverkene som er opprettet i fylket, har i samarbeid med Fylkesmannen, på eget initiativ og sammen med andre, iverksatt Gutter som lekeressurs. De informerer om dette blant annet på ungdomskoler og opplever å få en større og større søkergruppe for hvert år som går. For å kunne opprettholde dette tilbudet til ungdomsskoleelevene, har Fylkesmannen gitt midler til dette arbeidet, sammen med de aktuelle kommunene. Det er også blitt gitt midler til nettverkene for at de skal kunne jobbe med å rekruttere og beholde menn i barnehage, opprettholde og skape flere nettverk.

Tilretteleggingsmidler

Tilretteleggingsmidler med lokale prioriteringer ble markedsført på Fylkesmannens nettside og i andre aktuelle fora. Alle som søkte innenfor gitte kriterier fikk tildelt midler. Det var til sammen 27 søkere. Det er kommet noen signaler på at det vil bli enda flere søkere for neste studieår.

Veiledning og kompetanseheving

Gjennom tilsyn, klager og andre henvendelser, var det et tydelig behov for veiledning og kompetanseheving på § 19a. Det ble satt sammen en veiledning som kombinerer det juridiske og det pedagogiske på en annen måte enn tidligere. Dette ble kjørt i en av våre regioner, med både barnehagemyndighet, PPT, styre og pedagogiske ledere til stedet. Vi fikk veldig gode tilbakemeldinger i etterkant og ønsker å fortsette dette arbeidet også i 2018.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Andel deltakere fra kommunale barnehager	Andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0	0	0 %	0 %
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0	0 %	0 %
Kompetanseutviklingstiltak for samisk	100 000	27	55 %	45 %
Økonomisk tilrettelegging	2 249 000	82	48 %	52 %

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	4 106 000
Andel barnehagemyndigheter som har fått midler	86 %
Andel kommunale barnehager som deltar i tiltak	52 %
Andel ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	48 %
Andel barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	55 %
Andel barnehager deltatt på tema: språkmiljø	82 %
Andel barnehager deltatt på tema: realfag	82 %
Andel barnehager deltatt på tema: barn med særtilte behov	61 %
Andel barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	91 %
Andel barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	21 %
Andel barnehager deltatt på tema: annet	17 %

Fylkesmannen skal gi en kort vurdering av arbeidet med strategiene... (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort vurdering av arbeidet med strategiene *Kompetanse for fremtidens barnehage* og *Kompetanse for kvalitet* og for strategi for etter- og videreutdanning for ansatte i PPT.

Kompetanse for fremtidens barnehage

I 2017 har vi fått etablert nettverk som vi mener kan legge et godt grunnlag for hele fylket, i forbindelse med alt arbeid som foregår på alle nivåene på barnehagefeltet. Dette nettverket består av Nord Universitet, Fagforbundet, PBL, Utdanningsforbundet, KS og Fylkesmannen. Her blir strategien gjennomgått nøye og koblet opp mot de føringene som ble gitt mht de statlige kompetansemidlene til kommuner og barnehager. Ut fra dette nettverket, går det videre til nettverk og samarbeid med våre regioner. Arbeidet med Kompetanse for framtidens barnehage har vært knyttet tett opp mot implementering av ny rammeplan.

RKK er en god samarbeidspartner som jobber enda tettere inn mot kommuner og barnehager. De styrer planer basert på kompetansestrategien og hvilke behov som finnes i de forskjellige regionene. Regionale og kommunale kompetanseplaner er i tråd med sentrale føringene. Planene er i 2017 blitt mer spisset innenfor valgte satsningsområder. Flere arbeider med barnehagebasert kompetanseutvikling og dette kommer frem i rapportene fra regionene/kommunene. Det jobbes mer med å utvikle egen praksis, bruke refleksjonsverktøy, lærende nettverk og flere ønsker å studere, både grunnleggende og videreutdanning.

Vi erfarer allikevel at det er ulik kompetanse og kapasitet i de ulike regionene til å forankre og gjennomføre arbeidet med barnehagebasert kompetanseutvikling. Dette arbeidet skal intensiveres i 2018.

Vi har god kompetanse på dette området og vi vurderer vår måloppnåelse som god.

Kompetanse for kvalitet

Samarbeidet med Utdanningsdirektoratet fungerer bra. Vi opplever at våre innspill og forslag blir godt mottatt og at vi får god hjelp når vi trenger det. Lærere og skoleeiere er godt informert om ordningen.

Fylkesmannen har gode erfaringer med regionale videreutdanningstilbud og nettverkssamarbeidet fungerer godt. Studieåret 2017-2018 hadde vi regionale studietilbud i alle prioriterte fag. Det er dessverre en utfordring å få samtlige aktuelle skoleeiere til å respondere og å delta med sine lærere.

Det er fortsatt en god del feil og mangler i søknadene fra lærere/skoleeiere. Vi bruker derfor en del tid og ressurser på å kontrollere og rette opp søknadene. Vi forventer at vi har nok ressurser for å løse oppdraget.

Det har vært begrenset med interesse og søknader for etter og videreutdanning for PPT.

Embetet har god kompetanse på feltet og vi vurderer vår måloppnåelse som god.

Fylkesmannen skal gjøre rede for i hvor stor grad... (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjøre rede for i hvor stor grad de kommuner med lav kvalitet og kompetanse på barnehage- og grunnskoleområdet som er fulgt opp, har økt sin kvalitet og kompetanse, og videre hvilke virkemidler og tiltak som har hatt god effekt.

Barnehageområdet

Vi får informasjon om kommunens kompetanse på området gjennom tilsyn, møter, klager, BASIL og henvendelser.

Vi har hatt fokus på at hver enkelt barnehagemyndighet, barnehageeiere og samarbeidspartnere, fikk satt i gang arbeidet med implementering av ny rammeplan og revidert kompetansestrategi. Blant annet gjennom dette arbeidet har vi sett at det er behov for å bedre forvaltningskompetansen i flere kommuner. Noen ganger opplever vi at det kan være utfordrende å gjøre en god risikovurdering på visse kommuner. Selv om kommunenivået har lav kompetanse og kvalitet, kan allikevel barnehagene i kommunen drifte med god kvalitet og kompetanse.

Vi har gjennomført veiledning på temaet spesialpedagogisk hjelp i én region. Dette er en region som har vist lavere kompetanse på området, og som selv ønsket vår veiledning. I og med at flere kommuner sliter med de samme utfordringene, laget vi et veiledningsopplegg som kan gjenbrukes. For å skape størst læringseffekt har vi fokus på de juridiske rammene og pedagogikken som det praktiske. Vi opplever at jo mer praktisk veiledningen er innrettet, jo bredere forståelse klarer vi å skape. Gjennom denne veiledningen fremhevet vi viktigheten av å være gode pedagoger og gjøre gode pedagogiske vurderinger innenfor de juridiske rammene. Tilbakemeldingen fra kommunene i denne regionen var veldig gode, og gikk i hovedsak ut på at vi gjorde et vanskelig tema lettere å forstå. Vår vurdering er derfor at denne type veiledning har god effekt, og vil gjøre dette i andre kommuner og regioner i 2018.

Vi har hatt ekstra oppfølging i en region som har flere kommuner med noe lav kompetanse og veldig varierende kvalitet i barnehagene. Det er en region som står for en del eposter og telefoner med bekymringsmeldinger fra foreldre og ansatte. Det var planlagt en veiledning med flere av disse kommunene i 2017, men grunnet sykdom måtte dette . Vi planlegger gjennomføring i 2018.

Skole

Nordland har 7 kommuner som følges opp gjennom oppfølgingsordningen. Disse er særskilt fulgt opp gjennom jevnlig kontakt med skoleeier og de regionale kompetansekontorene (RKK). 1 kommune er allerede inne i Veilederkorpsset, pulje VK16. Denne er under avslutning. Vi har etablert et lokalt veilederkorps som skal følge opp de 6 andre sammen med oss.

Vi har mange kommuner som har lav kvalitet basert på resultater på nasjonale prøver og eksamen. Årets eksamensresultater tyder på at det er en svak negativ utvikling i 2017 i forhold til 2016. Dette er også en tendens på nasjonale prøver. Det er stor variasjon fra år til år på målbare kriterier. Dette skyldes små forhold.

Vi ser at det mangelfull analysekompetanse i fylket. Mange kommuner og skoler bytter ofte ut ledere. Vi satser derfor på å rigge om vår veiledning til mindre samlinger i regionene, med mer målrettet veiledning oftere.

Nettverk er det tiltaket som synes å ha best effekt. Vi forsøker å bygge ut og støtte nettverkene mellom skoleeiere i samarbeid med RKK. Vi har ekstra fokus på nettverk med mange kommuner med lav kvalitet, og deltar ofte på disse.

I slutten av 2017 ble det startet et arbeid med å lage ett nytt system for risikovurdering, slik at vi bedre skal kunne fange opp kommuner med ekstra behov for veiledning. Denne risikovurdering vil ta for seg alle kanalene vi får informasjon gjennom, på en strukturert og oversiktlig måte. Det jobbes kontinuerlig med å heve kvalitet og kompetanse hos den enkelte kommune og dette arbeidet vil fortsette framover også.

Fylkesmannen skal gjøre rede for hvilke tiltak som er iverksatt... (fra kapittel 7.3.8.9 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjøre rede for hvilke tiltak som er iverksatt for å bidra til implementering av ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Vi startet 2017 med høringskonferanse om implementering av ny rammeplan, sammen med Utdanningsdirektoratet i januar. Vi fullførte planleggingen som ble startet i slutten av 2016 og det ble gjennomført dagssamlinger i fylkets regioner i samarbeid med RKK. En kommune og to regioner meldte fra om at de ikke hadde behov for Fylkesmannens initiering og at de selv hadde lagt planer for dette arbeidet. Vi har fått tilsendt planene og også holdt jevnlig kontakt, for å kunne ha oversikt over framdrift og gjennomføring av planene. For de regionene som ønsket et nærmere samarbeid med oss, var ett av tiltakene felles samling med kommune og styrer-nivå og/eller pedagogiske ledere og annet personale. Grunnet sykdom ble de fleste møtene utsatt til høsten, men alle

samlingene ble gjennomført innen oktober. Til alle samlingene har deltakerne jobbet med oppgaver før, under og etter samlingen. Vi har fått tilbakemelding fra mange barnehager om at de tar med seg både arbeidsverktøy og tema videre inn i barnehagene. På alle samlingene la vi til rette for lærende nettverk i regionene. Av tilbakemeldinger er det varierende hvor godt disse er blitt brukt, men det skal følges opp i 2018. Det har vært godt oppmøte på alle samlingene, men vi ser at det ofte er barnehagemyndigheten som er fraværende. De private barnehagene med sine barnehageeiere er i flertall på disse samlingene.

Vi har hatt ekstra oppfølging i en region som har flere kommuner med noe lav kompetanse og varierende kvalitet i barnehagene.

Vi hadde en dialogkonferanse i september for hele fylket, med implementering som tema. Utdanningsdirektoratet og Nord Universitet hadde innlegg. Dagen ble i hovedsak brukt til dialog og gruppearbeid og det kom mange positive tilbakemeldinger på denne måten å jobbe på.

Vi har planlagt oppfølging av arbeidet med ny rammeplan i 2018 i alle regioner. Vi har jobbet med å få kommunenivå mer med på banen, med varierende resultat. Dette ser vi at det trengs mer arbeid med.

Fylkesmannen i Nordland har sammen med Udir og 5 andre Fylkesmenn deltatt i en arbeidsgruppe som utformer en plan for implementering av Rammeplanen på det samiske feltet. Vi har bidratt med vår erfaring og kompetanse på feltet. Planen skal stå ferdig våren 2018.

Rammeplanen og implementering har vært tema på alle møter med barnehagemyndighet, barnehageeiere og ansatte i barnehagen.

Fylkesmannen skal gi en vurdering av arbeidet med ny modell for styring... (fra kapittel 7.3.8.10 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en vurdering av arbeidet med ny modell for styring og finansiering av kompetanseutvikling i grunnsopplæringen, og særlig trekke fram resultater fra arbeidet med desentralisert ordning for kompetanseutvikling og oppfølgingsordningen.

Fylkesmannen har tilknyttet den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling lagt til rette for samarbeid mellom skoleeier og UH. det er fortrinnsvis Nord Universitet som representerer UH-sektoren. Med utgangspunkt i allerede eksisterende nettverk tilknyttet de Regionale Kompetansekantorene (RKK) er det etablert regionale nettverk som skal samarbeide om kompetanseutviklingen. Det er samtidig etablert et fylkesfora for skoleutvikling i Nordland. Her er alle 6 RKK representert, Nord Universitet og Fylkesmannen. Fra 2018 vil også Utdanningsforbundet og KS være representert.

Gjennom etablering av de regionale nettverkene, viste det seg behov for at Fylkesmannen var aktivt med for å bidra til en god og konstruktivt samhandling mellom UH og nettverkene. Det er også planlagt en større oppstartssamling for hele Fylket i starten av 2018. Her vil skoleeierskapet og skoleledere være målgruppe.

Vi ser at den nye modellen har medført til noen utfordringer i forhold til sektorer og kommuner som melder behov om en forutsigbar økonomisk ramme for å best mulig kunne bidra aktivt i dette arbeidet. Det vurderes at dette vil gå seg noe til desto mer kjennskap de ulike aktørene får til modellen, men ser samtidig at det kanskje bør legges noen føringer som kan bidra til en noe mer forutsigbarhet.

I oppfølgingsordningen har vi 7 kommuner som er med og vi har her ulike tiltak. En av kommunene mottar støtte og veiledning fra det nasjonale Veilederkorpsset, mens andre er oppfordret og deltar i bl.a. "godt barnehage og skolemiljø". I tillegg til dette har er vi i startgropen i et spennende arbeid med å prøve ut et regionalt veilederkorps. Veileder er rekruttert og det konkrete arbeidet sammen med kommunene vil starte tidlig i 2018.

Rapporter på antall årsverk i landbruksavdelingen... (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2016, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2016, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

Vi gjør oppmerksom på at vi rapporterer på årsverk pr 31.12.17(ikke 2016 som det står i oppdraget). I tabellen for landbruks- og reindriftsavdelinga er tallene inkludert seksjons reindrift, selv om den også er rapportert i egen tabell.

Årsverk i kommunal landbruksforvaltning er rapportert av den enkelte kommune og sammenstilt av Fylkesmannen.

Årsverk i landbruksforvaltningen mm.

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2017	26.7
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2017	52.3
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2017	36.0

inkl 2 prosjektstillinger hos Fylkesmannen delvis eksternt finansiert

Rapporter på antall årsverk i avdeling... (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning.

Årsverk i reindriftsforvaltningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2017	5.3

Ressurser avsatt til kontrollarbeid skal oppgis... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Ressurser avsatt til kontrollarbeid skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer.

Det er til sammen 3,3 årsverk som er tilknyttet kontrollaktiviteter ved avdelingen. Årsverkene er fordelt på 11 personer.

Ressurser avsatt til kontrollarbeid

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk avsatt til kontroll hos FM i 2017 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	3.0
Antall årsverk avsatt til kontroll hos FM i 2017 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.3
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2017 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	8.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2017 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	3.0

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett... (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett, herunder omfang (kilometer/kroner) for nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsvegnettet.

Av nybygde, ferdigstilte skogsbilveier ble det i 2017 bare bygd en avkjøring fra E6 med lunneplass, registrert som 95 meter i veiklasse 3. Det ble ombygget 3,1 km bilvei, det meste var opprusting fra traktorvei til bilvei. Det ble bygd 5,6 km traktorvei klasse 7.

Samlet kostnad for disse var 3,3 mill. kr, og det ble gitt 1,7 mill. kr i tilskudd.

Det ble utbetalt totalt 2,8 mill. kroner i tilskudd for en kostnad på 5,1 mill. kroner i 2017.

Det ble gitt nye tilsagn om 3,5 mill. kroner i tilskudd.

Det er en nedgang i interessen for skogsveibyggning, særlig når det gjelder nybygging av bilveier. Byggeaktiviteten har en klar dreining mot ombygging av traktorveier til bilveier.

Det gis 40 % tilskudd til traktorveier klasse 7, og 60 % tilskudd til bilveier.

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart... (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

Følgende rapportering er utført med NIBIOS oversikter som tallgrunnlag. Noen kommuner i Nordland har gått over til SFKB og det er ikke etablert rutiner for rapportering fra disse kommunene. Vi har hatt stor aktivitet på periodisk ajourhold, inkl FKB-C, som geovekst prosjekt. Kanskje har dette ført til at noen har mistet litt fokus på kontinuerlig ajourhold. For øvrig er selvsagt kommunenes etter hvert begrensede ressurser, tid og kompetanse, en medvirkende faktor til at arbeidskrevende feltbefaringer ikke blir prioritert i det daglige.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	61 %	27	44
Jordregister tilstand	32 %	14	44

Mangelfulle tall grunnet overganger til SFKB

Beskriv kort arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren... (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren, og gi en vurdering av måloppnåelse for miljøvirkemidlene.

Klimatiltak innenfor landbrukssektoren

Miljøtilskudd: I Regionalt miljøprogram (RMP) har vi tatt i bruk ordningene for miljøtilskudd for spredning av husdyrgjødsel i vår/vekstsesongen, og miljøtilskudd til bruk av tilførselsslanger ved spredning av husdyrgjødsel. God klimaeffekt har vært sentralt når vi har fastsatt vilkårene for disse ordningene.

SMIL-midlene: I våre retningslinjer for kommunenes forvaltning av midler til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) har vi presisert at bruken av midlene skal støtte opp om RMP, hvor reduksjon av klimautslipp og forurensing er ett av fire satsingsområder.

Midler til drenering av jordbruksjord: Vi har fokus tiltak som kan bidra til økt drenering av jordbruksjord, bl.a. som et ledd i å tilpasse jordbruket til et endret klima med mer nedbør.

Fylkesvise midler i Klima- og miljøprogrammet: Ved tildeling av midler er tiltak som bidrar til reduksjon av klimautslipp, økt karbonbinding og bedre klimatilpasning gitt høyeste prioritet. Det utarbeides retningslinjer for prioriteringer og tildeling av midler hvert år. Midlene kunngjøres på vår nettside.

Klimaskogprosjektet: Det treårige pilotprosjektet for planting av skog på nye arealer som klimatiltak ble i 2017 komplett med Beiarn som den femte pilotkommunen i Nordland. Prosjektet videreføres med ny prosjektleder og endret sammensetning av styringsgruppa. I juni arrangerte vi samling for fylkesvise arbeidsgrupper, prosjektledere og sentral prosjektadministrasjon i Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet. Det ble utført planting i pilotkommunene Brønnøy, Sømna og Saltedal.

Prosjektet Økt bruk av tre i Nordland: Prosjektet mobiliserer for økt bruk av tre i store bygg som skoler, barnehager, helsebygg, leilighetsbygg osv. Dette for å bidra til reduserte klimautslipp og økt binding av karbon, og økt verdiskaping innenfor treindustrien i Nordland. Prosjektet har egen prosjektleder, og 3-årsperioden ble fullført i 2017. Prosjektet er videreført med ett år fra 01.02.2018.

Klimanettverk Nordland: Landbruks- og reindriftsavdelinga deltar sammen med Miljøvernavdelinga, Nordland fylkeskommune og Norges vassdrags- og energidirektorat i Klimanettverk Nordland. Koordinering av arbeidet opp mot kommunenes arbeid med klima- og energiplaner har hatt høy prioritet.

Måloppnåelse for miljøvirkemidlene

Vi vurderer at det ut fra forutsetningene er god måloppnåelse for miljøvirkemidlene Miljøtilskudd i jordbruket, SMIL og de fylkesvise midlene i Klima- og miljøprogrammet. Økt måloppnåelse betinger at vi fortsatt kan gjøre tilpasninger til de regionale miljøutfordringene. Dette omfatter både valg av tiltak og fastsettelse av vilkår for tilskudd.

Beskriv kort arbeidet med saker etter naturmangfoldloven... (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort arbeidet med saker etter naturmangfoldloven, verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger som berører landbruk.

Landbruks- og reindriftsavdelinga og Miljøvernavdelinga deltar sammen med NIBIO og Norsk Landbruksrådgiving Nordland i den regionale Skjotselsgruppa for utvalgte naturtyper.

I denne gruppa koordineres arbeidet for å ivareta verdifulle slåttemarker og kystlynghei i samsvar med Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.

I de tilfellene der vi mener det bør stilles krav om konsekvensutredninger ber vi om dette. I høringer av arealplaner gir vi uttalelse til konsekvensutredninger på landbruksområdet. Vår generelle oppfatning er at konsekvensutredningene har varierende kvalitet, og vi gir tilbakemeldinger på dette.

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Fylkesmannen i Nordland har over flere år hatt økt fokus på kontrolloppdraget og har styrket ressurser internt på dette området. Vi gjennomfører i det daglige utstrakt kontroll av enkeltvedtakene i kommunene og griper eventuelt inn med overprøving om vedtak ikke er i henhold til gjeldende regelverk. Kombinasjonen av økt innsats og kvalitetsløft ved våre forvaltnings- og foretakskontroller, og ved vår daglige oppfølging av kommunene har slikt sett gitt bedre kvalitet og økt læringseffekt i vår egen og kommunenes saksbehandling.

Vi har opplyst i forventningsbrevet til kommunene hvilke lovhjemler og virkemidler som regulerer mulighetene for kontroll av de ulike tilskuddsordningene. Etter flere år med fokus på kontrollarbeidet er det en klar forbedring i kommunenes forvaltning av virkemidlene. Samarbeidet med Mattilsynet har medført at kommunene i større grad avkorter i tilskudd der Mattilsynet har konstatert brudd på dyrevelferdsloven.

Vi vil også framheve at vi gjennomfører dokumentkontroll i alle sykdomsavløsningssaker. Det er fortsatt ikke godt nok arbeid i kommunene. Vi er derfor spent på innfasingen av AGROS der kommunene skal håndtere dette fullt ut.

Etter gjennomført forvaltningskontroll sendes en rapport med eventuelle avvik til kontrollert kommune. Kommunen melder tilbake hva de har tenkt å gjøre for å lukke avvikene. Kommunens tilbakemelding fører enten til at Fylkesmannen avslutter kontrollen eller at kommunen blir videre fulgt opp i brev med beskjed om på nytt redegjøre for hvordan lukke avvik eller det blir tatt kontakt med rådmannen i kommunen.

I kommuner der kontroll er avsluttet blir avvik videre fulgt opp i vår egen saksbehandling og i direkte kontakt med kommunen det gjelder. Dersom kommunens forklaring etter kontroll ikke har ført til at avvik er lukket, og vi mener det er nødvendig og hensiktsmessig, innkalles det til møte med rådmannen i aktuell kommune.

Forvaltningskontroll - NMSK: Det ble i 2017 gjennomført kun en forvaltningskontroll for tilskuddsordningen NMSK. I risikobaserte kontrollplan for 2017 var det planlagt fire kontroller fordelt på seks kommuner. Endringer i organisasjon og flytteprosess ved seksjonskontor resulterte endret ressurser.

Forvaltningskontroll - Tilskudd til drenering av jordbruksjord: Det var planlagt en kontroll for dette tilskuddet fordi det var en ny tilskuddsordning i 2013. Kontrollen ble gjort med resultat ingen avvik.

Forvaltningskontroll - Arealer valgt som lokalt verdifulle jordbrukslandskap: Fem kontroller planlagt. To er avsluttet med resultat ingen avvik. Tre kontroller er ikke avsluttet.

Foretakskontroll - Husdyrkonsesjon: I 2017 var 8 foretak omfattet av kontroll. Alle foretakene ble kontrollert for produksjon opp mot konsesjonsgrensen. Dette gjennom tilgjengelig informasjon i fagsystemet, innhenting av dokumenter og stedlig kontroll. 7 av disse foretakene ble fulgt opp etter kontroll i 2016.

Det ble gjennomført stedlig kontroll av ett foretak for om de hadde redusert produksjonen som følge av produksjon over konsesjonsgrensen ved stedlig kontroll i 2016.

To foretak vil bli fulgt opp i 2018 som følge av kontroll i 2017.

Kontrollresultatet viser at det avdekket en del brudd på husdyrkonsesjonsregelverket ved å gjennomføre risikobaserte foretakskontroller. Resultatet viser også at det fortsatt er behov for å ha fokus på å kontrollere foretak som driver med produksjon av svin og fjørfe.

Foretakskontroll - Veterinærforetak: Det ble i løpet våren og høsten 2017 gjennomført 13 kontroller.

Det ble vurdert hvilke foretak som skulle kontrolleres på grunnlag av eventuelle funn i søknaden. Kjennskap til foretak, historikk og risikovurdering ble lagt til grunn i utvalg av foretak.

Det gjennomføres risikobaserte foretakskontroller i et omfang som gjør at næringen oppfatter kontrollmuligheten som reell. Når vi mottar informasjon om hendelser, situasjoner eller forhold som innebærer mulige brudd på regelverket, blir det vurdert om det er grunnlag for videre undersøkelse og oppfølging.

Årsverk og antall personer:

Det er til sammen 3 årsverk som er knyttet til ovennevnte kontrollaktiviteter ved avdelingen. Årsverkene er fordelt på 9 personer.

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt... (fra kapittel 7.3.9.9 i TB)

Rapportere på

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt over og en vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen.

Klage- og dispensasjonssaker

Betegnelse på rapporteringskrav	Klager medhold	Klager delvis medhold	Klager avslag	Klager under behandling	Dispensasjoner innvilgelse	Dispensasjoner avslag
Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	1	1	2	2	6	7
Avløsning ved sykdom og fødsel mv.	0	0	1	0	3	3
Tidligpensjon for jordbrukere	0	0	0	0	0	0
Regionale miljøtilskudd	0	0	0	0	0	0
SMIL	0	0	0	0	0	0
NMSK	0	0	0	1	0	0

and disp sykdomsavløsning: Landbruksdirektoratet opphevet den ene dispensasjonen vi innvilget. Et avslag på dispensasjon ble påklaget - og opprettholdt av direktoratet.

Rapporter i henhold til tabell... (fra kapittel 7.3.9.10 i TB)

Rapportere på

Rapporter i henhold til tabell:

- Antall mottatte redegjørelser fra kommunen for avkortning av tilskudd (kopi av brev som er sendt søker), samt antall kommuner som har sendt dette (søknadsomgangen januar 2017).
- Antall mottatte redegjørelser fra kommunene i saker hvor det ikke avkortet selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse skal sendes FM i PT-4100B), samt antall kommuner som har sendt dette (søknadsomgangen januar 2017).

Avkortinger produksjonstilskudd

	Antall mottatte redegjørelser	Antall kommuner som skulle sendt redegjørelse	Antall kommuner som har sendt redegjørelse
Redegjørelse fra kommunen for avkortning av tilskudd (kopi av brev som er sendt til søker)	24	23	23
Redegjørelse fra kommunen i saker hvor det ikke avkortet selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse i PT4100B)	32	23	23

Avkortingen gjelder kun for søknadsomgangen januar 2017. Fra mai 2017 ble det innført nytt søknadssystem.

Reindriftsforvaltning (fra kapittel 7.3.9.11 i TB)

Rapportere på

- Rapporter på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner
- Beskriv hvilke tiltak fylkesmannen har gjennomført knyttet til brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg
- Beskriv status i samarbeidsforumet med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget, samt dialogen med reindriftsnæringen.

Andel godkjente bruksregler: 100 %.

Andel utarbeidende distriktsplaner i henhold til endringer i reindriftsloven av 2007: 67 %. Hvis vi regner med distriktsplaner etter tidligere reindriftslov, er andelen 92 %.

Fylkesmannen har ikke registrert brudd på bruksregler eller ulovlige gjerder og anlegg.

Det er avholdt 1 møte i dialog- og samarbeidsforum med NRL og Sametinget. Det er i tråd med avtalt møtefrekvens.

Dialogen med reindriftsnæringa skjer gjennom et årlig seminar for siidaandelene og et årlig møte med ledere av distriktsstyrene. I tillegg har vi arrangert et FOU-seminar om forskning i reindrift der reinbeitedistrikt, forskningsinstitusjoner og forvaltning deltok. Vi har fulgt opp seminaret ved å initiere et prosjekt som skal utarbeide et økonomisk analyseverktøy for reindrift. I tillegg har vi fått utarbeidet en rapport om tap i reindriften i Nordland. Rapporten bygger på kjente tall om tap, registrerte rovviltforekomster og offisielle klimadata.

Det pågår kontinuerlig dialog i forbindelse med plan- og arealsaker, påkjørsler på Nordlandsbanen, forholdet mellom reindrift og landbruk, rovvilt, befaringer og saksbehandling.

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering... (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering av hvordan arbeidet med 0-24 samarbeidet har fungert i henhold til embetets målsettinger og ambisjoner. Herunder skal det framkomme hvilke egne mål som er satt for arbeidet. I egenvurderingen skal fylkesmannen vurdere hvilke tiltak som har gitt de beste resultatene og i størst grad bidratt til samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Vi har et tverrfaglig internt forum som skal sikre en sterk, mer helhetlig og samordnet innsats for at barn og unge skal sikres et godt og stimulerende oppvekstmiljø. Visjonen til forumet er: "sterk, trygg, glad - det skal være godt å vokse opp i Nordland".

I 2017 jobbet forumet med å arrangere faglige samhandlingsarenaer for kommunene i Nordland der også barn og unge var involvert i planlegging og deltakelse ("Vårres unga vårres fremtid"-konferanse og Oppvekstkongressen).

Fylkesmannen deltar også i et prosjekt sammen med Husbanken der 4 nordlandskommuner er invitert til et prosjekt der det settes fokus på boligsosialt arbeid og strategi "Bolig for velferd". Her er også Fylkeskommunen med i arbeidsgruppen. I 2017 har det vært jobbet med forarbeidet til prosjektet som starter opp i 2018.

Det har vært møtepunkter mellom fylkesmannen og Nord universitet/Nordlandsforskning med fokus på barn og unge/0-24. Utveksling av erfaringer og forskning mm.

Barn og unge har vært tema i samarbeidsforum mellom Nav, KS/kommunene og fylkesmannen.

Gjennom Tysfjord-prosjektet Jasska/Tillit har det også vært jobbet tverrfaglig med stort fokus mot barn og unge og på forebyggende arbeid mot vold og seksuelle overgrep. Fylkesmannen er koordinator (har fungert som prosjektleder inntil prosjektleder ble tilsatt i desember 2017) og sitter både i styringsgruppe og i arbeidsgrupper i prosjektet. Dette arbeidet har krevd mye ressursbruk opp mot Hamarøy/Tysfjord kommuner.

I alt arbeid med barn og unge er det stort fokus på samhandling og samordning av tjenester. Klagesaker og eksempler i enkeltsaker/tilsynssaker viser at det er behov for å ha fokus på samhandling.

Et tiltak som var vellykket i 2017 er oppvekstkongressen der vi hadde inne ungdom med under planleggingen og med stor deltakelse fra ungdom og mange ulike kommunale tjenester. I tillegg ser det ut som om arbeidet som er startet opp i Hamarøy/Tysfjord kommuner mot vold og seksuelle overgrep, blir godt mottatt i kommunene. Dette arbeidet gir oss også mye læring i forebyggende arbeid mot vold og overgrep.

Totalt vurderes 0-24 arbeidet som bra, selv om vi ser at målsettingene innenfor 0-24 arbeidet kan tydeliggjøres og forbedres.

Fylkesmannen skal også kort redegjøre... (fra kapittel 7.3.10.1.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal også kort redegjøre for områder der det er særlige utfordringer knyttet til tjenestetilbud for utsatte barn og unge.

Nordland har mange små kommuner. Barnevernet er organisert slik at det er 25 barneverntjenester i fylket, men likevel er det små tjenester. En av utfordringene til de små tjenestene er å beholde barnevernfaglig kompetanse i tjenestene.

En utfordring for rettsikkerheten til barn og unge er å ha en forsvarlig akuttberedskap i alle kommuner/barneverntjenester. Fylkesmannen har som mål å få på plass døgnbemannet barnevernfaglig beredskap i alle kommuner/barneverntjenester i Nordland og jobber for å få dette på plass i løpet av 2018. Vi har i 2017 hatt dialogmøter med 8 kommuner i forbindelse med at Nordland var pilotfylke i "tjenestetøtteprogrammet". I dialogmøtene ble manglende akuttberedskap i barneverntjenestene tematisert, og kommunene ble orientert om at det stilles krav om å få beredskapen på plass. I Nordland blir det nødvendig med interkommunalt samarbeid for å få dette kravet innfridd.

Fylkesmannen har dialog og kontakt med HOLF-prosjektet og har fokus på barnefattigdom i sin faglige dialog med Nav.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretatlige samarbeidsprosjektet med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Utdanningsdirektoratet for å bedre opplærings situasjonen og skoleresultatene til barn og unge i barnevernet. Herunder bes det om en redegjørelse for status rundt embetets arbeid med informasjon og motivasjon til bruk av veilederen «Samarbeid mellom skole og barnevern – En veileder».

Kommunene er orientert om veilederen på møter med de regionale kompetansesentrene til kommunene. Fylkesmannen hadde høsten 2017 kontakt med regionalt kompetansesenter på Helgeland for planlegging av fagdag om veilederen. Ansatte fra to avdelinger hos Fylkesmannen forberedte program for dagen med gjennomgang av sentrale punkter i veilederen og spesielt fokus på taushetsplikt og meldeplikt, samt problemstillinger innhentet fra deltakerkommunene. Sentrale faginstanser på Helgeland hadde ikke mulighet til å delta på slik dag i oktober 2017, og den planlagte fagdagen ble derfor ikke gjennomført før i januar 2018.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretatlige samarbeidsprosjektet med Arbeids- og velferdsdirektoratet med «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Det er ansatt to NAV-veiledere i videregående skole i Narvik. Narvik videregående skole har tre studiesteder. NAV-veilederne er en del av ungdomsteamet i NAV Narvik, og er lokalisert til skolens elevtjeneste. Det er etablert en styringsgruppe for å ivareta samarbeidet mellom fylkesnivået og sektor. Det er også etablert en arbeidsgruppe for å forankre prosjektet og avklare spørsmål rundt arbeidsmetoder og samarbeid. NAV-veilederne har faste ukentlige møtepunkter med skolen, NAV, helsesøster og PPT der de drøfter elevsaker. De har også faste møter med oppfølgingstjenesten hver fjortende dag. Forsøket har som mål å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Vi ser at NAV-veilederne tilstedeværelse på skolen, tett samarbeid rundt og en helhetlig tilnærming til eleven har gitt resultater. Veilederne har klart å fange opp flere elever som har stått i fare for å droppe ut, og har redusert risikoen for drop out. Veiledningen har vært realitetsorientert - hva vil konsekvensene bli dersom eleven slutter på skolen? Veilederne har jobbet mye med elevenes motivasjon for opplæring. Denne måten å jobbe på styrker veiledningen og gir flere løsningsmuligheter som bidrar til at disse elevene fortsatt er på skolen. En annen suksessfaktor har vært tidlig innsats: NAV-veilederne fanger opp elevene der elevene er, og kommer raskere i posisjon til veiledning. Det har vært en utfordring at skolen har tre studiesteder med ulike kulturer. Implementeringen av prosjektet har derfor skjedd i utakt. Det har gitt viktig læring om betydningen av forankring i god tid før oppstart av denne type prosjekter. Vi har delt våre erfaringer med prosjektet NAV-veileder i videregående skole på 4 store konferanser i 2017. Det skal være et styringsgruppenemøte den 15. februar 2018 og da skal videreføring av dette arbeidet være tema.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Ressursutnyttelsen vurderes samlet sett som meget god, da vi endte opp med et mindreforbruk på 946.000,- som tilsvarer 0,8 % av tildelt ramme. Embetet har vært rammet av et høyt sykefravær i 2017 som har medført svært stor belastning på gjenværende medarbeidere. Til tross for at det kun unntaksvis lyktes å erstatte fraværende med vikar, har vi klart å utføre oppdragene våre uten større avvik. Bakgrunnen for måloppnåelsen er blant annet bruk av merarbeid, som har som konsekvens at mange av våre medarbeidere har svært store saldoer på fleksitid, reisetid og restferie. Dette er vi svært oppmerksomme på at ikke går på lengre sikt dersom fraværet fortsetter i samme størrelsesorden, da det vil kunne utløse arbeidsrelatert sykefravær.

Sykefraværet i 2017 har så langt ikke vært arbeidsrelatert. Det handler i all hovedsak om alvorlig sykdom og langvarige fravær.

Vergemål og oppgaver tilknyttet enslige mindreårige asylsøkere (EMA) ble langt ut i 2017 basert på midlertidige engasjementer. Behovet for å få en riktig finansiering og stabilisering rundt ressursene vi skal ha fast til disse oppgavene, er prekær. Slitasjen på medarbeidere er stor og faren for kompetansefall og sykefravær er økende. Vi avvirket i 2017 alle midlertidig engasjerte tilknyttet EMA, men mange oppgaver er fortsatt gjeldende.

Husleiekostnader og tjenestereiser utgjør størstedelen av driftsutgiftene i embetet. Reisefordelingen viser fortsatt at de fleste reiser går ut av fylket - og i all hovedsak til Oslo. Vi har en ambisjon om at en enda større del av Fylkesmannens reiseaktivitet skjer i eget fylke, og da spesielt at antall kommunebesøk økes.

Kommentarer til ressurstabell

Ressursbruk per fagdepartement i 2016 og 2017 vises under Ressursrapportering i tabellen nedenfor. Fra og med 2017 er alle embetene pålagt å bokføre bruttolønn, samt betale pensjonspremie til SPK. Dette medførte en økning av totale lønnsutgiftene på ca. 14% (12% arbeidsgiverandel + 2% medlemsandel) + arbeidsgiveravgift. Disse ekstra utgiftene fikk vi engangskompensasjon for i 2017.

For BLD er det endring i ressursbruk i 2017 pga. rammeoverføring av oppgaver knyttet til tilsyn med barnevernet fra fagkapittel.

LMD har også endring i ressursbruken som følge av rammeoverføring av reindriftsforvaltningen fra fagkapittel.

JD: styrking av kommunal- og beredskapsavdelingen med ca. 600 tusen ifm. sikkerhet og beredskapsarbeid. Nedgang fagkapittel pga. nedbemanning vergemålsområdet.

På KD skyldes endringen økt sensorgodtgjørelse, lønn egne ansatte knyttet til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, samt nye tildelinger i 2017 (ny tilsynsoppgave barnehager).

Ingen vesentlige avvik utenom det som er nevnt ovenfor.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2017	Fagdep. 2017	Kapittel 0525, 2016	Fagdep. 2016
Arbeids- og sosialdepartementet	2 863	867	2 459	959
Barne- og likestillingsdepartementet	4 369	294	3 604	549
Helse- og omsorgsdepartementet	14 842	3 647	13 771	2 834
Justis- og beredskapsdepartementet	5 712	13 058	4 672	14 226
Klima- og miljødepartementet	19 635	4 838	17 234	3 537
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	44 375	804	39 280	1 375
Kunnskapsdepartementet	9 492	2 620	8 360	1 346
Landbruks- og matdepartementet	18 578	13	12 413	3 103
Andre	276	0	391	0
Sum	120 142	26 141	102 184	27 929

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Innenfor de gitte økonomiske fullmakter i 2017 mener vi at embetet løser samfunnsoppdraget på en god måte.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Planleggingen og oppfølging av embetets virksomhet har også i 2017 vært preget av omstilling grunnet nytt styringskonsept fra departementene med de resultatkrav, oppdrag og oppgaver som er definert i tildelingsbrev og VØI. Det er fortsatt behov for å videreutvikle virksomhetsplanleggingen med utgangspunkt i det nye styringskonseptet, og litt ulike tilnærminger ble forsøkt i fagavdelingene. Risikovurdering i forhold til manglende måloppnåelse er videreført, jf. nærmere omtale.

Status og oppfølging skjer gjennom månedsrapportering til ledermøtet, og mer grundig gjennom tertialrapporteringer der vi også følger opp økonomistatus og HR-analyser som vakanser, rekruttering og tidssaldoer.

Budsjettmidler til avdelinger ble fastsatt som rammer i disponeringsskriv i februar, og det er ikke foretatt målrettede omfordelinger.

Alle styringsdokumenter og resultatoppfølging deles på vår SharePoint- løsning.

Embetets anskaffelsespolicy ble vedtatt i 2017. Vår strategiske plan gjaldt ut 2016. Det ble besluttet å utsette revisjon av denne av hensyn til pågående reformarbeid, og arbeidet ble tatt opp igjen høsten 2017. Ny strategisk plan skal vedtas første tertial 2018.

4.1.1 Embetets risikostyring

Embetet har i 2017 utarbeidet et nytt overordnet styringsdokument for informasjonssikkerhet. I tillegg til dette er det utarbeidet en rekke ulike instruksjoner, bl.a egne sikkerhetsinstruksjoner for ledere og ansatte.

Embetets øvrige rutiner for risikostyring er i det store og hele videreført: Alle avdelinger foretar en risikoanalyse på utvalgte fagfelt i forhold til manglende måloppnåelse. Det blir i tillegg laget en egen risikoanalyse for det administrative feltet.

Risikoanalysene blir gjennomgått i ledermøte og embetsledelsen utarbeider på denne bakgrunn en "overordnet risikoanalyse". Det utarbeides en tiltaksplan der det er behov. Statusgjennomgang, oppfølging og eventuelle korrigerende tiltak skjer gjennom tertialrapporteringen til ledermøtet.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vi er med våre 180 medarbeidere inndelt i 9 verneområder. Verneombud for hvert område velges for to år av gangen og det velges ut tre av disse til å sitte som medlemmer av vårt arbeidsmiljøutvalg (AMU) sammen med arbeidsgiverrepresentanter. Utvalget deltar i planleggingen av verne- og miljøarbeidet i virksomheten (HMS), og følger nøye med på utviklingen i arbeidsmiljøet.

AMU hadde i 2017 fire møter og behandlet 27 saker som omhandlet årsrapport, fraværstatistikk og arbeidsrelatert sykefravær, 7 avvikssaker, rutine for sykdom under avspasering, orientering om arbeidsplassvurderinger, Husprosjektet som skal ende med ny leieavtale for Statens Hus, assistanseknapp og assistansegruppe til servicesenteret, revisjon av brannrutiner, digital sykemelding – rutine og bedriftsidrettslaget STABIL's søknad om økonomisk støtte, mv.

Fylkesmannen har i 2017 benyttet Moveoklinikkens tjenester, til arbeidsplassstilpasninger for 27 nytilsatte og 9 fast tilsatte etter ulike behov. Stamina benyttes i Mosjøen og på Fauske.

Alle avvik er meldt, behandlet og lukket i henhold til våre internkontrollrutiner.

Overordnet HMS-plan for embetet ble revidert i 2016.

Vårt interne sikkerhetsutvalg har sørget for rutiner tilknyttet informasjonssikkerhet i embetet.

Embetet benytter SharePoint som arbeidsverktøy og samarbeidsflate. RiskManager blir et tilleggsystem. Vi er pålagt å legge inn alle rutiner og avviksrapportering tilknyttet informasjonssikkerhet i RiskManager. Vi vurderer det som risikofyllt å ha enda et system for å innhente rutinebeskrivelse og rapportere avvik. Så langt har vi ikke en klar løsning på denne utfordringen.

HMS-plan er tilgjengelig for alle medarbeidere på SharePoint, men vi ser et stadig behov for å utvikle rutiner til å bli både tilgjengelige og ikke overlappende.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanning:

Vi hadde ved årsskiftet 180 medarbeidere, hvorav 18 deltidssatte. De som jobber deltid gjør dette som følge av at de er prosjektledere som følger opp turnusleger, uførhet, alder eller uttak av foreldrepermisjon. I tillegg hadde embetet 14 midlertidig ansatte som er begrunnet i tre lærlinger, tidsavgrensede prosjekt og ulike engasjementer og vikariater for fast tilsatte (sykefravær, svangerskaps-/foreldrepermisjon eller annen permisjon).

På vergemålsområdet hadde vi ved inngangen av 2017 mange midlertidige ansatte som sluttet i løpet av året grunnet manglende økonomisk dekning. Flere av disse arbeidet med avslutning av EMA-saker. Antall vergeoppnevninger i Nordland er økende, og ressursene var i 2017 for knappe i tildelingen fra Justisdepartementet.

Helse- og omsorgsavdelingen vår har for liten kapasitet på legekompentanse. Det er foretatt nedbemanning for å kunne rekruttere et nytt årsverk for assisterende fylkeslege. Vedkommende tiltrer i mars 2018.

Landbruks- og reindriftsavdelingen vår har holdt stilling vakant for å holde budsjettet - og har klart å løse oppgavene innenfor disse rammene. Reindrift har personalansvar for juristkompetanse som også dekker Trøndelagsfylkene.

Vi har god søkermasse til alle våre utlyste stillinger.

Vi tilstreber å benytte prøvetiden aktivt. Vi har etablerte rutiner for både ledere og faddere. Fadderordningen og opplæringstilbudet alle nyansatte får hos oss, blir svært godt mottatt.

I 2017 hadde vi to lærlinger innen IKT-faget som avla sin svenneprøve og vi tilsatte tre nye lærlinger innen hhv IKT, byggdrifterfaget og media- og kommunikasjonsfaget. Dette oppleves som udelt positivt for embetet, selv om dette må finansieres i all hovedsak over egne midler.

Kapasitet:

Med kapasitet forstår vi hvordan bemanning og kompetanse står i forhold til de oppgaver vi er gitt. Vakanser, permisjoner og sykdom treffer de ulike fagområdene i varierende grad og vi erfarer at, foruten kvinners foreldrepermisjoner og langvarige permisjoner uten lønn, er det generelt vanskelig å erstatte den fraværende kompetansen. Avveiningen står mellom tilgang på kvalifiserte vikarer og ressurser til å gi nødvendig opplæring. Løsningen blir som oftest omfordeling og omprioritering av ressurser og oppgaver.

Vi hadde i fjor 20 nye tilsetninger. 29 medarbeidere sluttet hos oss; seks ble pensjonister og 23 fikk nye utfordringer eller ikke forlengelse av midlertidige stillinger. Utskiftningen var på ca 13 %. Antall medarbeidere som velger å slutte hos oss ansees ikke som kritisk.

Kompetansesituasjonen:

Vi opplever at medarbeidere som enten blir pensjonister eller slutter av andre årsaker ikke medfører kritisk kompetansetap. Allikevel ser vi at noen fagavdelinger vil få større utfordringer enn andre i forhold til alderssammensetning - og der utsiktene til samlet kompetansetap i løpet av relativt kort tid kan bli en utfordring. Særlig gjelder dette helse- og omsorgsavdeling. Det jobbes godt med dette temået i avdelingens lederteam sammen med HR.

KMD innførte midlertidig stillingsstopp for assisterende fylkesmann og avdelingsdirektører. Det medførte midlertidige løsninger for to avdelinger store deler av 2017. I tillegg valgte vår mangeårige assisterende fylkesmann å pensjonere seg. Han ble erstattet av en intern søker. Strategisk ledergruppe gjennomgikk derfor store endringer. Vikarene håndterer oppgavene og ansvaret godt, noe vi ser på som en styrke i vårt embete. Vi har flere gode medarbeidere å spille på når det er behov for det.

Ved slutten av året hadde vi 40 medarbeidere over 60 år. Våre seniorer representerer stabilitet, erfaring og kompetanse som de er bevisste på å dele med yngre kolleger. I 2016-arbeidet med lokal lønnspolitikk, definerte vi begrepet nøkkelperson hos oss. Vi tilstreber å ha færrest mulig nøkkelpersoner ved å spre kompetanse og oppgaver på flere der det er mulig. Nøkkelpersoner gjør oss svært sårbare.

Jevnt over har medarbeidere hos oss høy kompetanse. Lavere stillingskoder preges av kvinner over 55 år som innehar viktig realkompetanse for embetet. Disse stillingene blir ofte omgjort til høyere stillingskoder ved nyrekruttering.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Administrasjonsavdelingen har oversikt over innkjøp og eiendeler innen drift/inventar, IKT og økonomi. Fagavdelingene har oversikt over nødvendig utstyr for å utføre oppgaver utenfor kontoret, eksempelvis ulike typer feltutstyr.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Regnskapsrevisjon:

Riksrevisjonen hadde ingen anmerkninger til regnskapsrevisjon for 2016.

Informasjonssikkerhet:

Informasjonssikkerhet har vært prioritert i 2017. Veiledning fra Direktoratet for forvaltning og IKT har vært nyttig. Embetsledelsen opprettet i 2016 et nytt sikkerhetsutvalg med ansvar for å utarbeide styrende, gjennomførende og kontrollerende dokument i tråd med kravene til et tilfredsstillende internkontrollsystem. All dokumentasjon var ferdigstilt i 2017.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Vi har ikke vurdert turnover i embetet som bekymringsfull. Allikevel er utskifting av medarbeidere, særlig i sentrale stillinger, alltid ressurskrevende. Uforutsett fravær kan sjelden erstattes av vikar og krever omdisponering av egne ressurser.

Embetet praktiserer "Livsfasepolitikk" som samler de tiltak vi skal sørge for gjennom lov- og avtaleverk, samt lokalt avtalte ordninger for våre medarbeidere.

For å forebygge og følge opp sykefravær, har HR tett dialog med og støtte til alle våre ledere. Vi mener vi kan vise til meget gode resultater gjennom denne oppfølgingen, ved at medarbeidere tidlig er tilbake i arbeidsrelatert aktivitet eller at vi kommer tidlig i gang med tilretteleggingstiltak og veiledning for veien videre.

Også i mer krevende personalsaker samarbeider HR tett med involverte ledere, og arbeider grundig med disse sakene. Vi har således en kultur for å vise mot i vanskelige personalsaker, som igjen kan bidra til endring, effektivisering og gode løsninger for alle parter. Vi kjenner oss derfor ikke igjen i forsikthetskulturen knyttet til vanskelige personalsaker, beskrevet i rapporten «Nøklene til handlingsrommet» (Difi 2016).

Som et forebyggingstiltak for helseplager samt som et arbeidsmiljøtiltak for å møte kollegaer i andre avdelinger, stiller vi oss positive til og har ordninger for trening i arbeidstiden. Dette ved at medarbeidere kan bruke inntil en time pr uke til dette formålet. Vi stiller treningslokale (møterom) til disposisjon hvor det arrangeres ulike gruppetilbud fire dager i uken. Vi har ikke statistikk som kan vurdere hvorvidt tiltaket har direkte innvirkning på sykefravær eller effektivitet. Et annet arbeidsmiljøtiltak er huskoret «Moloklang». Koret benyttes som kulturinnslag på fellessamlinger og konferanser arrangert av Fylkesmannen.

Trygghet og tillit er nødvendige faktorer for å skape kultur for tilbakemelding. Vi jobber fortløpende med å ha en god tilbakemeldingskultur som et av tiltakene for en mer helsefremmende arbeidsplass. Også andre tiltak for organisasjonsutvikling benyttes, hovedsakelig avdelingsvis. HR tilbyr JTI (Jungs type index) til alle medarbeidere og avdelinger, og dette er et tiltak som har vist seg å gi gevinster i form av bedre samarbeid og arbeidsmiljø.

Våre annonsetekster oppfordrer som lovpålagt alle kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne og/eller innvandrerbakgrunn til å søke. Vi tilsatte ingen med nedsatt funksjonsevne, men en medarbeider med innvandrerbakgrunn i 2017. Dårlig eller ingen norsk språkkompetanse er viktigste årsak til at ellers kvalifiserte søkere ikke får tilbud om stilling hos oss.

Som IA-bedrift har vi laget målsettinger for vårt inkluderingsarbeid. Et av tiltakene er arbeidsplassvurdering for alle nytilsatte og medarbeidere som har eller står i fare for å få arbeidsrelaterte helseutfordringer. Vi jobber systematisk med å skaffe relevante hjelpemidler for å forebygge helseskade.

4.3 Andre forhold

HR-samarbeid

Siden 2014 har embetene i Finnmark, Troms og Nordland samarbeidet innenfor HR-området (HR Nord). Samarbeidet har bestått i fysiske møter, hospitering, erfaringsutveksling, kursing, utveksling av dokumenter og maler, samt veiledning pr telefon.

I 2017 hadde vi en flott arbeidsdag i tilknytning til fagsamling for HR/personal. Temaene var mange, og særlig innenfor rutiner, rekruttering og vanskelige personalsaker.

5 Vurdering av framtidutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Fylkesmannen ser få kritiske faktorer internt som påvirker framtidutsiktene for å løse oppdraget. Embetet har solid kompetanse, og god evne til å rekruttere og beholde godt kvalifiserte medarbeidere. Vi startet på et internt husprosjekt i samarbeid med Statsbygg ved utgangen av 2017 som vil medføre kostnader og omstilling ved overgang til nye lokaler og nye arbeidsmåter ved utgangen av 2020. Dette vil kunne medføre noe uro og bekymring rundt framtidens arbeidsplass hos enkelte ansatte.

Derimot ser vi flere kritiske faktorer eksternt som kan påvirke framtidutsiktene ressursmessig og kompetansemessig.

Etableringen av FMFA og et framtidig stortingsvedtak om oppgavefordeling basert på ekspertutvalgets rapport vil kunne få konsekvenser i form av kompetansetap - medarbeidere kan finne situasjonen så utrygg at de ser seg om etter annet arbeid, i tillegg til at vi vil miste mange kompetente ansatte i forbindelse med virksomhetsoverdragelser.

Forventningene om nye årlige innsparinger gjennom ABE-reformen oppleves som krevende med tanke på at vi for hvert år forventes å løse en økende mengde oppdrag samtidig som økonomien tilsier et økende behov for nedbemanning.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

De påpekte forhold i 5.1 om ressursrammer, effektiviseringskrav og eksterne prosesser som nå går med tanke på virksomhetsoverdragelse av et større antall ansatte vil kunne resultere i svakere måloppnåelse på flere områder. Fylkesmannen mener det vil være riktig og viktig å i første rekke prioritere oppgaver av betydning for innbyggernes rettssikkerhet på bekostning av veilednings- og utviklingsoppgaver om man får behov for en sterkere prioritering av oppgavene.

5.3 Andre forhold

Fortsatt mange små kommuner.

Kommunereformen resulterte i få sammenslåinger i Nordland.

Fra 1.01.20 vil Nordland ha 41 kommuner, mot 44 i dag. Av de 41 vil 21 ha under 2500 innbyggere.

Fylkesmannen ser at denne situasjonen vil stille store krav til veiledning også framover, og at behovet for interkommunale løsninger på flere tjenesteområder vil øke.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Nordland.pdf](#)

FYLKESMANNEN I NORDLAND

Org. nr.: 974764687

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Fylkesmannen i Nordlands årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at kr 391 102 080 er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Fylkesmannen i Nordlands årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–IV). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen. Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsen og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde

Vi kommuniserer med ledelsen og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 17.04.2018

Etter fullmakt

Erna Jørgensen Lea
ekspedisjonssjef

Kari Kay
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur